

Dr. Mátyás Szaboles

MAGYAR KRIMINALISTÁK ARCKÉPCSARNOKA I.

MÁTYÁS SZABOLCS

MAGYAR KRIMINALISTÁK ARCKÉPCSARNOKA I.

Budapest, 2025

„Az ifjúságnak írok, mert mély meggyőződésem, hogy írni az ifjúságnak érdemes. Hiszen az új nemzedék mindent ismerni akar, szellemi bővítése az egész világra kiterjed és térben-időben határtalan.”

(Dáné Tibor erdélyi kriminalista, író)

Mátyás Szabolcs

Magyar kriminalisták arcképcsarnoka I.

Rejtjel Könyvkiadó Kft.

Budapest, 2025

A borító a szerző ötlete alapján Tímár Tamás munkája

Szerző:

Dr. habil. Mátyás Szabolcs Ph.D. egyetemi docens

Lektorálta:

Dr. Szigetvári Oszkár Ph.D.

Anyanyelvi lektor:

Ürmösné dr. Simon Gabriella Ph.D. egyetemi docens

(Nemzeti Közszerológati Egyetem)

A borítón Sellye Ferenc, Pekáry Ferenc síremlékének felirata, Splényi Ödön, Laky Imre, Dobos János, „A nyomozás tankönyve” című mű kolofon oldala, Endrődy Géza sírja, a világ első bűnügyben felhasználott tenyérnyomata, Pekáry Ferenc és Arányi Lajos síremléke látható.

Kiadja:

Rejtjel Könyvkiadó Kft.

ISBN: 978-615-5737-13-8

Minden jog fenntartva © 2025

A szerző előzetes írásbeli engedélye nélkül sem a teljes mű, sem annak része
semmilyen formában nem sokszorosítható.

Előszó

A 2024-ben megjelent *Mérföldkövek a magyar kriminalisztika történetéből* című könyvem írásakor már megfogalmazódott bennem az, hogy a könyvben szereplő közel kettőszáz egykori detektívről, szakíróról, egyetemi oktatóról és egyéb személyről szükséges lenne nagyobb terjedelemben is megemlékezni. Sajnos a többségük méltatlanul elfeledett, holott életművük alapján joggal megérdemelnék az utókor tiszteletét.

Jelen könyv ennek a kötelességnek próbál a maga szerény módján eleget tenni, egy-egy embert két oldal terjedelemben mutat be. A rövidség, a látszólagos távirati stílus ellenére is úgy érzem, hogy a kiadvány hiánypótló és valamelyest enyhít a honi kriminalisztika-történet eme hiátusán.

A könyv címe után látható a római egyes szám, természetesen nem véletlenül. A szerző szándékában áll, hogy a közeljövőben megjelentesse a következő kötetet is, amely szintén ötven kriminalistát mutat majd be.

A könyv megírásakor több cél is vezérelt. Emléket kívántam állítani a magyar kriminalisztika nagyjainak, a leendő rendvédelmi tisztek számára pedig olyan példaképeket felmutatni, akiknek az életpályája ösztönöz és motivál. Szerettem volna, hogy a kriminalisztika-történet iránt érdeklődők egy olyan „tudományos iránytűt” kapjanak, amely megmutatja számukra azt, hogy kik voltak az elmúlt másfél száz esztendő kimagasló életművű kriminalistái. A céljaim között szerepelt továbbá az, hogy a rendészeti felsőoktatásban tanuló hallgatók részére egy olyan oktatási segédanyag készüljön, amely jól kiegészíti a tananyagot és segítséget nyújt a kriminalisztika jobb megértéséhez.

A válogatás szubjektív, így bizonyára lesznek olyanok, akik számára egyes nevek hiányoznak. A lista azonban csak a második kötettel válik – megközelítőleg – teljessé.

Arányi Lajos *A kőrbontan elemei* (1864) című úttörő jellegű munkájának előszavában arra kérte az olvasót, hogy hozzon „ítéletet” a könyvével

kapcsolatban, „bármilyen keserű legyen is az”. „Búcsukép arra kérem fel a szíves olvasót, hogy ítéletet csak akkor hozzon eme (...) kátéről, ha azt átolvasandotta, hálával veendő ítéletét bármilyen keserű legyen is az, mert jól tudom, hogy a keserű szerek többnyire erősítők is, ezek pedig jóformán mindnyájunkra ráncs férnek, mert a legigazabb is botlik hétszer napjában.” (Arányi 1864, 15.) Jelen sorok szerzője is szívesen fogad bármilyen jószándékú és építőjellegű észrevételt.

Ezúton is köszönöm a segítségét lektoraimnak és az alábbi személyeknek, akik valamilyen formában segítettek a könyv írásában: prof. dr. Finszter Géza ny. r. ezredes, prof. dr. Irk Ferenc, prof. dr. Sallai János ny. r. ezredes, dr. Vári Vince Ph.D. r. alezredes, egyetemi docens (Nemzeti Közszerológiai Egyetem), dr. habil. Patkós Csaba Ph.D. (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem), prof. dr. Fenyvesi Csaba, prof. dr. Korinek László (Pécsi Tudományegyetem), dr. Kovács Gyula ny. r. alezredes, dr. Szomor Sándor ny. r. ezredes (Károli Gáspár Református Egyetem), dr. Androvicz Gábor Ph.D. (Rendőrmúzeum), dr. Petrétai Dávid (NSZKK), Jónás Irén (OKRI), dr. Vallesek Magdolna Ph.D. (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem), prof. dr. Lévy Miklós (ELTE), Völgyesi Zoltán (Magyar Nemzeti Levéltár), András Hunor Lehel r. százados (Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Rendőr-főkapitányság), dr. Sipos Dávid (Koloszvár, Házsongárd Alapítvány), dr. Katona Gézáné, Kertész Anikó, Matakovics György, Nagy Viviana, Weszelitsné dr. Lakos Katalin (Budapest), Farkas Margit, Márkus Kinga (Hosszúpereszteg), Kovács László Csaba (Miskolc), Szakali Antalné (Szigetszentmiklós), Nagy István (Sümeg), Tóth Vilmos (Győr), Szeberin Richárd (Eger), Kondor Vilmos; s legvégül édesanyámnak és Levente fiamnak köszönöm a segítségét, akik a levéltári kutatások során segítettek a munkámat.

Debrecen, 2025. február 22.

a szerző

Angyal Pál

(Pécs, 1873. július 12. – Budapest, 1949. január 18.)

„a kriminalisztika egyik első oktatója”

Angyal Pál jogászcsaládban született. Apai nagyapja Baranya vármegye főjegyzője és országgyűlési képviselő volt, édesapja pedig kúriai bíró. A Késmárky Irénnel kötött házasságából négy gyermeke született (URL1).

Angyal Pál (URL2)

Középiskolai és jogi tanulmányait Pécsen végezte, majd ezt követően ügyészégi joggyakornok lett. 1897-től a pécsi

felsőkereskedelmi iskolában, majd 1898-tól 1912-ig a pécsi püspöki joglíceumban tanított büntetőjogot és jogbölcseletet. Ezzel párhuzamosan (1900-tól) a budapesti Tudományegyetemen is tanított büntetőjogot és bűnvádi eljárást, később pedig jogbölcseletet. 1920 és 1925 között a Műegyetemen is oktatott. 1920 és 1922 között dékán, 1933-34-ben pedig rektori tisztséget töltött be. 1944-ben vonult nyugállományba (Kenyeres 1967-1994).

Szakmai munkásságából kiemelendő, hogy részt vett számos törvényjavaslat előkészítésében és kidolgozásában, a büntetőjog mellett a börtönügy területén is maradandót alkotott, s jelentős a lexikonszerkesztői munkássága. 1909-ben az MTA levelező, 1930-ban pedig rendes tagjává választották. 1916 és 1949 között a Szent István Akadémia tagja, 1944-ben pedig alelnöke volt. 1943-ban a Felsőház tagjává választották. Publikációs tevékenysége mai szemmel nézve is figyelemre méltó, tankönyveiből halála után is sokáig tanultak (URL1).

A hazai szakirodalomban Angyal Pál kriminalisztikai munkásságával kapcsolatban anomália figyelhető meg. A 2024-ig megjelent források mindegyikében az olvasható, hogy Angyal Pál tanított elsőként kriminalisztikát. A források az 1912-es esztendőét szokták megemlíteni, mint azt az évet, amikor hazánkban egyetemi szinten elsőként Angyal Pál megkezdte a kriminalisztika „szeminárium-szerű” oktatását. A szerző ezt nem tudja sem cáfolni, sem megerősíteni.¹ Azt viszont tényként lehet állítani, hogy Angyalnak kriminalisztika megnevezésű tárgya (vagy ezzel szinonim tartalmú) nem volt az ELTE jogelőd intézményeiben.² Az feltételezhető, hogy Angyal a budapesti Tudományegyetemen valamelyik általa oktatott jogi tárgy keretében oktatott kriminalisztikát. Ezt erősíti meg Unger Jenő, jogakadémiai magántanár egyik cikkének részlete is, melyben azt írja, hogy Angyal a büntetőjogi szeminárium és az ennek keretében megszervezett büntetőjogi továbbképző tanfolyamon tanított kriminalisztikát (Unger 1938, 291.).

Munkáját és elért tudományos eredményeit már életében is nagyra értékelték, amit jól mutat az a számos elismerés, amivel kitüntették (1911: királyi tanácsos, 1917: udvari tanácsos, 1934: Nagy Szent Gergely pápa lovagrendjének parancsnoka, 1934: Magyar Érdemrend középkeresztje, 1941: Corvin-koszorú, 1944: a Finn Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja) (URL1).

Angyal Pál mélyen hívő katolikus volt, akit a nemzeti-konzervatizmusa mellett szociális érzékenység is jellemzett. Ezt jól mutatják a börtönüggyel kapcsolatos kutatásai és javaslatok. Elítélte a Tanácsköztársaságot, kritizálta a bolsevizmust. Markáns államfelfogása volt, véleménye szerint szakszerűen dolgozó és elhivatott közszolgákra van szükség (Pongrácz 2022).

¹ A szerző kutatásai alapján elsőként büntügyi nyomozástant „kriminalisztika” tárgynévvel – az 1901/1902. tanév 2. félévében – Ludányi Béla tanított az egri jogakadémián, egyetemi szinten pedig a kolozsvári egyetemen – az 1912/1913. tanév 2. félévétől – Finkey Ferenc.

² Feltételezhető, hogy az 1912-es évet a Révai Nagylexikon 1935-ös kiadása (Varjú 1935, 197.), illetve Tartsányi Dániel 1936-os cikke alapján adták meg a későbbi szerzők (Tartsányi 1936, 494.).

Aszalay Antal, Bammer Flóris, Bolla István, Bottka Béla, Csánk József,
 Dobrovóczy Imre, Évinger János, Farkas Géza, Gondé Antal,
 Hága Aladár, Haluska Lajos, Harangi Kálmán, Heim Rezső,
 Horváth Péter, Janszky József, Kassay Lajos, Kovács József, Krapp
 Mihály, Kubó János, Nacsa Lőrinc, Nagy Ferenc, Nagy Pál, Nemes I.
 Sándor, Nemes II. Sándor, Odry Zoltán, Österreicher Lipót, Perlmann
 János, Sachs Gusztáv, Soret Lajos, Stiegelhauer Ferenc, Szakály József,
 Tóth Ambrus, Türkl Nándor, Vándory Ferenc,
 Vitálszky Antal, Wilbrich János

„az elsőként kinevezett harminchat detektív”

Az elsőként kinevezett 36 detektív mindegyikéről nem lehetséges írni, mivel többségükről minimális anyag található csak a levéltári forrásokban, egynémelyikükről pedig a nevén kívül semmi egyéb információ nem érhető el.

Hazánkban az 1881. évi XXI. törvénycikk hozta létre az állami rendőrséget, az első főkapitány pedig a hírhedt Thaisz Elek³ (1820-1892) volt. Ezzel párhuzamosan a városokban a municipális rendőrség tartotta fenn a rendet. E rendőri szervek – Sallai János szavaival élve – „ahány ház, annyi szokás” elve alapján működtek. Nem volt egységes a ruházatuk, az elnevezésük, de még a díjazásuk sem (Sallai 2021). A gyakorlatban a nem egységesített rendészeti struktúra erősen hátráltatta az egységes nyomozási gyakorlat kialakulását is (Christián 2022).

Nagy várakozással tekintettek ezért az új vezetőre, akitől azt várták, hogy eredményesebb tegye a nyomozásokat és megtisztítsa a korrupciótól a rendészeti szervet. Török János (1843-1892) már hivatalba lépése előtt tanulmányozta a párizsi, a londoni, a bécsi és a berlini rendőrséget. A látottak alapján elhatározta,

³ Thaisz Elek Budapest rendőrfőkapitánya volt. Igazgatása alatt a közbiztonság romlott, vele szemben is felmerült számos korrupciós vád, a korabeli források szerint pedig feleségével kiterjedt prostitúciós hálózatot működtetett.

hogy „detektívosztályt okvetlenül teremtenünk kell”. Ezt ő két év múlva meg is valósította [Pesti Hírlap Vasárnapja, 58(24): 25.].

Török János rendőrfőkapitány később számos intézkedést vezetett be, így 1885-ben az ő utasítására indították el a detektívтанfolyamokat (a detektívek előtt a bűnügyekben polgári biztosok jártak el), amelyeket vizsga zárt.

A detektíveket – Tisza Kálmán belügyminiszter felhatalmazása alapján – Török János budapesti főkapitány, korábbi temesvári polgármester nevezte ki [Magyar Rendőr, 3(8): 177.]. A „daliás természetű, félelmetes hangú, de jóságos szívű” Török János főkapitány nem vette át automatikusan a Thaisz Elek botrányos időszakában szolgálatot teljesítő összes polgári biztost [Magyar Rendőr, 3(8): 177.]. Az alapító 36 detektívből mindössze 29 fő volt az, aki korábban polgári biztosként is dolgozott (Tátrai 2021).

Szervezett keretek között elsőként a fővárosban kezdtek el dolgozni a detektívek (1886. január 1.) (detektív osztályokat állítottak fel), akiknek 1888-ra már detektív szabályzatot is készítettek (Fenyvesi 2016, Szigetvári 2023).⁴ A fővárosi detektívtestület létszáma kezdetben 28 főt számlált, s még az alapítás évében Tisza Kálmán miniszter további nyolc fő felvételét engedélyezte, így 36 főre gyarapodott a számuk. A vezetőjük báró Splényi Ödön (1842-1909) lett. Ez a létszám 1919-re 543 főre duzzadt, amely mutatja, hogy beváltották a hozzájuk fűzött reményeket (Szigetvári 2019). Splényi báró 1890-ig látta el feladatát, utána Szombatfalvy Albert lett a testület vezetője (Pekáry 1898).

A detektívek hamar bebizonyították, hogy van létjogosultságuk, számos nagy közfelháborodást keltő ügyet derítettek fel, így többek között „detektívkézre” került Loyand Adolf nemzetközi szélhámos, Weiland Nándor „betörőkirály”, de egy nap alatt elfogták a Sándor utcai gróf Festetich-palotába betörőket is [Pesti Hírlap Vasárnapja, 58(24): 25.].

⁴ Detektív osztály szolgálati utasítása (1888), Szabályzata a fővárosi rendőrség kebelében szervezett detektív testületnek (1890) (ez nevezte először „detektívtestületnek” a detektívosztályt (Laky 1936), A detektív testület szabályzata és szolgálati utasítása (1893).

hunyadi Arányi Lajos György

(Komárom, 1812. május 29. – Nagymaros, 1887. július 28.)

„a hazai tudományos kórbonctan megteremtője”

Arányi Lajost hároméves korában nagybátyja, Strobly Márton fogadta örökbe, aki nagy figyelmet szentelt a gyermek neveltetésére. A diszkalkuliában (a számolás zavara) szenvedő Arányi fiatal korára már hat nyelven beszélt, e mellett pedig művészettel és természettudományokkal is foglalkozott. A középiskolát Budán és Pesten végezte (Szinyei 1891, Magyar 2021).

Arányi Lajos (Nagykomárom, Felvidék) (a szerző felvétele)

A jogi egyetemet otthagytá, és az orvosi karra ment tanulni. Önszorgalomból bejárta az akkori országot, mely során orvosi, néprajzi és nyelvészeti feljegyzéseket készített. A pesti orvosi tanulmányok után (1837) Padovába és Bécsbe ment, ahol éveken keresztül csiszolta tudását. 1843-ban ő lett a kórbonctan első hazai professzora, az első kórbonctani könyv írója (1864), elsőként oktatott mentést, s számos orvosi szakszót is alkotott. Saját pénzéből rendezte be az első hazai kórbonctani intézetet (Kenyeres 1967-1994, Magyar 2021). Az 1848/49-es forradalom idején tábori főorvosként segítette a Habsburg elnyomás ellen harcolókat (Szinyei 1891). Szász származása ellenére, a szabadságharcban a magyarok mellé állt, nevét magyarosította és magyaros szakállt növesztett, fiú gyermekeinek pedig kizárólag magyar nevet adott (Magyar 2021).

1855-től kezdve tanított kórbonctant, 1861-től kezdve pedig a kórbonctan rendes tanára lett. Eredményeinek elismerését jelzi, hogy 1858-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai közé választotta (Szinnyei 1891).

Az Arányit bemutató források rendszerint megemlítik egy mai szemmel meglehetősen bizarr „munkáját”. Elhunyt kisfia holttestét bebalzsamozta, felöltöztette, majd egy székre ültette, s élete végéig a dolgozószobájában tartotta (Széchenyi Istvánt és Ferenc József lányát, Zsófia hercegnőt is ő balzsamozta). Az elhunyt fia mellett négy másik gyermeke is született feleségétől (Joachim Johanna). Arányi István Viktor Taksony (1858-1929) nevű gyermeke daktiloszkópiával foglalkozott, és Budapest rendőrfőkapitány-helyettese volt (Magyar 2021).

Arányi Lajos kriminalisztika-történeti jelentősége elsősorban a törvényszéki orvostan nevű tárgy oktatásában rejlik. A Királyi Magyar Tudományegyetem (ma: ELTE) első, elérhető tanrendje az 1850/1851. tanév 1. félévéből származik. A tanrend ekkor még latin nyelven íródott. Arányi Lajos nevével már ekkor is találkozhatunk, azonban ekkor még csak az orvosi karon oktatott, az 1863/1864. tanév 2. félévében viszont már a jogi karon is hirdetett tárgyat *Törvényszéki-orvostani anthropologia* címmel. Sőt, gyakorlati része is volt a tárgynak, amit Schmidt György magántanár tartott (az 1910-es évektől kezdve *Törvényszéki orvostan* címmel hirdették több-kevesebb rendszerességgel a stúdiumot). Arányi az 1872/1873. tanév 2. félévig tanította a tárgyat.

Az orvostudomány mellett számos egyéb területtel foglalkozott, így régészettel és műemlékvédelemmel is. Segítette a múlt értékeinek a megóvását, ő javasolta elsőként a vajdahunyadi vár restaurálását (Kenyeres 1967-1994).

Nyugdíjas éveit nem töltötte tétlenül, a budai tanítóképzőben életmentésből tartott előadásokat, 1886-ban pedig a spanyol nyelvet is elsajátította. Munkássága és a köz érdekében tett erőfeszítései nem maradtak észrevétlenek: Ferenc József 1875-ben nemességet adományozott a neves tudósnak.

Arányi Lajos 1887-ben végelgyengülésben hunyt el (Szinnyei 1891).

hunyadi Arányi Taksony

(Budapest, 1859 – Budapest, 1929. március 5.)

„a daktiloszkópia egyik hazai úttörője”

Vannak családok, ahol a tehetségek halmozódnak, így van ez az Arányi család esetében is. Arányi Taksony édesapja, Arányi Lajos György, a hazai tudományos körön kívül megteremtője, Taksony lánya, Evelin Jelly (1893-1966), pedig híres hegedűművész volt. A másik lánya, Adrienne Mária Auguszt (Adila) (1886-1962), szintén tehetséges zenész hírében állt, akit testvérével együtt Bartók Béla tanított. A 22 éves Bartók reménytelenül szerelmes volt Adilába (Rakos 2000), de a vonzalom egyoldalú maradt. A családhoz tartozott még Joachim József (1831-1907) világhírű hegedűművész, illetve Vámbéry Ármin orientalista (édesapja veje) és fia, Vámbéry Rusztem (unokaöccse volt) kriminológus, jogász is.

Arányi Taksony a budapesti Kegyes Tanítótrendiek Főgimnáziumába járt, ahol az eminens tanulók közé tartozott (lásd: melléklet). Csupán a magaviselete volt időnként kettes és egy alkalommal a hittan érdemjegye.

Fiatal korában is már nagy szellemi aktivitást mutatott. Rendszeresen küldött különféle megfigyeléseket folyóiratokba, amiért számos alkalommal jutalmazták. A szellemi tevékenység mellett a fizikai aktivitás sem állt tőle távol. Éveken keresztül tagja volt a Buda-Pesti Korcsolyázó-Egyletnek.

1876-ban kezdte meg jogi tanulmányait a Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetemen (ma: ELTE). Tanulmányi eredményei alapján, III. éves korában a Schopper-féle alapítvány támogatásban részesítette. 1882-ben „A budapesti kir. törvényszék elnöke, dr. H. Arányi Taksony díjtalan joggyakornokot díjasjoggyakornokká nevezte ki.” [Budapesti Közlöny, 16(299): 5]. 1885-ben I. osztályú fogalmazóvá nevezték ki Budapesten, majd 1887-ben „fizetés nélküli kerületi rendőrkapitánynak”. 1888-ban ideiglenesen megbízták a II. kerületi rendőrkapitányság vezetésével, majd még ez évben a VII. kerületi kapitányság

vezetője lett. 1890-ben Arányi a „központi bűnügyosztályhoz osztatott be”, helyére pedig Splényi Ödön került. 1891-ben „valóságos kapitánnyá” nevezte ki a belügyminiszter, a későbbiekben pedig a IX. és a IV. kerületi kapitányságot vezette.

Magánéletével kapcsolatban csupán az anyakönyvek adataira támaszkodhatunk. Felesége, Neiwiarowitz Adrienne volt, akitől két lánya született.

Neve egybeforrt a daktiloszkópiával. A *Független Magyarország* című folyóirat a daktiloszkópia bevezetésével kapcsolatban az alábbiakat írta Arányiról és Gábor Béláról: „A budapesti m. kir. államrendőrség nyilvántartási osztályában a személyazonosság megállapítására szenzációs újdonságot vezetett be dr. Arányi Taksony rendőrtanácsos és dr. Gábor Béla rendőrfogalmazó. Eddig ugyanis a Bertillon-rendszert alkalmazták a büntetettek személyazonosságának a megállapításánál. Ez a rendszer azon alapult, hogy 80 éves kor után a csontfejlődés nem változik, így a csontméretekkel igyekeztek személyazonosságot megállapítani. Néhány évvel ezelőtt Henry londoni rendőrfőnök azonban az ujjnyomatrendszert, a daktiloszkópiát találta fel, amely azóta teljesen bevált és egészen megdöntötte a Bertillon-rendszert. Ez a rendszer abból az alaptól indul ki, hogy a föld hátán nincs két olyan ember, akinek az ujjainak felső ízület belső oldalán ugyanolyan ránc és fodorképződések volnának. Ha tehát egy büntetett ujjnyomata már megvan a rendőrségen, egy más bűn elkövetésekor, ha eltitkolja a nevét, az ujjnyomata alapján megállapítják a személyazonosságát. Ezt a rendszert mutatták ma be a rendőrségen a sajtó képviselőinek, amelyről különben dr. Gábor Béla és dr. Arányi Taksony könyvet is írtak.” [Független Magyarország, 4(1043): 10]

A korabeli források megemlítik, hogy jótekingő ember volt, több alkalommal is támogatta a Trencsényi Katolikus Gimnáziumot. Érdekes módon – Gábor Bélától eltérően – a haláláról nem számoltak be a korabeli lapok. A halotti anyakönyv tanúsága szerint, a nyugalmazott államrendőrségi főkapitány-helyettes 70 évesen, „szívfőütőér repedés” következtében hunyt el.

Bócz Endre

(Budapest, 1937. június 20. – Budapest, 2021. szeptember 16.)

„Fővárosi főügyész, a Rendőrtiszti Főiskola tanszékvezetője”

Édesapja, Bócz Lajos ügyvéd, édesanyja, Gaál Julianna volt. A nagyműveltségű családban felnövő gyermek Sárospatakon, Oxfordban, majd Budapesten kívánt diplomákat szerezni, s ezután majd átvenni édesapja jól menő ügyvédi irodáját.

Bócz Endre (Kertész Anikó archívuma)

A világháború azonban közbeszólt, Bócz Endre az egyetemi tanulmányait végül „csak” az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán folytathatta, ahol 1960-ban végzett

summa cum laude minősítéssel (Finszter 2021). A végzést követően, mint osztályidegen jogász, rövid ideig a szolnoki Tiszamenti Vegyiműveknél dolgozott jogi előadóként (1960-1961), azonban Götz János fővárosi főügyész meglátva a fiatal Bócz tehetségét (nála államvizsgázott), az ügyészségre hívta dolgozni.

1961-ben lett a Fővárosi Főügyészségen fogalmazó (1961-1963). Ezt követően közel négy évtizeden keresztül ügyészként dolgozott (1963-2000). 1979-1989 között fővárosi főügyészhelyettes, 1990-2001 között pedig fővárosi főügyész volt. 1976-ban kandidátusi fokozatot szerzett. Ügyészi munkája mellett felsőoktatási pályafutása is jelentős. A Rendőrtiszti Főiskola Kriminálisztika Tanszékének vezetője (1997-2002) (1998-tól főiskolai tanár), 2000-től pedig a Károli Gáspár Református Egyetem docense volt. Szakirodalmi munkássága is figyelemre méltó,

a bűnügyi tudományok számos területén írt tanulmányokat (kriminalisztika, büntetőjog, büntető eljárásjog). Tudományos cikkeinek a száma közel kettőszáz, amiket a hatvanas évek elejétől kezdett írni. Kriminalisztikai munkásságából elsőként az általa szerkesztett és 2004-ben megjelent *Kriminalisztika I-II.* kézikönyvet említsük meg, amely mind a mai napig a legteljesebb körű feldolgozását jelenti a honi kriminalisztikai ismereteknek. Szóljunk továbbá a *Kriminalisztika a tárgyalóteremben* (2008) és a *Kriminalisztika joghallgatóknak* (2008) (Finszter Gézával közösen) című könyveiről is, melyekből éveken keresztül tanultak az egyetemi hallgatók. Kriminalisztikai témájú cikkei rendkívül sokrétűek, foglalkozott kriminálmotodikával (sorozatbetörések, befolyással üzérkedés, társadalmi tulajdont károsító bűncselekmények) és krimináltaktikával is (kihallgatás, kihallgatási technikák).

Bócz Endre „Először hívta fel a figyelmet a nyomozástan olyan elhanyagolt területeire, mint a titkos információgyűjtés vagy a rendészeti és büntetőeljárás kényszerintézkedések kriminalisztikája. Szorgalmazta a bírósági tárgyalás forenzikus szemléletű tanulmányozását.” (Finszter 2021, 2050.)

Otthonról hozott tudásának része volt a kiváló nyelvtudása, amelyet munkája során is folyamatosan alkalmazott, a nemzetközi ügyészségi fórumokon rendszeresen képviselte hazánkat. Bócz Endrének többnyire az ügyészségi és a tudományos munkásságát emelik ki, a magánembert kevés forrás mutatja be. Az egykori főügyész szerette a sportot, amit maga is rendszeresen űzött: kiválóan lovagolt és gyakran futott a margitszigeti futópályán, míg az egészsége engedte (Finszter 2021). Élete utolsó éveiben is szellemileg aktív életet élt. Már nyolcvan éves is elmúlt, amikor a Rendészettudományi Szaklexikon egyik lektoraként, még otthonában fogadta a szócikkírókat, s beszélte meg velük a javítanivalókat.

Ars poetica-jának is tekinthetjük egyik gondolatát, mely szerint „...tisztességes munkával is lehet érvényesülni, tekintélyt pedig nem a beosztás (és a vele járó hatalom) ad, hanem a hatalom mértéktartó gyakorlása révén szerezhethet valaki átmeneti tekintélyt egy beosztásnak.” (Bócz 2010)

Dáné Tibor

(Kolozsvár, 1923. március 24. – Kolozsvár, 2006. október 11.)

„a kriminalistából lett irodalmár”

Dáné Tibor a jelenlegi országterületen a kevésbé ismert kriminalisták közé tartozik, holott ő azok között volt, akik a második világháború után pár esztendeig még magyarul tartottak kriminalisztika órát a kolozsvári egyetemen.

Dáné Tibor (Kokoly, 30.)

A Kolozsvári Református Kollégiumban végezte a középiskolai tanulmányait, majd a második világháborúban magyar katonaként szolgált. Fogságba esett,

ahonnan sikerült megszöknie. Miután hazatért, a Bolyai Tudományegyetemen jogi, közgazdasági és pedagógiai szakképesítést szerzett (Csire 1988). Már diákkorában is rendkívül aktív közösségi életet élt, amelyről a korabeli erdélyi újságok beszámoltak: előadást tartott Petőfi Sándorról, ünnepi beszédet mondott március 15-én és lelkesen szervezte a kolozsvári magyar fiatalok kulturális életét. A végzést követően Turnowsky Sándor büntetőjogász mellett tanársegéd lett a Bolyai Tudományegyetem Bűnügyi Tudományok Tanszéken (1946-1952). Büntető törvénykezési jogot, kriminalisztikát és törvénytudományt tanított. Előbbi tárgyból egyetemi jegyzetet is írt. Ő volt az, aki a háborút követően elsőként oktatott kriminalisztikát és törvénytudományt.

1952 a nagy „tisztogatások” éve volt Romániában, amely különösen sújtotta a magyarságot. Ennek esett áldozatul Dáné Tibor is, akinek ugyan felajánlották a

főügyészhelyettesi posztot Máramarosban, azonban ő ezt nem vállalta el, ezért az egyetemet is el kellett hagynia (Kokoly é.n.). Miután az egyetemi állásából eltávolították, már csak kedvtelésből foglalkozhatott a kriminalisztikával. Cikke jelent meg a rejtélyes kolozsvári Óváry gyilkosságról, egyes regényeiben pedig elrejtette a kriminalisztika tudományát (Dáné Tibor unokájának, Vallasek Magdolnának az írásbeli közlése alapján).

Miután az egyetemen nem taníthatott, így általános iskolákban oktatott (Kolozsvár, Szucság), majd a kolozsvári (Palocsay-féle) növénybiológiai állomáson kezdett el dolgozni tudományos munkatársként. 1958-ban hozta meg a döntést, hogy kizárólag az irodalommal foglalkozzon (Kokoly é.n.).

Már az egyetemi oktatás mellett az *Erdély* napilapnál rovatszerkesztő volt. Az Ifjúsági Könyvkiadónál szerkesztő (1958-1969), majd a Dacia Könyvkiadónál tudományos szerkesztő lett (1970-től) (URL3).

Kriminalisztikai munkásságánál irodalmi munkássága jelentősebb. Annak ellenére, hogy jelen kiadvány az előbbit kívánja kidomborítani, nem tehetjük meg, hogy nem teszünk említést Dáné Tibor irodalmi munkásságáról. Tizenhét éves korától kezdve már folyamatosan írt és műfordításokat készített, első jelentősebb sikerét az *Athá-Rá, a fáraó írónoka* című regényével érte el (1958). Írt gyermekszíndarabokat, ifjúsági elbeszéléseket, nagy számban voltak népmese és regényfordításai (Verne Gyulától ő fordította *A Barsac-expedíció* és az *Aranyvulkán* regényeket), de tudományos ismeretterjesztő munkássága is említést érdemel (Csire 1988, URL3). A legnagyobb közönségikert arató regénye a heddingtoni bankrablást dolgozza fel (*Akinek nincs árnyéka* /1970/, az átdolgozott kiadás címe: *Az évszázad bűnügye*), amely kriminalisztikai vonatkozása. A szerző azt mondta művéről, hogy „...nem krimi. Lényegében a nyomozómunka erkölcsi és szakmai hátterére vet fényt.” (Csire 1988, 9.)

Felesége, Nagy Magdolna Márta volt, akitől két gyermeke született, Tibor Kálmán és Márta. Mindketten jeles személyiségei az erdélyi magyar irodalmi életnek.

Végző nyughelye a házsongárdi temetőben van.

Déri Pál

(Budapest, 1924. december 4. – Budapest, 2008. december 16.)

„a nyomozás tudósa, a jövő látnoka”

Déri Pál kispolgári családba született Budapesten, 1924-ben. Édesanyja Kunhegyesről származott, ezért az általános és a középiskolát is a Nagyunságban végezte. Előbbit Kunhegyesen, míg utóbbit Kisújszálláson (Sallai 2018).

Déri Pál (dr. Katona Gézáné archívuma)

A második világháború idején tényleges harci cselekményben nem vett részt. Bár 1944-ben bevonult a szolnoki munkásszázadba, de onnan megszökött, és Debrecenbe ment. Itt az egyetemen vegyész szakra járt, majd Kunhegyesen rendőr lett. 1945-1946-ban bünygyi alosztályvezető volt a Kunhegyesi Járási Rendőrkapitányságon, majd 1947-48-ban a Jászberényi Járásban teljesített szolgálatot. Ekkor hat hónapos rendőr(tiszti) tanfolyamra iskolázták be. A diákból hamarosan tanár lett, 1948-1950 között a Rendőr Akadémián dolgozott, ahol részt vett tananyagok kidolgozásában is. 1950-től a Belügyminisztériumban kiképzési alosztályvezető lett. 1953-1956 között a Folyam és Légi-rendészet vezetője volt, innen a *Rendészeti Szemle* felelős szerkesztőjének választották. A szerkesztői munkát követően a Belügyminisztériumban bünygyi osztályvezető lett (Sallai 2018).

Az 1956-os forradalom a Német Szövetségi Köztársaságban érte, ahol egy kongresszuson vett részt. Október 26-án érkezett haza, feladata a Duna nemzetközi hajózhatóságának a biztosítása volt. A forradalom leverését követően

több megye rendőr-főkapitányságának felülvizsgálatában kellett részt vennie, majd a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányságon belügyi megbízott lett. 1957-ben fejezte be a jogi egyetemet. Ebben az évben ő állította össze a Dzerzsinszkij Tisztképző Iskola tantervét (Sallai 2018). 1961-től egészen a nyugdíjba vonulásáig (1984) a Belügyi Szemle főszerkesztőjeként dolgozott. A folyóirattal szemben nagy elvárásokat fogalmaztak meg a belügy részéről. Vezető tudományos folyóiratnak szánták, s beolvasztották 1963-ban a Rendőrségi Szemlét, a Büntetés-végrehajtási Szemlét, illetve a Testnevelési és Sport Szemlét is a Belügyi Szemlébe. 1975-ben kandidátusi fokozatot szerzett (Sallai 2018).

Déri Pál kriminalisztikai munkássága rendkívül sokrétű. Tudományos műveit Weszelitsné Lakos Katalin (2009) gyűjtötte össze, amely 12 oldal terjedelmű. Ebből látható, hogy a kriminalisztika mellett a kriminológiát is magas szinten művelte. Kriminalisztikai munkáiban foglalkozott a helyszíni szemlével, a házkutatás során használható újszerű technikai eszközökkel, a nyomozás-szervezéssel, a kriminalisztikai modellekkel, a szervezett bűnözéssel stb.

Az általa írt tankönyvek közül említsük meg elsőként az 1961-ben megjelent *Kriminalisztika* című könyvet, melyet társszerzőként írt kora legnagyobb kriminalistáival (Katona Géza, Illár Sándor, Viski László). A Belügyminisztérium Tanulmányi és Módszertani Osztályának kiadásában megjelent 724 oldalas könyv nagy részletességgel tárgyalja a technikai és taktikai kérdéseket. 1976-ban jelent meg a *Korszerű nyomozás – integrált bűnüldözés* című könyve, amelyben előrevetítette azon ismereteket, amelyek a nyomozáshoz szükségesek lesznek. A könyv korabeli aktualitását jól mutatja, hogy 1991-ben ismét kiadták (Budai Attila társszerzőségével).

Ő vezette be az „integrált bűnüldözés” fogalmát, évtizedekkel ezelőtt már „regisztrált bűnözésről” beszélt, s látta, hogy a bűnüldözésben a számítógépek használata nélkülözhetetlen lesz a jövőben.

Élete alkonyán, 2003-ban léptették elő dandártábornokká, mellyel, ha megkésve is, de elismerte a belügyi vezetés Déri Pál több évtizedes kiemelkedő munkásságát.

Dietz Károly

(Sopron, 1885. július 21. – Budapest, 1969. július 9.)

„a világbajnoki ezüstérmes kriminalista”

Dietz Károly egy német származású soproni családban látta meg a napvilágot. A család a születését követően nemsokkal a fővárosba költözött, így a gyermek már ott végezte az iskoláit.

Dietz Károly főkapitány korában
[Tolnai Világlapja, 19(9): 1.]

Dietz Károly a budapesti Tudományegyetemen jogi diplomát szerzett, majd 1909-től a fővárosi rendőrségen dolgozott különböző beosztásokban. A Gondviselés kegye, tehetsége és szorgalma rövid időn belül magas beosztásba emelte, az őszirózsa forradalom idején, ő lett Budapest rendőrfőkapitánya (1918. október 31. – 1919. március 21.).

A Károlyi-kormány alatt az ő vezetésével tartóztatták le a kommunista vezetőket, többek között Kun Bélát is (48 kommunista vezetőből 46 főt állítottak elő). Ennek köszönhetően már a bolsevik diktatúra első napján (1919. március 21-én) leváltották főkapitányi beosztásából (Dietz visszaemlékezése szerint, katonák zsebkéssel fosztották meg rangjelzésétől), sőt egy időre börtönbe is került (március 21. és május 16. között). A vörös terror százharminchárom napját követően néhány napra visszahelyezték az eredeti beosztásába, de négy nap után erről lemondott. Jó ideg könyvelőként, majd 1931-től ügyvédként dolgozott (URL4, Kó 2021).

1944-ben internált embereket próbált megmenteni, amiért letartóztatták és Sopronkőhidára, majd a dachauai koncentrációs táborba szállították. Miután innen szabadult, újrakezdte ügyvédi tevékenységét, 1951-ben azonban feleségével együtt kitelepítették és Bodrogkeresztúron éltek éveken keresztül; még a települést sem hagyhatták el. 1953-ban Piliscsabára költözhetek, ahol az idős Dietz éjjeliőrként és segéd munkásként dolgozott. Élete vége felé a lányához költözhetett Budapestre (URL4).

Dietz Károly rendőri hivatása mellett a tudománnyal is elkötelezte magát, és gyakorlati tapasztalatait papírra is vetette. A Sándor Lászlóval közösen írt *A nyomozás alapelvei* (1918) (Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomda Részvénytársaság, Budapest) című könyvük értékes kriminalisztikai műnek tekinthető. A művet rendszerint megemlítik a kriminalisztika-történettel foglalkozó kiadványok is, amely tömören, 184 oldal terjedelemben ír a nyomozás egyes területeiről. Bizonyos részekről terjedősebben (pl. kihallgatás), míg más részekről szűkszavúan vagy egyáltalán nem tesz említést a szerzőpáros. Alapvetően krimináltaktikai és krimináltechnikai ismereteket közvetít a kiadvány (feljelentés, kihallgatás, kényszerintézkedések, szemle, szakértők).

Dietz Károly esetében említsük meg, hogy nemcsak rendőr és rendőrségi szakíró, hanem kiváló sportember is volt. Szövetségi kapitánnyként 1938-ban, a franciaországi világbajnokságon a döntőig vezette a magyar labdarúgó válogatottat, ahol ugyan az olaszoktól 4:2-re kikapott a nemzeti tizenegy, de ez volt a magyar labdarúgás első jelentősebb, és évtizedeken keresztül a legnagyobb sikere is.

Minden idők egyik legsikeresebb labdarúgó szövetségi kapitánya,⁵ az egykori budapesti rendőrfőkapitány, 1969-ben, a fővárosban hunyt el. Haláláról egyetlen újság sem emlékezett meg.

⁵ Dietz Károly 1934. október 7. és 1939. június 8. között volt a magyar labdarúgó válogatott szövetségi kapitánya. Ezen időszak alatt 41 mérkőzést játszott a válogatott. 19 győzelem, 9 döntetlen és 13 vereség a mérlege Dietz Károlynak, amivel 57%-os eredményességet ért el (URL5).

Dobos János (Budapest, 1935. május 27. – Budapest, 2003. december 17.)

„a nyomozók legendája, a kriminalisztika mestere”

Dobos János Angyalföldön született, általános iskolai tanulmányait Józsefvárosban, a középiskolát pedig a Barcsay Gimnáziumban végezte.

Dobos János (Kertész Anikó archívuma)

Az érettségit követően jelentkezett rendőrnek, és 1953 augusztusától őrmesterként kezdte meg szolgálatát a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságán. Az ambiciózus, jó eszű Dobost néhány hét múlva tiszti iskolába, a Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskolába vezényelték. Itt 1954-ben alhadnagyként végzett. 1960-tól a Szovjetunióban tanult (Jogi Főiskola), a diplomáját 1964-ben honosították, és az ELTE-n jogásszá avatták. Kezdetben a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságán, majd az ORFK-n dolgozott (URL6). 1987-ben egy Székesfehérvár melletti üdülőben szakmai konferenciát tartottak, ahol Dobos kendőzetlen őszinteséggel beszélt a problémákról. Az előadáson jelen lévő egyik országgyűlési képviselő a minisztérium felé ezt úgy tálalta, hogy Dobos részegen, a rendszert sértő megjegyzéseket tett. Az ítélet néhány nap alatt megszületett: Dobosnak büntetésből a Rendőrtiszti Főiskolára kellett mennie (Tonhauser 1999). A rendőrség szegényebb lett egy kiváló rendőrrel, a kriminalisztika tudománya viszont gazdagabb lett egy tudós rendőrrel. A Rendőrtiszti Főiskolán 1988-ban tanszékvezető főiskolai docenssé nevezték ki. Az RTF-es „száműzetés” után Túrós András segítségével visszamehetett az ORFK-ra (Kovács Lajos szavaival élve, „visszakiabálták”) (1990. január 1-jétől), de egy év múlva indoklás nélkül felmentették (Tonhauser 1999).

Az 1970-es és 80-as években az egyik legismertebb magyar kriminalista Dobos János r. ezredes volt. 1963-tól kezdődően folyamatosan publikált. Sokan fő művének a *Kis nyomozástan* (1990) című munkáját tartják, amelyből nyomozók generációi tanultak (Kovács 2023). Bár tankönyvvé sohasem vált Dobos korszakos munkája, a gyakorlati szakemberek számára sok esetben a tankönyv szerepét töltötte be. Számos könyvet és szakmai anyagot írt, a MATARKA adatbázisa szerint több mint hatvan kriminalisztikai témájú tanulmány köthető a nevéhez.

Dobos népszerűségét részben a *Kék fény* című műsornak köszönheti. A bűnügyi műsor 1964-ben indult havi rendszerességgel a Magyar Televízióban. Műsorvezetője évtizedeken keresztül Szabó László volt, Dobos János pedig meghívott szakértő. A parancsnokai nem mindig értékelték őszinteségét és szókimondását, ezért időnként letiltották a képernyőről.

Beosztottjai szuperlatívuszokban beszélnek róla,⁶ szaktudását, emberségét, írói és előadói készségét (kiváló énekes is volt) említik meg többnyire, illetve humorérzékét. Egyik tréfája Tonhauser László könyvében is olvasható. Egyszer fogadott egy üveg pezsgőben, hogy ha az ő beosztottjai meghallják, hogy bajban van, akkor negyvenöt percen belül a világ végéről is odaérnek. Amikor Tonhausernek kétségbeesve jelentették, hogy Dobos ezredes piásan verekszik a Párizsi közben lévő presszóban, akkor a közlekedési szabályokat is figyelmen kívül hagyva, gyorsan a helyszínre ment. Amikor megérkezett, akkor az óráját néző Dobos – aki két csinos felszolgálónő társaságában üldögélt – csupán annyit mondott, hogy „Megnyertem a fogadást”. Ezután közösen elfogyasztották az üveg pezsgőt (Tonhauser 1999). Halálának 20. évfordulóján emlénapot tartottak, a nevét viselő díjat és emlékérmét alapítottak, 2015-ben Kovács Gyula szerkesztésében „Dobos-könyv” jelent meg (Kovács 2023), 2025-ben pedig – születésének 90. évfordulóján – emléktáblát avattak egykori lakóházának falán.

⁶ Egykori beosztottja, Tonhauser László úgy fogalmazott vele kapcsolatban, hogy „Dr. Dobos ÚR volt a régi elvtársak között.” (Tonhauser 1999, 206.)

Dobó István

(? – ?)

„egy kriminalista bíró a Tisza partján”

Dobó István életéről semmilyen életrajzi adat sem érhető el, sem a világhálón, sem pedig a volt munkahelyein. A neve viszont évtizedeken keresztül szerepelt a kriminalisztikában, ezért a személyének említése a tudományág történetének és fejlődésének szempontjából elengedhetetlen.

A Szegedi Tudományegyetem tanrendjeinek tanúsága szerint, a második világháborút követően először az 1947/1948-as tanév 1. félévétől kezdve oktatták újból a bünyügyi nyomozástant. Ekkor Gál Ödön államügyész heti 2 órában tanította a tárgyat. Ezt követen hiányosak a tanrendek. A következő elérhető adat az 1957/1958-as tanév 2. félévéből származik, amikor már Dobó István oktatta a kriminalisztikát. A fentieknek valamelyest ellentmond a *Dél-Magyarország* című folyóirat 1965. november 5-ei számában megjelent egyik cikk, melyben maga a tárgy oktatója, Dobó István adjunktus nyilatkozik a kriminalisztika tárggyal kapcsolatban. „Az egyetemen 1948-tól 1962-ig csak rendkívüli tárgyként oktattak kriminalisztikát. Ez idő alatt sikerült alkalmas eszközöket beszerezni, melyek szemléltetően lehetővé teszik a laboratóriumban az érdekes tárgy tanítását. Mikor 1962-ben a fő tárgyak közé lépett a nyomozástan, a tanítási segédeszközök fotófelszereléssel, szakirodalommal, makettekkel gyarapodtak.” (Matkó 1965, 6.) A tárgy újraindításával kapcsolatban – Dobó István nyilatkozatára és a tanrendben szereplő évre figyelemmel – két dolgot feltételezhetünk: 1. A tárgyat meghirdették 1947 szeptemberében, azonban nem indult el. 2. Dobó adjunktus rosszul emlékezik. A tudománytörténet szempontjából ezen egy szemeszteres eltérés tulajdonképpen nem releváns, ami a lényeg, hogy a világháborút követően nem sokkal, már elindult a tárgy oktatása a Tisza parti városban.

Visszatérve az 1957/58-as tanév 2. félévéhez (innentől kezdve már elérhető minden év tanrendje), a IV. és V. évfolyamon kezdetben Dobó István megyei bírósági bíró, majd a gyakorlatok másod-vezetőjeként, Merényi Kálmán nevét találjuk a tanrendben. Volt olyan év, amikor heti 3 óra elméletet és 1 óra gyakorlatot biztosítottak a hallgatók számára; ez a későbbiekben heti 1 órára csökkent. Dobó István az 1982/1983-as tanév I. félévéig tanította a kriminalisztikát.

Az 1960-as években még külön tárgyként hirdették a *Kriminalisztikai gyakorlatot* (előadó: Dobó István), azonban ez később beleolvadt a *Kriminalisztika* tantárgyba. A nyolcvanas években rövid ideig Kertész Imre tanította a tárgyat (Dobó István után), majd ezt követően a rendszerváltás időszakáig meghívott előadók oktattak (Pigniczki József megyei főügyész helyettes és Olasz József).

Dobó adjunktus kriminalisztikai munkásságának egyik legfontosabb eleme, az 1965-ben megjelent Vargha-féle *Kriminalisztika* könyv, melynek ő is szerzője volt. Dobó István megyei bírósági bíróról, a korabeli újságokban, az utolsó elérhető hír 1969-ből származik, ezt követően nem található róla semmilyen újság cikk.

Dorning Henrik

(Polgárdi, 1880. február 24. – Csömör⁷, 1960. február 16.)

„a kriminalisztika mestere, a madarak szerelmese”

Dorning Henrik gyermekkorától kezdve rajongott a természetért, amit orvos nagyapjától örökölt (ennek hatására lett később ornitológus is). A középiskolai tanulmányait Budapesten és Baján végezte, a jogi tanulmányait pedig a budapesti Tudományegyetemen (1896-1901). Az egyetem mellett a bölcsészkarra is beiratkozott, hogy zoológiát tanulhasson Entz Géza professzortól.

Dorning Henrik (URL7)

Édesapja korán elhunyt, ezért már fiatalon munkába kellett állnia, így a tanulmányai befejezése előtt felszerelt a rendőrséghez (Keve 1961). A rendőrségnél 1897-ben kezdte meg a szolgálatot, ahol díjnokként kezdte meg a pályafutását. 1901-ben rendőrgyakornok lett, 1903-ban segédfogalmazó, majd „valóságos segédfogalmazó” (1907) és fogalmazó (1909). 1908-1910 között a gyermekbíróság vezetőhelyettese, 1913-1918 között főkapitányi titkár, 1918-1920 között csoportvezető a bűnügyi osztályon, majd a Belügyminisztériumban dolgozott két éven keresztül (1920-1922) (Kenyeres 1967-1994).

⁷ Dorning Henrik halálozási helyeként minden forrás Csömör települést adja meg. Egy 1961-es forrás is azt írja, hogy „szobácskájában csendesen elhunyt” (Keve 1961, 9.). A Csömöri Polgármesteri Hivatal tájékoztatása szerint viszont Dorning nem Csömörön hunyt el.

Megkapta a „c. budapesti főkapitányhelyettes” (1922), majd a „tényleges főkapitányhelyettes” címet is (1924). Nagy eredményeket ért el, mint szaktanulmányi felügyelő, és a rendőrtiszti tanfolyamokat is ő vezette (1922-1928). Nyugállományba vonulása előtt nevezték ki a Budapesti Rendőrfőkapitányság bünyügyi osztályának az élére (1928), majd ezt követően nyugállományba vonult (1934) (Kenyeres 1967-1994). Amikor a munkatársai elbúcsúztatták, akkor nem a „szokásos” ezüstlektárgyat adták számára, hanem a Claus – Grobben – Kühn-féle nagy zoológiai kézikönyvet. Miután nyugdíjas lett, még inkább kedvenc időtöltésének, az ornitológiának hódolt (Keve 1961).

Az 1910-es évektől kezdve jelentek meg a rendőri és a természettudományi szaklapokban a tudományos és ismeretterjesztő cikkei. Tudományos érdeklődése sokrétű volt (pl. a külföldi rendőrségek felépítése, rendőri intézményrendszer, büntetőjog, rendészettörténet), a kriminalisztika területén is számos témát dolgozott fel. Foglalkozott a nyomozás segédeszközeivel, a detektívregények és pornográfírodalom kriminalisztikai jelentőségével, az írásszakértéssel, a bünyügyi fényképezéssel, a detektívképezéssel és a daktiloszkópiával (URL8).

Már a huszadik század elején is rendszeresek voltak a rendőrkonferenciák és a kongresszusok, melyeken a magyar rendőrség is képviseltette magát. Ezen delegációknak Dörning Henrik is rendszeres és aktív tagja volt, s számos európai nagyvárosban megfordult (Borszéki – Sallai 2022).

Az utolsó rendészeti témájú cikk 1941-ben jelent meg tőle, ornitológiával kapcsolatos cikkei viszont még halála után is jelentek meg. Ennek nyilvánvalóan politikai okai is lehetettek, mivel a madártan nem érte el a párt mindenható urainak az ingerküszöbét. Az ötvenes években megvonták a nyugdíját, de a madarak iránti elhivatottságát jól mutatja, hogy még ezekben a vészterhes, pénzszegény időkben is beutazott Csömörről a madártani ülésekre (Keve 1961). 1959 nyarától kezdve az egészségügyi állapota rohamosan romlott, ezért az orvosok már nem vállalták a műtétjét.

A haláláról 1961-ben lehetett olvasni az *Állattani Közlemények* című folyóiratban.

Endrődy Géza

(Tar, 1851. november 27. – Gyula, 1900. szeptember 12.)

„az első hazai kriminalisztikai könyv szerzője”

Endrődy Géza a Nógrád vármegyei Tar községben született. A középiskolai tanulmányait Késmárkon, a főgimnáziumot Losoncon és Debrecenben, a jogi tanulmányait pedig Pozsonyban végezte. 1872-ben katonának állt, majd a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia hallgatója lett. Itt 1874-ben végzett hadnagyként (Kovács 2018).

Endrődy Géza (URL9)

Rövid ideig volt csak katona, mivel, ha egy katona a nősülés mellett döntött, akkor kauciót kellett fizetnie a katonaság részére. Ezt a családja nem tudta kifizetni, ezért a fiatal Endrődy a leszerelés mellett döntött. Ezt követően vette feleségül Fellner Etelkát, s Vecseklőben telepedtek le, ahol körjegyzőként dolgozott. Házasságukból két lány és négy fiúgyermek született. 1883-ban kérte felvételét a csendőrséghez. Számos helyen szolgált (Szeged, Versec, Miskolc), azonban 1895-ben, egészségi állapotára tekintettel, kérte nyugállományba helyezését. 1896-ban rendőrnek állt, és Losonc, majd Gyula rendőrkapitánya lett (1898) (Kovács 2018). Endrődy Géza kriminalisztikai munkásságának legkésebb darabja, az 1897-ben Losoncon megjelent *A bűnügyi nyomozás kézikönyve a m. kir. csendőrség, városi és járási rendőrhatalóságok, valamint vizsgálóbírák, királyi ügyészségek s általában a bűnügyekkel foglalkozó egyének részére* című könyve. Ez az első magyar nyelvű kriminalisztikai mű (a kriminalisztika szó viszont nem szerepel még benne) (Mátyás 2024).

A könyv lefedi a kriminalisztika korabeli teljes területét, tartalmaz krimináltaktikai, krimináltechnikai és kriminálmethodikai ismereteket, de foglalkozik a könyvében a bűnjelek kezelésével és a bűnözői szlenggel is (Ibolya).⁸

A szerző az előszóban azt írja, hogy a „Bűnügyi és rendészeti irodalmunk hiányát érzi egy oly munkának, amely a nyomozások minden ágában oktatást és útbaigazítást adna az igazságszolgáltatás faktorainak.”. Korábban ilyen jellegű munka nem jelent meg Magyarországon, így a kézikönyv nagy segítséget jelentett a detektívek számára. A 18 fejezetből álló könyv nagyrészt Hans Gross *A vizsgálóbíró kézikönyve – a kriminalisztika rendszere*⁹ című műve alapján íródott. Ezt a szerző nem tagadta, az előszóban meg is említette, hogy a könyvét szerzői engedéllyel magyarra fordította, és a mi speciális viszonyaink szerint átdolgozta. A fenti tény azonban nem von le semmit sem a mű értékéből (Mátyás 2024).

Endrődy Géza köztisztviselőként álló ember volt, aki rendszeresen vett részt társasági eseményeken. A rendészeti témájú könyvek és cikkek mellett az irodalommal is foglalkozott. Rendszeresen közölték verseit és elbeszéléseit a helyi folyóiratok; sőt, még verseskötete is jelent meg. Szerkesztette a *Magyar Csendőr* című folyóiratot, ahol ő biztosított lehetőséget a fiatal Krúdy Gyulának, hogy megjelentethesse folytatásban az egyik novelláját. Segített megalapítani és szerkeszteni a *Délvidéki Ellenőr* című folyóiratot, melyet gyakorlatilag ketten írtak Perjessy Lajos főreáliskolai tanárral. Ide a fiatal Herczeg Ferenc is küldött néhány tárcát. „A szél kergette vagabund” (ahogy Bodri Ferenc Endrődyt nevezte) 1900. szeptember 12-én hunyt el Gyulán, melyről a korabeli lapok részletesen beszámoltak (Kovács 2018).

⁸ A könyv az alábbi fejezetekből áll: I. A csendőrökről, II. A kikérdezésről, III. A helyszíni szemle, IV. A szakértőkről, V. A gonosztevők furfangjairól, VI. A tolvajnyelvről, VII. A cigányokról, VIII. A babonáról, IX. A löfgyverekről, X. Különféle ösmeretek, XI. A lányomról és egyéb nyomokról, XII. A véryomokról, XIII. A titkosírásokról, XIV. A lopásról, XV. A csalás és hamisítás, XVI. A gyűjtögetésről, XVII. A testi sértésekről, XVIII. A csendőr teendői szerencsétlenségek alkalmával.

⁹ Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik (1893)

Engelbach Károly

(Buda, 1832 – Budapest, 1906. január 23.)

„a magyar Sherlock Holmes”

Minden korszaknak megvannak a „sztársarui”, azok, akik a legbonyolultabb ügyeket is felderítik. Ilyen detektív volt a 19. században Engelbach Károly.

Engelbach Károly (Pekár 1898, 1143.)

Engelbach Károly régi előkelő budai evangélikus családból származott. Édesapja, Engelbach János, édesanyja, Preier Teréz

volt. Csak négy polgárit végzett, de a legbonyolultabb bűneseteket is felderítette. Még a Bach-korszak (1854) idején került a rendőrséghez, amivel a halálakor ő volt a főváros legrégebbi rendőrtisztviselője. A kiegyezés (1867) után Pest város rendőrségének a központi bűnügyi kapitánya lett. A későbbiekben a IV., a VI. és a VIII. kerületi kapitányságokat vezette, majd 1890-ben a fogház és a toloncház vezetőjévé választották. A rendőri szolgálatának negyven éves jubileumát 1894-ben ünnepelte, 1899-ben pedig nyugállományba vonult. Összesen 45 évig látott el hivatásos szolgálatot [Magyar Nemzet, 25(21): 6.].

Felesége, Ritter Malvin(a) (1835?–1907) volt, akitől a korabeli források szerint több gyermeke is született. A születési és halálozási anyakönyvek alapján azonban csak lányt lehetett beazonosítani, Malvint (1865?–1918), aki Vaszilievits János fővárosi tanácsnokhoz ment feleségül.

A legkiválóbb detektívek közé tartozott, kitűnő emlékezőtehetsége volt, a betörőket és a tolvajokat akár évek múlva is felismerte, és felsorolta a bűnlajstromukat [Magyar Nemzet, 25(21): 6.]. A nagy sajtóvisszhangot kapó ügyei közé sorolható egy 1868-as eset, amikor felderített egy olyan bandát, akik

viaszlenyomattal álkulcsot készítettek, és 25 000 forintnyi kötvényt és váltót, 2000 forint értékű gyémánt ékszer, továbbá arany- és papírpénzeket zsákmányoltak. Egy 1875-ös londoni értékpapírlopás elkövetőit szintén az ő segítségével fogták el 1877-ben, de a bécsi hitelbank sikkasztó főpénztárosa is Engelbach analitikai képességének köszönhetően került rendőrkézre (Rozsos 2023).

„1874-ben Lady Dudley londoni mágnásasszonytól másfélmilliót érő gyémántokat loptak el. Az egész világ rendőrsége nyomozta a tolvajt, de nem találta. Engelbach egy szállodai razzia alkalmával elfogta a tolvajt, Pick-Pokker William nemzetközi tolvaj személyében, aki Budapestre szökött. 1881-ben ő nyomozta ki Majláth országbíró gyilkosait. Számos nevezetes nyomozás fűződött az ő nevéhez, így a híres Brudermann-, Hoffmann- és Fautun-féle százezres ékszerlopások tetteseit is ő kerítette kézre. A mostani rendőrtisztviselők mint ritka rendőrzsenit emlegetik még most is.” [Magyar Nemzet, 25(21): 6.]

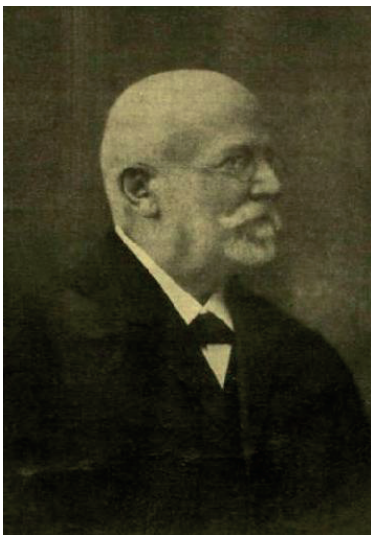
A „véredény elfajulásban” elhunyt Engelbach Károly nyugalmazott államrendőrségi tanácsost, katonai tiszteletadás mellett helyezték örök nyugalomra, melyről minden jelentősebb korabeli napi- és hetilap beszámolt.

Íme egy rövid részlet a Pesti Hírlap 1906. január 26-ai számából, amelyben a temetésről tudósítanak: „Nagy részvét mellett temették el csütörtök délután Engelbach Károly nyugalmazott rendőrtanácsost a Batthyány utcai gyászházból. A gyászszertartáson nagyszámú előkelő közönség jelent meg. Kivonult testületileg a rendőrségi, fogalmazói és felügyelői kar s a kerületi kapitányok Rudnay Béla vezetése mellett. A halottat Scholz Gusztáv evangélikus lelkész megható beszéddel búcsúztatta s ezután a koporsót a négy fogatú gyászhintóra tették. A gyászmenetet egy szakasz lovasrendőr nyitotta meg Bornemissza Sándor vezetésével, majd egy szakasz gyalogos rendőr következett Köpf Ferenc főfelügyelő és Kállay felügyelő vezetésével. A gyászmenetet egy század gyalogos rendőr rekesztette be, kiket Kosztka felügyelő vezetett, egész a németvölgyi temetőbe, ahol a halottat örök nyugalomra helyezték.” [Pesti Hírlap, 28(25): 13.]

Felletár Emil

(Tapolca, 1834. június 1. – Budapest, 1917. február 15.)

„a törvényszéki kémia magyar apostola”

Édesapja, Felletár József, Zala vármegyei orvos volt. A középiskolai tanulmányait Veszprémben és Pesten végezte. Felletár már gyermekként is élénk érdeklődést mutatott a kísérletek iránt; sajnos azonban az egyik balul sült el, ezért fél szemére megvakult (Mohos 2005).

Felletár Emil (URL10)

Gyakornoki idejét a balatonfüredi Oroszlán Gyógyszertárban töltötte. A gyógyszerészi diplomáját a fővárosban szerezte, 1862-ben pedig a gyógyszerészet

doktora lett. Alapítója és főszerkesztője volt a *Vegyészet és Gyógyszerészet* című folyóiratnak (1863), az előfizetők csekély száma miatt, azonban ebből mindössze 16 füzet jelent csak meg. 1863-ban a törvényszéki és a rendőrségi vegytan magántanárává habilitálták (Mohos 2005, URL11).

A kontinensen is egyedülálló tudományos intézménynek, az Országos Vegyészeti Műteremnek¹⁰, 1883-ban Felletár Emil műegyetemi vegyészprofesszor lett a főigazgatója (Balláné Füstner 2019). Az intézmény korabeli hírnevét jól mutatja

¹⁰ Az intézet Országos Vegyészeti Műterem néven alakult, aminek a neve rövidesen Országos Művegyészeti Intézetre változott. Egy 1893-as IM rendelet már ekként említette (lásd: A m. kir. igazságügyminiszternek 1893. évi május 14-iken 4967. IM. sz. a. kelt rendelete). Az intézmény neve 1897-ben Országos Bírósági Vegyészeti Intézetre, majd 1976-ban Országos Igazságügyi Toxikológiai Intézetre változott. Jelenleg Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Toxikológiai Szakértői Intézet az elnevezése (Balláné Füstner 2019).

az a tény is, hogy amikor Franciaországban egy hasonló intézetet kívántak létrehozni, akkor azt megelőzően a magyar intézet struktúráját és működését tanulmányozták a francia szakemberek (Somogyi 2008).

Az intézet létrehozásának előzménye egy országos hírvű bűneset, a szentesi mérgezéses ügy volt. A kisvárosban az orvost és a polgármestert is letartóztatták emberölés vádjával, mivel az elsődleges vizsgálatok sztrichint mutattak ki az áldozatok – egy elhunyt asszony és a magzata – szervezetében. Felletár Emil megismételte a vizsgálatot, s megállapította, hogy nem sztrichin, hanem a terhességgel összefüggésben keletkezett hullaméreg volt az áldozatok testében (Somogyi 2008).

Felletár Emil a törvényszéki toxikológia, a rendőrségi vegytan és a törvényszéki kémia területén végzett kutatásokat. Ő a tetemek bomlásakor keletkező ptomain felfedezője (=hullaméreg) (1868),¹¹ és ő volt az, aki a vérfoltok kimutatására módszert dolgozott ki. Felletár szakértőként működött közre a tiszaezlári vérvád (1882) nyomozása során is. Megállapította, hogy a sértett (Solymosi Eszter) ruháján lévő foltok nem vérfoltok voltak, és a feltételezett elkövetőknél talált anyag (amibe állítólag belekeverték a fiatal lány vérének) nem tartalmaz vért (Hidvégi – Süvegh 2023).

Felletár Emil a tudománynak szentelte az életét, nem nősült meg és gyermekei sem születtek. 1896-ban a Ferenc József rend lovagkeresztjével tüntették ki, negyven esztendő munkásságát pedig udvari tanácsosi címmel jutalmazták. 1913-ban fejezte be az aktív pályafutását, utódja Jahn József lett. 1917-ben hunyt el a fővárosban, kívánsága szerint a szülei mellé, Sümegen helyezték végső nyugalomra. Emlékét halála után is ápolják, szerte az országban számos emléktábla hirdeti tudományos eredményeit az utókor számára (Mohos 2005).

¹¹ Egy olasz tudós, Selmi 1873-ban nyújtotta be az ezzel kapcsolatos megfigyeléseit a bolognai akadémia felé, így a világ tudományos közvéleménye Selmit tartja – tévesen – a hullaméreg (ptomain) azonosítójának (Mohos 2005).

Garamvölgyi Vilmos

(Bécs, 1909. március 17. – Budapest, 1993. szeptember 1.)

„aki több kérdést hagyott maga után, mint választ”

Garamvölgyi Vilmos kommunista munkáscsalád sarja; az édesapja baloldali tevékenysége miatt a család 1918-tól már Budapesten élt. Édesanyja Bartos Róza volt. Garamvölgyi Vilmos elvégzett három gimnáziumi osztályt, azonban vasesztergályos tanonc lett belőle.

Garamvölgyi Vilmos (URL12)

Részben a jobb megélhetés reményében, 1929 és 1931 között Párizsban élt. Miután hazatért, akkor csatlakozott az illegális

kommunista mozgalomhoz. Számos fővárosi gyárban dolgozott és szakszervezeti aktivista lett. 1942-ben Ukrajnában volt katona, egy munkaszolgálatos században (1942). A második világháborút követően belépett a Magyar Kommunista Pártba, és felszerelt a rendőrséghez. Gyorsan lépkedett a ranglétrán, melyben nagyban segítette korábbi munkásmozgalmi múltja. A rendőriskola befejezésekor már ezredesi rendfokozattal rendelkezett (1947). 1950-ben leszerelt a rendőrségtől, mivel a Könnyűfémipari Tervező Intézet vezérigazgató-helyettese lett. Ebben az évben az ÁVH letartóztatta, majd hatévnyi börtönbüntetésre ítélték feljelentési kötelezettség elmulasztása miatt; 1953-ban engedték csak ki a börtönből. 1956 novemberében belépett a Magyar Szocialista Munkapártba (MSZMP), novemberben pedig belügyminiszter-helyettes és az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője lett (1956. december 8. – 1961 október). 1957-ben

vezérőrnaggyá léptették elő. Ebben az időben végezte el a jogi egyetemet. 1961-ben leváltották és a Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányságra került, 1962-ben pedig hivatali hatalommal való visszaélés miatt felmentették, majd ezt követően nyugállományba helyezték (URL13, URL14).

Garamvölgyi Vilmos szinuszgörbe-szerű életpályája sok kérdést felvet, amire nem tisztünk választ adni, már csak azért sem, mert több mint hetven esztendő távlatából nehéz megítélni a valós történéseket.

A kriminalisztikai munkássága viszont mindenképp említést érdemel és értékelendő. A *Rendőrségi Szemle* folyóiratnak a szerkesztőbizottsági elnöke volt (1957). Nevéhez számos kriminalisztikai és kriminológiai jellegű írás kötődik, melyek a korabeli szaklapokban jelentek meg (pl. A tárgyi bizonyítékok és a bizonyítás néhány kérdése, A fiatalok által elkövetett bűncselekmények megelőzéséért). Ezeket vezérőrnagyként, az ORFK vezetőjeként írta.

Fő művének a Viski Lászlóval közösen szerkesztett *Kriminalisztika. Általános rész* című könyve tekinthető, amely a Belügyminisztérium kiadásában jelent meg (1961), azonban a korabeli folyóiratokban gyakorlatilag nem lehet róla semmit sem olvasni. Ez összhangban lehet azzal, hogy 1961-ben Garamvölgyi Vilmos neve már teljesen eltűnt az újságokból. A fentiekben ismertetett életrajza alapján a két tény egybevág. Feltételezhető, hogy a társszerzős könyv már elkészült, Garamvölgyi viszont ekkor már politikai szilenciumban lehetett, ezért nem közöltek vele kapcsolatban semmit sem.

Joggal merülhet fel kérdésként, hogy Garamvölgyi esetében mennyiben járult hozzá a hivatali rang a kriminalisztikai munkássághoz. Tényleges teljesítményről, vagy csak a beosztáshoz kapcsolódó korabeli „figyelmességről” volt-e szó? Az igazságot nehéz kideríteni, azonban együttesen nézve a publikációkat és a szerkesztői, illetve főszerkesztői munkát nem zárható ki (sőt feltételezhető), hogy valóban részt vett a *Kriminalisztika* című könyv szerkesztésében is.

A haláláról nem számoltak be az újságok, bár ekkor már szabadon lehetett írni; Garamvölgyi Vilmos 1993-ban hunyt el Budapesten.

Gábor Béla

(Budapest, 1873. november 28. – Pécel, 1939. január 28.)

„az első hazai daktiloszkópiai szakértő”

Édesapja, Hollefreund Hermann Rudolf, édesanyja, Boczkó Amália volt. Apja, 1852-ben Poroszországból költözött Magyarországra, majd Pécelen telepedett le. Az evangélikus gimnázium után az ifjú Hollefreund Béla jogi egyetemet végzett, majd ezt követően rendőrségi gyakornok lett (1897).

Gábor Béla (URL15)

Itt kezdetben írnok volt, majd a bűnügyi osztályra helyezték segédfogalmazónak (Ibolya 2014). A nevét anyja halála után magyarosította, részben apjával való

szembenállása miatt (feltételezhetőleg azért, mert az apja elhagyta a családot és az Egyesült Államokba vándorolt) (Erdős 2018).

A daktiloszkópiával már a rendőrségi pályafutása elején kapcsolatba került, ő is részese volt annak a néhány embernek, akik betanították az ügyészségeken dolgozókat (minden ügyészségen legalább egy embert) és a csendőrség munkatársait a helyes ujjnyomatvételre (Ibolya 2014).

Már a kezdetektől jelentős ismeretterjesztő és szerkesztői tevékenységet folytatott. Ő volt az első daktiloszkópiai szakértő az országban, és működése alatt a legnagyobb tekintélyű szakértő is egyben. Daktiloszkópiai osztályát rendőrkapitányi beosztásban vezette (1913). Az első világháborút követően a

Budapestvidéki kerület rendőrőrkapitánya lett (1919), amely a mai rendszerben a tábornoki rendfokozatnak feleltethető meg. Nem sokáig volt e beosztásban, mert 1920-ban maga kérte a nyugállományba helyezését (feltehetőleg egy másik kerületi főkapitányságot kellett volna átvennie, amelyen ő megsértődött, így inkább kérvényezte a nyugdíjazását). Nyugdíjas éveit fiatakorának színhelyén, Pécelen töltötte (Ibolya 2014).

Gábor Béla kriminalisztikai munkásságára hálával gondolhat az utókor két okból is. Egyrészt ő volt az, aki elsőként írt daktiloszkópiai könyvet. H. Arányi Taksonnyal közösen jelentették meg 1905-ben hazánk első ujjnyomatazonosításról szóló könyvét, *Dactyloscopia – A személy kilétének megállapítása az ujjak lenyomatai alapján* címmel (Balláné Füstner 2019). Másrészt Gábornak jelentős a szakértői tevékenysége is. A nagy média nyilvánosságot kapó dánosi rablógyilkosságban, Gábor Bélát rendelték ki ujjnyomszakértőként. Ő volt az, aki megállapította a gyanúsítottak bűnösségét.¹²

Gábor, a Pekáry által hazánkba hozott új típusú azonosítási módszert megtanulta, majd széles körben elterjesztette, s ő volt a Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal első vezetője is (1909) (Petrétei 2023).¹³

Gábor Béla korabeli elismertségét jól mutatja, hogy halálakor a *Magyar Rendőr* című folyóirat a következőképp emlékezett meg róla: „Rendőrbajtárs! Ha utad egykor Pécelre visz, állj meg a sírja előtt, tisztelegj az emlékének! Vidd hírül a testületednek, hogy láttad a pihenőhelyét.” Sajnos ma már nem lehetséges a tisztelet leróvása, mivel a sírja ismeretlen.

¹² Említsük meg azt a sokak által tévesen tényként kezelt információt, miszerint a dánosi emberölés során használták először hazánkban a daktiloszkópiát. Ez nem így van, viszont a dánosi brutális gyilkosság volt az, ami nagy média visszahangot kapva, széles körben ismertté tette az újszerű eljárást. Gábor Béla a dánosi szakvéleményben már utal a daktiloszkópia korábbi sikeres alkalmazására, illetve Ibolya Tibor is említést tesz a Csendőrségi Lapok II. évfolyam 10. számában megjelent hírről, miszerint a csikszeredai törvényszék esküdttbírósa Gábor Béla szakvéleménye alapján ítélte el egy elkövetőt (Ibolya 2012).

¹³ 1897-ben országossá bővült a nyilvántartás. Az országos nyilvántartás ténylegesen 1909. január 1-jével kezdte meg a működését, aminek a vezetője Gábor Béla lett. A 20. század elején jelentek meg a Belügyminisztérium felügyelete alatt álló országos nyilvántartások (Szigetvári 2023).

Gödöny József

(Szászvár, 1925. május 1. – Budapest, 1993. július 26.)

„az Országos Kriminalisztikai Intézet alapító igazgatója”

Gödöny József a Baranya vármegyei Szászváros nevű településen született. Édesapja, Gödöny József vágár, édesanyja, Papp Anna volt. Pécssett járt középiskolába, majd a Pécsi Tudományegyetemen szerzett kitüntetéses jogi diplomát (1949).

Gödöny József (OKRI)

1952-ben ügyészi-bírói szakvizsgát tett, 1967-ben kandidátusi fokozatot szerzett,¹⁴

1976-ban pedig a jogtudomány doktora címet kapta meg. 1953-ban kötött házasságot Pintér Hedviggel, akitől egy gyermeke született (Kozák 2013).

Egyetemi oktatói pályafutását a Pécsi Tudományegyetemen kezdte, ahol 1949-ben tanársegédnek nevezték ki. Ezzel párhuzamosan a Pécsi Járásbíróságon fogalmazó, majd jegyző volt (1949-1951). A Pécsi Államügyészségen ügyész (1951-1953), majd Komlón vezető ügyész lett (1953-1954), 1954-1960 között pedig a Legfőbb Ügyészség Nyomozásfelügyeleti Osztályának vezetője és ügyésze. 1960-ban kapta a felkérést az Országos Kriminalisztikai Intézet

¹⁴ A kandidátusi értekezésének a címe *A bizonyítás, a bizonyítékok és a bizonyítékok forrásai a nyomozásban*. Egyes forrásokban az értekezésének a címe hibásan, *A bizonyítás a nyomozásban* címmel szerepel, holott az az értekezése alapján készült könyvének a címe (1968).

A kandidátusi értekezésének védésére 1966. december 5-én került sor, opponense Király Tibor volt [Az MTA Gazdaság- és Jogtudományi Osztályának Közleményei, 1968, 2(1-2): 109.].

vezetésére. Alapító igazgatóként e tisztséget 1991-ig viselte (Kozák 2013).¹⁵ Az OKKRI mellett a tanítást sem hagyta abba, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának oktatójaként címzetes egyetemi tanári címet kapott (1976) (Kozák 2013). Gödöny Józsefnek elsősorban a jogi és a kriminológiai munkásságát szokták kiemelni, holott jelentős kriminalisztikai munkásság is áll mögötte.

Az OKKRI-ban alapítója és szerkesztője volt az évenként megjelenő *Kriminológiai és Kriminalisztikai Tanulmányok* című periodikának (a kiadvány ma is létezik, *Kriminológiai Tanulmányok* néven), továbbá az *OKKRI Tudományos Kiadványai* és az *OKKRI Tájékoztató* című sorozatoknak. Ez utóbbi kiadvány belső használatra szánt sorozat volt a bűnüldöző és a büntető igazságszolgáltatási hatóságok számára. A tudományos intézmény vezetőjeként már a szocializmus időszakában is relatíve széles körű nemzetközi kapcsolatrendszert alakított ki. Gödöny József volt az, aki megalapozta azt, hogy az OKRI napjainkra Kelet-Közép-Európa legnagyobb kriminológiai kutatóintézete legyen (URL16).

Tudományos és tudományszervezői munkásságát számos neves díjjal ismerték el. Megkapta az Akadémiai Pályadíjat (1948), a Munka Érdemérmét (1954), a Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozatát (1957) és a Vámbéry Rusztem díj I. fokozatát (1985) (URL16, Kozák 2013).

Nagyszámú publikáció köthető Gödöny József nevéhez (több mint száz darab), amely mai viszonylatban is figyelemreméltó. A büntetőjog, a büntető eljárásjog és a kriminológia mellett jelentős a kriminalisztikai szakirodalmi munkássága is. Ennek keretében foglalkozott a nyomozás törvényességével, a bizonyítás kérdésével, az igazságügyi szakértőkkel és kriminalisztika-történettel is. Az Országos Kriminológiai Intézet első, alapító igazgatója 1993-ban hunyt el Budapesten.

¹⁵ Az intézet elnevezése többször is változott. Alapításakor Országos Kriminalisztikai Intézet (OKRI), 1971-től Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézet (OKKRI), 1999 óta pedig Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) a neve (URL16).

Hacker Ervin

(Pozsony, 1888. március 23. – Miskolc, 1945. december 27.)

„a kriminalisztika első miskolci oktatója”

Az evangélikus Hacker család flamand ősökkel rendelkezik. Hacker Ervin édesapja, Hacker Károly, pozsonyi ügyvéd, édesanyja, Fülöp Antónia volt. Pozsonyban járt középiskolába, majd jogakadémiára is. Egyetemi tanulmányait a budapesti Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán végezte, ahol 1909-ben végzett (Kozák 2013).

Hacker Ervin (URL17)

A diploma megszerzését követő évtől kezdve fejtette ki széles körű publikációs tevékenységét. 1909 és 1911 között német és francia egyetemeken bővítette tudását, majd joggyakornok lett a pozsonyi törvényszéken, később pedig tanácsjegyző. 1919-ben a pozsonyi egyetemen kezdett tanítani, azonban Pozsony cseh megszállása miatt menekülnie kellett az egyetemnek és az oktatóknak egyaránt. Ősi koronázó városunk egyetemét Pécsre menekítették, így 1923-tól Hacker Ervin Pécsen lett az Erzsébet Tudományegyetem büntetőjog és büntető eljárásjog tanára. A későbbiekben szélesedett az oktatási palettája, és jogbölcséletet, magánjogot, büntetőperjogot és kriminalisztikát is tanított. A bűnügyi tudományok számos ágával foglalkozott, így kriminológiával, kriminálstatisztikával, büntetés-végrehajtással, sőt még a bűnözés térbeliségét is vizsgálta, így a bűnözésföldrajz történetiségével foglalkozó írások is megemlékeznek a nevét (URL17). A Hackert méltató források kiemelik, hogy ő volt az, aki elsőként

a jogi oktatásban vetítettképes előadásokat tartott. Több mint 6000 diapozitívvel rendelkezett (URL17).

1920-1942 között a miskolci evangélikus jogakadémián, 1943-tól pedig a debreceni Tisza István Tudományegyetemen tanított (itt a háború kitörése miatt csak egy tanévet tudott oktatni) (Kozák 2013).

Hacker Ervin munkásságának bemutatása során rendszerint részletesen kiemelik a széles körű tudományos érdeklődését és szakirodalmi tevékenységét, azonban a kriminalisztikai munkássága többnyire elsikkad. A professzor a miskolci jogakadémiai éve alatt tanított kriminalisztikát.

A város, a Felvidékről menekülő eperjesi jogakadémiát fogadta be, és rövid idő alatt pezsgő jogi élet kezdődött a borsodi városban, aminek részese volt Hacker Ervin is. A Tiszai ev. Egyházkerület Miskolci Jogakadémiájának folyóirata, a *Miskolci Jogásélet* rendszeresen közölt kriminalisztikai témájú cikkeket és híreket. A folyóirat arról is hírt adott, hogy az 1933/1934. tanév II. félévétől kezdődően heti 1 órában Hacker Ervin oktatta a *Kriminalisztika* című tárgyat, mint speciálkollégiumot. 1944-ben a professzor *Kriminalisztika és büntető igazságszolgáltatás* címmel jelentetett meg tanulmányt a folyóiratban. A Miskolci Jogásélet a „segédtudományok” súlyát érzékeltetendő, az órákon használt diapozitívek számának növekedésével érzékeltette az egyes tudományterületek (így a kriminalisztika) jelentőségének növekedését. Ebből látszik, hogy a kriminalisztika órákon használt diapozitívek száma három tanév alatt több mint másfélszeresére növekedett (1933/1934: 861 db → 1935/1936: 1434 db). S említsük meg azt a tényt, hogy Hackernek a kriminalisztikai témájú diapozitívekből volt a legtöbb. Több mint büntetőjogból vagy börtönügyből! (Hacker 1937) (lásd: melléklet) A kriminalisztikai témájú írásai közül a 32 oldal terjedelmű *Kriminalisztika és büntető igazságszolgáltatás* (1944) című művét emeljük ki, amely főként krimináltechnikai ismereteket tartalmaz.

Hacker Ervin a második világháború végét még megélte, de nem sokkal ezután, súlyos betegsége következtében, 1945 decemberében elhunyt (URL17).

Haluska Lajos

(Miskolc, 1850 – Kíspeszt, 1936 december)

„az első és utolsó detektív”

A lakatossegédként dolgozó Haluska színész szeretett volna lenni, így feleségével együtt a világot jelentő deszkákra léptek (Ibolya 2024). 1871 és 1880 között különböző társulatokkal dolgoztak, még Blaha Lujzával is többször együtt állhatott színpadra. A felesége betegsége miatt azonban búcsút intettek a színháznak, és kérte felvételét a polgári biztosokhoz. Ezt követően csatlakozott a detektívekhez.

Haluska Lajos [Magyar Rendőr, 3(8): 177.]

A karrierjének egyengetésében segítette korábbi színházi partnere, Blaha Lujza is, akinek a harmadik férje Splényi Ödön volt. E kapcsolat később is jövedelmező volt számára, mivel a primadonna közbenjárásának köszönhetően, őt választották 1886-ban udvari detektívnek.

21 évig szolgált Ferenc József udvari detektívjeként (amikor a császár és az udvara Budapesten tartózkodott, akkor ő a királyi várban teljesített szolgálatot). A feladata az volt, hogy megakadályozza, hogy merényletet kövessenek el a császár ellen. Ferenc József mellett kapcsolatba került Erzsébet királynéval és a trónörökösrel, Ferenc Ferdinánddal is. Előbbiről azt mondta, hogy „Ő ért köztük a legtöbbet”. Később a királyné még elismerésben is részesítette. Ferenc Ferdinándról viszont nem volt jó véleménye, ő kevésbé volt szívélyes vele.

Haluska visszaemlékezésében azt mondta róla, hogy még a köszönését sem fogadta, viszont a csinos lányokat mindig megnézte.

A perzsa sah, amikor az 1900 szeptemberében európai körútja során hazánkba látogatott, akkor Haluska is vigyázott a biztonságára. Szolgálatáért Aranyérmet adott a magyar detektívnek [Magyarország, 33(172): 2].

Számos nagy horderejű ügyben nyomozott. Visszaemlékezéseiben leghosszabban a szabadkai kasszafűrók ügyéről beszélt. 1886. október 30-án éjszaka egy szabadkai bankból a pánccsaszékrennyel együtt vittek el több millió forintot (osztrák-magyar forint). Az esetről nemcsak a helyi, hanem az országos sajtó is beszámolt. Másnap négy detektív érkezett Budapestről (Gondé Antal, Bolla István, Tóth Lajos, Haluska Lajos), akik rövid idő alatt elfogták az elkövetőket. A város határában, a kukoricásban találták meg a fejszével szétvágott pánccsaszékrennyt, amely arra utalt, hogy nem profi elkövetőkkel van dolguk. A nyomozás során elsőként a környék erős embereit vették sorra, amely az elkövetőkhöz vezette a detektíveket [Magyar Rendőr, 3(8): 177.].

1908-ban vonult nyugdíjba, 26 év és 8 hónap szolgálat után. A korabeli források gyakran cikkeztek Haluska Lajosról. Idősebb korában a kispesti otthonában is felkeresték az újságírók a már vak embert, aki gyakran beszélt a régi emlékekről. Ő nem csak az első, hanem az utolsó is, mivel ő ment el utoljára az elsőként kinevezett harminchat detektív közül (Komlós 1936, 5).

A magánélete nem alakult szerencsésen. Kétszer nősült, és mindkét feleségét fiatalon elvesztette [Magyar Rendőr, 3(8): 179.].¹⁶ Gyermeké nem született.

Számos detektív és a *Detektív A. C.* énekkara jelenlétében, 1936. december 29-én helyezték örök nyugalomra a kispesti temetőben.

¹⁶ A budapesti lakcímgjegyzék szerint 1908-ban a Budapest „VII, hajtsár-út 66.” szám alatt lakott, majd a Kispest, Hunyadi utca 27. szám alatt; a korabeli források szerint viszont a Hunyadi utca 29. számot említik. A *Familysearch* adatbázisban Haluska Lajosné (Freyler Krisztina) (1857?–1935) halotti anyakönyvi bejegyzésében is a Hunyadi utca 29. szám szerepel. Ez alapján feltételezhető, hogy a lakcímgjegyzékben szerepel hibásan Haluska címe. Számos forrás két házasságáról tesz említést, s arról, hogy fiatalon özvegyült meg. Ez alapján elképzelhető, hogy Haluska – halála előtt nemsokkal – harmadjára is megnősülhetett, mivel Haluska Lajosné 1935-ben hunyt el.

Irk Albert

(Csernátfalu, 1884. augusztus 18. – Pécs, 1952. október 21.)

„a kriminalisztikai kutatások egyik elindítója”

Irk Albert Székelyföldön látta meg a napvilágot, egy Brassó melletti faluban. A középiskolát Brassóban végezte, a római katolikus főgimnáziumban, majd Kolozsvárott szerzett jogi diplomát. A végzést követően a berlini Humboldt Egyetemen töltött egy évet, ahol a nagyhírű kriminológus, Franz Liszt óráit is látogatta (1910-11) (Kőhalmi – Lengvári é.n.).

Irk Albert

(Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár)

1913-tól a kolozsvári egyetemen büntetőjogot tanított, emellett pedig minisztériumi tisztségviselőként is dolgozott (miniszteri fogalmazó). 1917 és 1919 között a nagyváradi jogakadémia rendes tanára volt (Kozák 2013).

A trianoni békediktátumot követően menekülnie kellett neki is Erdélyből. Pécssett talált új otthonra (a pozsonyi egyetemet ide menekítették), ahol 1922 és 1948 között tanított. Két alkalommal a kar dékánjának is megválasztották. 1932-ben a Szent István Akadémia rendes tagja, 1936-ban pedig az MTA levelező tagja lett (1950-ben tanácskozó taggá minősítették vissza) (Kozák 2013).

Irk Albert életműve kapcsán szinte kizárólag csak a kriminológiai és a jogi munkásságot szokták kiemelni. Nem feledkezhetünk meg azonban Irk kriminalisztikai munkásságáról sem. Fontosnak tartotta a tárgy jogi egyetemeken

történő oktatását és a kötelező tárgyak közé vételét. Így írt erről 1913-ban a *Jogtudományi Közlemény*-ben: „A büntetőjogi segédtudományoknak a jogi tanrendbe kötelező tárgyként való beiktatása mellett az érvek olyan hatalmas sorfala áll, hogy ez eszme megvalósításának, gondolom nálunk, semmi elvi akadály nem volna. Az egyetlen akadály a finansziális körülményekben keresendő.” (Irk 1913, 183.)

A Kolozsvári M. Kir. Ferencz József Tudományegyetemen Finkey Ferencet követően, *Kriminalisztika* névvel heti 1 órában az 1916/1917. tanév 1. félévétől kezdve Irk Albert oktatta a tárgyat. A *Kriminalpsychologia* tárgyat ugyancsak Irk professzor tartotta.

Irk Albert szerepe elvitathatatlan a honi kriminalisztika megalapozásában, azonban a korabeli folyóiratokban megjelent írások alapján felfedezhető kisebb anomália az ő oktatásban betöltött szerepével kapcsolatban. 1936-ban a *Magyar Rendőr* című folyóiratban Sellye Ferenc rendőrfőtanácsos azt írta, hogy „Prof. Irk Albert a pécsi egyetemen múzeum és laboratórium keretében szemléltető módon tanít kriminalisztikai ismereteket.” (Sellye 1936, 302.) Ezzel kapcsolatban nem áll rendelkezésünkre semmilyen irat, így arra gondolhatunk, hogy Irk Albert a büntetőjog órákon foglalkozott kriminalisztikával (akárcsak Angyal Pál Budapesten). Fenyvesi Csaba kutatásai alapján az ötvenes évek végétől indult Pécssett – Vargha László professzor vezetésével – a kriminalisztika oktatása (Fenyvesi 2024). A Fenyvesi által elmondottakat erősíti meg a *Művelődési Közlemény* pályázati kiírása (1958-ban írtak ki pályázatot a kriminalisztika tárgy oktatására) és Irk Albert fiának, Irk Ferencnek a szerző részére írt írásbeli közlése is. Irk Albert szeretett volna egy kriminalisztikai intézetet Pécssett létrehozni, amelyet részben saját, összegyűjtött pénzéből kívánt megalapítani. Erre azonban nem kerülhetett sor, mert a világháborút követő infláció az értékpapírjait elértéktelenítette, az ingatlanjai egy részét a fővárosban bombatalálat érte, a maradékot államosították, a bennük lévő értéktárgyakat pedig a háború utáni zűrzavaros időkben széthordták (Irk Ferenc írásbeli közlése alapján).

Kalmár József

(Sopron, 1888. március 6. – Budapest, 1915. február 4.)

„az első hősihalott detektív”

Édesapja, Kalmár Sándor, édesanyja, Balka Éva volt. A babóti származású család egy ideig Nagymartonban élt, majd később visszaköltöztek Babótra.

Kalmár József [Tolnai Világlapja, 15(8): 4.]

A nagymartoni tartózkodás idején ismerkedett meg Kalmár József Zimmermann Teréziával, akit 1911-ben

vett el feleségül. A Sopron közeli faluból a fővárosba költözött Kalmár József és felesége, s Kalmár rendőrnek állt (1910). Közrendőri sorból lett detektív és a tolvajokkal foglalkozó csoport tagja lett. Az első detektív hősi halott mindössze 27 esztendőit élt. Rövid életének emléket állítva, két korabeli újságcikkből idézünk; egyik a gyilkosságról, a másik pedig a temetéséről szól.

„Élet-halálharc az utcán. (Kalmár detektív tragédiája.) A „Hircsarnok” jelenti: Csütörtökön délután 2 órakor az Erzsébet-körúton ment Wallenstein Ödön pincér, jelenleg közkatona, kedvesével, Györfös Róza rendőri fölügyelet alatt álló leánnyal. A leány az utóbbi időben szabadulni akart Wallensteintől és a katona és a leány között verekedés támadt, amelynek folyamán Wallenstein elővette zsebkését és azzal rátámadt a leányra. Akkor termett ott az arra járó Kalmár József detektív, aki Wallensteint fölszólította, hogy nyomban tegye el a kést. A leány közben beugrott a Genua kávéházba. Wallenstein azonban a bajonettjét is kihúzta és azzal rohant a hátráló detektívnek.

— Ödön, tedd vissza a bajonettet — kiáltotta a detektív —, mert lövök. Azzal elővette a revolverét. — Lőjj, de előbb leszúrlak — fenyegetődött Wallenstein

és hevesebben támadt a detektívre. A detektív erre szorongatottságában elsütötte a revolverét. A golyó Wallensteint a lágyékán találta, aki hátra esett. Ebben a pillanatban két arra járó katona és egy civil lefogták a detektív karját. Wallenstein föltápáskodott és bajonettjével újra nekiment a detektívnek, akinek még volt annyi ideje, hogy újra rálőjjön. A golyó most mellbe találta Wallensteint és az összeesett. A közönség nem ismerhette az előzményeket, csak annyit látott, hogy egy katona összerogy és dühében a lövöldöző civil ellen fordult, akit körülvettek, bottal vertek és dulakodtak vele. A detektív kezében szorongatta a revolverét és azt mindenáron el akarták venni. Valaki a detektív melle felé csavarta a revolver csövét és ekkor három lövés dördült el. Az egyik a detektívet szíven érte, úgy hogy kórházba való szállíttatása alatt meghalt. Wallensteint a honvédhelyőrségi kórházba vitték. A rendőrség többeket elfogott és most folynak a kihallgatások. Wallenstein Ödön február elsején vonult be, de már megszökött, úgy hogy már katonaszökevényként keresték. Egyébiránt több lopási ügyben, mint gyanúsított ellen, nyomozást folytatott a rendőrség.” [Népszava, 43(68): 7.]

„Kalmár Józsefet, a hivatása teljesítése közben tragikus halált halt, szerencsétlen detektívet a boncolás megejtése után az Új Szent János-kórház halottasházában helyezték ravatalra. Koporsója köré egész virágerdőt varázsolt a rendőrség kegyelete. A temetés kedden délután ment végbe a kórház kápolnájából. A rendőrtisztviselők dr Boda Dezső főkapitány, a detektívek Nagy Károly detektívfőnök, a felügyelői kar pedig Lickl Géza főparancsnok vezetésével igen nagy számban vonult ki. A koporsó előtt díszbeöltözött rendőrök állottak diszőrséget. A beszentelést Menzel Farkas kórházi lelkész végezte. Beszentelés után a koporsót négylovas díszkocsira tették és a kelenföldi állomásra vitték. A halottaskocsit egy szakasz díszbeöltözött lovasrendőr és nagy kocsisor követte a családdal és a rokonsággal a pályaudvarig, ahonnét a sopronmegyei Babótra szállították és ott a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.” [Pesti Hírlap, 37(41): 13.]

Katona Géza

(Budapest, 1925. szeptember 30. – Budapest, 2016. április 1.)

„a hazai krimináltechnika egyik megalapozója”

A Sárospataki Református Gimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait. Az érettségi után a Közgazdaságtudományi Egyetemre járt, ezzel párhuzamosan pedig jogi tanulmányokat is folytatott (Tóth 2018).

Katona Géza (1979) (Rendőrmúzeum)

1945-ben szerelt fel a rendőrségre. Érdeklődése a bűnügyi technika felé

fordult, azonban úgy gondolta, hogy természettudományos ismeretek nélkül nem lehet magas szinten végezni a technikus munkát, ezért három évre beiratkozott a Petrik Lajos Vegyipari Technikumba, ahol vegyésztechnikus végzettséget szerzett. 1950-ben nősült meg, felesége vegyészszakértő volt, a Rendőrtiszti Főiskola egykori krimináltechnika tanára (Tóth 2018).

Katona professzor kriminalisztikai munkássága több területen is maradandó nyomot hagyott. Kertész Imrével együtt, a hazai krimináltechnika megalapozóiként tekinthetünk rájuk. E fejlődés a hatvanas évektől lett intenzívebb, amikor Kertész lett az osztály jogállású szerv vezetője (Katona, Kertész helyetteseként, a kriminalisztikai terület vezetője volt /Nagy 2015/). Bővültek a szakértői területek (elsősorban a fizikai és a kémiai szakterületre helyezték a hangsúlyt), a laboratóriumok és a szakértők száma. A fejlődés nemcsak a fővárosi szervet érintette, hanem a megyei főkapitányságokat is (Tóth 2018).

1974-ben az Országos Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Osztályának vezetője lett, innen 1982-ben, 57 év évesen kérte a nyugdíjazását (Tóth 2018).

Kandidátusi értekezését a krimináltechnika témaköréből írta *A nyomok azonosítási vizsgálata a büntetőeljáráásban* címmel (1961), majd 1973-ban pedig az akadémiai doktori címet *A bűnperbeli bizonyítási eszközök a XVIII–XIX. században: A kriminalisztika magyarországi előzményei* című értekezésének megvédéséért szerezte meg (közel négyezer bűnper anyagát tanulmányozta át!).

Angolul és németül is jól beszélt, ami lehetővé tette, hogy külföldi szakirodalmat olvasson és nemzetközi kapcsolatokat építsen. Kriminalisztikai szakírói munkássága széles körű és rendkívül terjedelmes, az általa írt és szerkesztett művek száma száz feletti. „Katona professzor kutatási területei között a kriminalisztika mellett jól megfér a kriminológia elmélyült művelése és a büntető anyagi és eljárásjogi dogmatikában való imponáló jártasság.” (Finszter után Tóth 2018)

Katona Géza több évtizedes pályafutása során számos helyen oktatott (Debreceni Alapfokú Tanosztály, Rendőrákadémia, Rendőrtiszti Iskola, Bűnügyi Nyomozó Iskola, Rendőrtiszti Főiskola, ELTE). 1953-tól az újonnan induló rendészeti folyóirat, a *Rendőrségi Szemle* egyik szerkesztője lett, 1957-ben részt vett az Országos Bűnügyi Múzeum létrehozásában (Tóth 2018).

Élete alkonyán is megőrizte tudományos aktivitását és szellemi frissességét. A tudomány iránti érdeklődését mutatja, hogy az idős professzor, amikor már szanatóriumban volt, akkor Tóth Nikolettnek még úgy nyilatkozott, hogy: „Elvi kérdésekkel foglalkozom még ma is, mindazok foglalkoztatnak, amelyek végig kísérték az egész életemet. (...) A kriminalisztika tudományának innovatív megoldásait is figyelemmel kísérem...” (Tóth 2018, 150.).

Szakmai életútját számos helyen elismerték: dandártábornokká nevezték ki, a Magyar Rendészettudományi Társaság és a Belügyi Tudományos Tanács tiszteletbeli elnökévé választotta, 2005-ben a Kertész Imre díjat, 2011-ben a Vámbéry díjat, 2012-ben a Szabó András díjat, 2015-ben pedig a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Egyetemi Emlékérmet kapta meg.

Katona Géza 2016-ban Budapesten hunyt el.

Kármán Elemér

(Budapest, 1876. április 28. – Budapest, 1927. február 20.)

„a kriminalisztika tudósa, a gyermekek őrangyala”

Édesapja, Kármán Mór (1843-1915), neves pedagógus, oktatáspolitikus, édesanyja, Kohn Ilka volt, testvére pedig a világhírű fizikus/gépészmérnök, Kármán Elemér, a szuperszonikus repülés úttörője.

Az édesapja által alapított Mintagimnáziumba (ma: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium) járt, majd jogi végzettséget szerzett. A történelmi Magyarország számos városában dolgozott törvényszéki jegyzőként, vizsgálóbíróként és királyi ügyészként. Nekrológiájában azt írták róla, hogy „Tulajdonképeni hivatását csak 37 éves korában kezdhette meg. 1913-ban, mikor Magyarország, az európai államok közt mint második, megalkotta a Fiatalkorúak Bíróságait. Ebben az időben Kármán Elemér volt az egyetlen bíró az országban, akinek jogi tudása mellett megvolt a pedagógiai hivatottsága is, amely a jó gyermekbírónak legfontosabb tulajdonsága.” (Máday, 1927, 24.)

Az erzsébetfalvi (ma: Pesterzsébet) gyermekek őrangyala volt, szegény sorsú gyermekek részére nevelőintézetet, menhelyet állított fel. 1915-ben alapította meg a Kriminálpedagógiai Intézetet, amely pszichológiai laboratóriumból, könyvtárból, múzeumból és előadóteremből állt. Az ügyészégi munka után bíró lett, majd betegsége folytán, 1917-ben az Igazságügyi Minisztériumban dolgozott, ahol a gyermekvédelmi osztály vezetésével bízták meg. 1922-ben vonult nyugdíjba. Élete utolsó éveiben a betegség elhatalmasodott rajta, és már nem tudott kijárni a lakásból, de ekkor is még minden nap tizenkét órán keresztül dolgozott (Máday 1927).

Életműve rendkívül sokrétű, amelyből a kriminalisztikai vonatkozású műveket emeljük csak ki. Nagyvárad ügyész korában, Soltész Imre csendőrfőhadnaggyal írta *A nyomozás tankönyve. Útmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve a M. Kir. Csendőrség számára* című könyvet (1911), amely kora egyik

leszínvonalasabb kriminalisztikai munkája volt. Ennek részletes ismertetése a Soltész Imrét bemutató részben található.

Számos ismeretterjesztő előadást tartott, kriminalisztikai témájú cikkeket írt, s ő kezdeményezte még nagyváradi ügyészként a bírósági könyvtárak felállítását (1910). Alkotott egy önálló kriminalisztika fogalmat, amely a *Jogtudományi Közlemény*ben (1909) jelent meg.¹⁷ E cikkében lévő fogalomban, elsősorban kriminálpszichológiai, kriminálmotodikai és kriminológiai ismervek fedezhetők fel. Ez utóbbi semmiképp sem meglepő, mivel még a két világháború között is a tárgyat a kriminológiához közel álló területnek tekintették. Cikkében Kármán már két részre osztja a kriminalisztikát: elméleti és gyakorlati részre (Kármán 1909).

Tartsányi Dániel, Budapest rendőrkapitánya a következőket írta Angyal Pálról és Kármán Elemérről: „Magyarországon legelőször dr. Angyal Pál professzor foglalkozott a kriminalisztika tudományos művelésével, 1912-ben a budapesti tudományegyetemen az 1927-ben elhunyt dr. Kármán Elemérral együtt kriminalisztikai intézetet is létesített, amely a világháború végéig fenn is állott.” (Tartsányi 1936, 494.) Tartsányi állítása mindenképp hízelgő Kármánra és Angyalra nézve, azonban ezt forrásokkal eddig nem sikerült alátámasztani.

Kármán Elemér, a neves kriminalisztikai író, közel tíz évnyi betegeskedés után hunyt el. Nekrológiájában a következőket írták róla: „Kármán Elemér az ő sokoldalúsága mellett is annyira egységes személyiség volt, hogy nem lehet benne az embert, a tudóst, a hivatalnokot, a reformert szíjjelválasztani. Mint vallásos eszme, úgy uralkodott lelkében, éppúgy, mint hajdan atyjáéban, az a szent hivatás, hogy az emberiség erkölcsi haladását szolgálja s az a törhetetlen optimizmus, hogy sikerülnie fog az emberek megjavítása.” (Máday, 1927, 26.)

¹⁷ „...azon ismeretek összessége, amelyeknek köre magában foglalja mindazon tárgyi ismereteket, amelyek a bűncselekmények megjelenési módjait, a büntettes pszichikai és fizikai sajátosságait, valamint azokat a gyakorlati módszereket mutatják be, amelyekkel a bűncselekmények megjelenési módjai és a bűncselekményt tanúsító bizonyító eszközök a bűnvádi eljárás számára realizálhatók.” (Kármán 1909, 157.)

Kertész Imre

(Hencida, 1926. március 30. – Budapest, 2004. június 9.)

„aki a hazai bűnügyi technikát európai színvonalúvá emelte”

Kertész Imre a Hajdú-Bihar vármegyei Hencidán (Évakla tanya) született, zsidó, kispolgári családban. Édesanyja, Felbermann Elza, édesapja, Kertész Lajos volt.

Kertész Imre (1972) (Rendőrmúzeum)

Apja gazdatiszti fizetése nem biztosított tisztes megélhetést a családnak, ezért Budapestre költöztek. Itt járt zsidó

felekezeti általános iskolába, majd gimnáziumba.

Nem volt szorgalmas diák, ezért egy évig még lakatosinas is volt. Zsidó származása miatt 1944-ben munkaszolgálatra kötelezték. Ennek során a fertőrákosi kőfejtőben, majd Bécsben dolgoztatták. Innen két társával együtt megszökött és bujkálni kényszerült. A háború vége a császárvárosban érte. A szülei szintén túléltek a vészkorszakot, és a gettó felszabadítását követően nemsokkal Debrecenbe költöztek. Kertész egy vonat tetején utazva ment a szüleihez. Debrecenben belépett a Magyar Kommunista Pártba, majd visszautazott a fővárosba, hogy orvostanhallgató lehessen. Az orvosi tanulmányok mellett jelentős pártszervező és mozgalmi munkát végzett. Ennek következtében a tanulást elhanyagolta, és nem tudta folytatni az egyetemet. Miután a fővárosi intézményt otthagya, elhatározta, hogy a Szovjetunióban fog orvosi tanulmányokat folytatni. Erre azonban nem volt lehetősége, mert a világháborús orvosveszteség olyan mértékű volt, hogy külföldi hallgatókat nem fogadtak. Mivel ő a Szovjetunióban szeretett volna tanulni, két lehetőséget

ajánlottak a számára: mezőgazdasági gépészmérnöki vagy jogi karra mehet tanulni. Ő az utóbbit választotta, és a Kazany Egyetemen joghallgató lett. Itt már a szorgalmával nem volt probléma, így vörös diplomával végzett. Miután hazatért, rövid ideig a Belügyminisztériumban dolgozott, majd a BRFK Bűnügyi Osztályára került. 1957-ben ismét a Szovjetunióba (Moszkvába) ment, ahol kandidátusi fokozatot szerzett (Korinek 2018).

1950-ben hozták létre országos hatáskörrel a Budapesti Főkapitányság Bűnügyi Technikai és Nyilvántartási Alosztályát. 1961-ben osztály jogállásúvá vált, az intézmény neve Bűnügyi Technikai Intézet lett, első igazgatója pedig Kertész Imre. Nagyrészt neki köszönhető, hogy még ebben az esztendőben a vidéki kapitányságokon is technikus beosztásokat hoztak létre.

Kertész Imre rendkívül termékeny szerző volt. Ezt jól mutatja a műveinek bibliográfiája is, amely több mint harminc oldalt ölel fel (Weszelitsné Lakos 2009). Kertész reneszánsz embereket megszágyenítő sokoldalúsággal rendelkezett a tudomány, különösen pedig a kriminalisztika területén. Gyakorlatilag nem volt olyan részterülete a bűnügyi nyomozástannak, amivel ő ne foglalkozott volna. A kriminalisztika mellett eljárásjoggal, kriminológiával, rendészetelmélettel, büntetőjoggal, szociológiával és viktimológiával is foglalkozott. Írásait főként magyar és orosz nyelven, kisebb részben pedig angol és német nyelven publikálta. Írói munkássága mellett jelentős szerkesztői munkássága is, a *Belügyi Szemle* főszerkesztő-helyetteseként dolgozott haláláig.

Termékeny élete során meglehetősen kevés lehetőség adódott számára egyetemi katedrán állni. Rövid ideig oktatott a Rendőrtiszti Főiskolán, illetve a nyolcvanas években a szegedi egyetemen.

Élete végéig keményen dolgozott, rendszerető, rendkívül fegyelmezett ember volt, aki a hét minden napját munkával töltötte, a hét utolsó napján pedig idegennyelv tudását tartotta karban (oroszul, németül és angolul is magas szinten beszélt). Munkásságát a rendőrség is elismerte, csak az élete vége felé ugyan, de dandártábornokká is kinevezték (Finszter 2018).

Lakatos János

(Rákospalota, 1947. szeptember 20. – Budapest, 2023. június 7.)

„akinek a kriminalisztika tanítása nem a munkája, hanem a hivatása volt”

A rendészeti felsőoktatásnak mindig voltak olyan jellegzetes oktató személyiségei, akiket mindenki ismert, akik sokáig meghatározták a kriminalisztika arculatát. Ilyen ember volt Lakatos János is, vagy ahogy a szakma hívta őt: Lakatos Jani.

Lakatos János (Kertész Anikó Archívuma)

Lakatos János Rákospalotán született, amely 1950-től már Budapest része volt. Zenei tehetsége korán megmutatkozott, ezért zenei általános iskolába járt, majd a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában folytatta tanulmányait, zongora tanszakon. Az érettségit követően egy éven keresztül önkéntes rendőrként szolgált, majd a katonaság után felszerelt rendőrnek (1969).

Az első szolgálati helye a BRFK XV. kerületi Rendőrkapitánysága volt, ahol járőrként, majd vizsgálóként teljesített szolgálatot. 1973-ban a Rendőrtisztai Főiskolán kezdte meg a tanulmányait, a végzést követően pedig főnyomozóként, majd alosztályvezetőként (Operatív Alosztály) dolgozott a XV. kerületben. 1980-tól a BRFK-n dolgozott (Bűnüldözési Osztály Életvédelmi és Rablási Alosztály), 1981-ben pedig a Böszörményi úti Kun Béla Zászlóképző Iskola főtanára lett. Itt kriminalisztikát, büntető eljárásjogot és operatív ismereteket oktatott. A tanítás és tananyagírás mellett oktatófilmek készítésében is részt vett. 1986-ban fejezte be

az ELTE Állam- és Jogtudományi Karát, 1988-ban a BM Filmstúdió vezetőhelyettese lett, később pedig a BM Kiadó munkatársa.

1992-től tanított a Rendőrtiszti Főiskolán, ahol a Kriminálisztikai Tanszék Krimináltaktikai-Metodikai Szakcsoport tanársegédje lett. 1998-ban adjunktussá, 2003-ban pedig a szakcsoport vezetőjévé nevezték ki; 2007-ben nyá. ezredessé léptették elő.

Tanári pályafutása során több ezer rendőr került ki a kezei alól. Stílusa, szakmai tudása és vizsgáztatásai a feledhetlen tanárok közé emelték.

A kriminalisztika területén végzett tudományos tevékenysége kimagasló. Már a zászlósképzőn is maradandót alkotott, azonban az RTF-es idők tették a kriminalisták között halhatatlanná. Egyetemi jegyzetek, oktatási anyagok és szakmai cikkek nagy száma jelzi a munkásságát. Rendkívül termékeny és jó tollú író volt, aki olvasmányosan írt. Műveinek időtállóságát mutatja, hogy az általa szerkesztett és társszerzőségben írt *Krimináltaktika I.-II.* (2004, 2005) című jegyzeteket még két évtizeddel később is használják a hallgatók.

Lelkes tanár volt, aki fontosnak tartotta a felnövekvő rendőrnemzedék tudományos érdeklődésének a felkeltését. Lakatos János a Kriminálisztikai Tudományos Diákkör vezetője (1992-2010) és az RTF Tudományos Diákköri Tanács titkára, majd elnöke is volt (2003-2010). Létrehozta a Rendőrtiszti Főiskolán a TDK Könyvtárat és szervezte az RTF-es és országos TDK konferenciákat.

Tagja volt a Magyar Rendészettudományi Társaságnak és a Magyar Bűnüldözők Szakmai Egyesületének. Munkásságát számos rangos díjjal ismerték el, megkapta a Mestertanár Aranyérmet, a Fáy András díjat és az OTDK Emlékérmet is.

A tanítástól 2013. június 30-án búcsúzott, a földi élettől pedig egy évtized múlva. *(A Lakatos Jánosról szóló rész Kovács Gyula /2023/ és Szilvásy et al. /2023/ által írt nekrológok alapján került megírásra)*

Laky Imre Sándor

(Debrecen, 1865. november 4.¹⁸ – Csömör, 1930. március 18.)

„a rendőri szakképzés úttörője, a modern rendészet építője”

Édesapja, Laky Imre városi törvényszéki tanácsnok, édesanyja, Aranyi Krisztina volt. Az ifjú Lakyt november 11-én Révész Bálint keresztelte, aki később neves püspöke lett a kálvinista Rómának, nevét egy közterület is őrzi (Révész tér).

Laky Imre (Rendőrmúzeum)

A középiskolai tanulmányait Debrecenben, majd a budapesti IV. kerületi községi főreáliskolában végezte, felsőfokú tanulmányait pedig a budapesti Tudományegyetem bölcsészeti-filozófiai fakultásán. Az egyetem után

Debrecenben, a *Debreczeni Ellenőr* folyóiratnál dolgozott újságíróként, mellette azonban cikkei jelentek meg egyéb folyóiratokban is. 1887-ben vonult be katonának, az egy év letelte után pedig tisztként szolgált tovább (Sallai – Androvicz 2021). 1898-ban a budapesti államrendőrségen kezdett dolgozni fizetés nélküli rendőrfelügyelőként, a VIII., majd a IX. kerületben. 1905-1909 között a Mosonyi utcában dolgozott. Itt az oktatói-felügyelői munkája során jelentős fejlődés és modernizáció következett be a rendőri szakképzés területén. 1913-

¹⁸ Szinnyei József *Magyar írók élete és munkái* című könyvében hibásan szerepel a születési hónap és nap. A születési anyakönyvben pedig „i”-vel írták a nevét, s nem „y”-nal. A későbbi forrásokban nem lehetett arra utaló jelet találni, hogy Laky megváltoztatta volna a nevét, így feltehetőleg ez elírás következménye.

1914-ben *A Rendőr* című lap felelős szerkesztője volt, 1914-től pedig a *Rendőrségi Lapok* felelős szerkesztője lett. 1914-ben katonai szolgálatra vonult be, 1915-ben orosz fogságba esett és éveken keresztül Szibériában raboskodott. 1917-ben rendőrfelügyelővé nevezték ki. Hazatérte után számos tankönyv írásában és szerkesztésben vett részt. 1924-ben rendőrfőparancsnokká léptették elő, majd nyugállományba vonult (Sallai – Androvicz 2021). Felesége, Vaisz Krisztina, fia, Laky Elemér rendőrfőtanácsos volt.

Laky Imre nem volt kriminalista, azonban mindenképp helye van jelen kiadványban, mivel annak ellenére, hogy a kriminalisztikával nem jegyezte el magát, számos olyan műve született, amelyek komoly kriminalisztikai tartalommal bírnak. Gondolhatunk élete egyik főművére, az 1903-ban megjelent, Rédey Miklóssal közösen írt, *Rendőrségi Lexicon* című úttörő munkájára. Megemlíthetjük továbbá a Laky által szerkesztett *Viszgakérdések a Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség őrszemélyzetének tanosztályparancsnokságánál rendszeresített rendőrképesítő tanfolyamokon* (1926, Budapest) című munkáját is, amely kifejezetten kriminalisztikai jellegű kérdéssorokat is tartalmaz. Kevésbé ismert *A rendőr önálló intézkedései szolgálatban* (1901, Budapest) című műve. Mint az a könyv címlapján is szerepel, *A Budapesti M. Kir. Állami Rendőrség szolgálati szabályzatának kivonata*. A mű tehát nem tekinthető kriminalisztikai tankönyvnek, nagyrésze közrendvédelmi tematikájú, azonban számos olyan ismeretet tartalmaz, amely rendkívül hasznos volt a kor detektívjeinek. A mű tartalmaz bűnügyi szolgálati ismereteket (megfigyelő szolgálat, személyek, tárgyak és események megfigyelése), foglalkozik továbbá a szemlével („bűncselekmény színhelyén eljárás”), a rendkívüli halállal, az emberöléssel, a betöréssel, a tanúkutatással és a házkutatással (Laky 1901).

A perzsa sah által is kitüntetett Laky Imre, 1930-ban hunyt el szívbjai következtében. Halálakor a Budapesti Hírlap a következőket írta róla: „Az elhunyt maradandóan írta be a nevét az államrendőrség történetébe. Egyike volt a legképzettebb és legkiválóbb rendőrtisztviselőknek.” [Budapesti Hírlap. 50(66): 8.]

Ludányi Béla

(Budapest, 1855. december 9. – Eger, 1907. október 29.)

„a kriminalisztika első magyarországi oktatója”

Ludányi Béla életéről összefoglaló jellegű írás még nem született. Elsőként a *Méröldkövek a magyar kriminalisztika történetéből* című könyvben lehetett arról olvasni, hogy ő volt az, aki elsőként kriminalisztikát tanított hazánkban. A róla szóló életrajzi adatok a halálozási, születési és kereszteleési anyakönyvek adataiból, illetve az egri érseki akadémia levéltári anyagaiból származnak.

Édesapja, Ludányi Ferenc, édesanyja, Kőnig Anna volt. Ludányi Béla 1855. december 9-én született.¹⁹ A gyermekkoráról és a fiatal kori éveiről nem áll rendelkezésre semmilyen információ. A „nyugdíjkartonja” tartalmaz néhány olyan életrajzi adatot, amelyből megismerhetők az életének főbb állomásai. „1883. április 12-től 1883 december 5-ig díjtalan, 1883 decz. 6.tól 1886 február 11.ig díjas joggyakornok az egri kir. törvényszéknél. 1886 február 12-től 1888 július 6.ig aljegyző ugyanott, 1888 július 7-től 1890 július 30.ig jegyző ugyanott, 1890 július 31. itől 1894 január 19-ig alügyész a kecskeméti kir. ügyészségnél, 1896 január 20-tól 1900 aug. hó végéig ugyanaz az az egri kir. ügyészségnél, 1900 szeptember hó 1-től rendkívüli tanár az egri jog lyceumnál.” (1900/1901. évi iktatókönyv, 276. számú tétel)

Ludányi az 1900/1901-es tanévtől tanított Egerben, ahol büntetőjogot, jogbölcseletet és kriminalisztikát oktatott (ez utóbbit csak a következő tanévtől). Felesége, az érsekújvári születésű, Druga Paula (1872-?) volt, akivel 1891-ben kötött házasságot a menyasszony szülővárosában. Az esküvő idején (1891) „kir.

¹⁹ A fent említett kiadványban a szerző az 1856-os évet adta meg születési évként, mivel a *Familysearch* adatbázisában is az szerepelt. A házassági anyakönyvben más dátum szerepel, így azt kell helyesnek tekintetünk. A hiba feltehetőleg abból adódott, hogy a halotti anyakönyvben az elhalálozott megélt életévéként az szerepel, hogy „51 éves”. A halálozás időpontjától visszaszámolva jöhetett ki az 1856-os év. Ludányi viszont decemberben született, így ez okozhatta az egy évvel történő elszámolást.

alügyész és m. kir. tart. főhadnagy” szerepelt a vőlegény foglalkozásának rubrikájában. Az 1893-as és 1894-es iratok alapján „bp.-i alügyész”, 1895-ben „kir. alügyész” volt (ez nem egyezik az 1900/1901. évi iktatókönyv 276. számú tételével). 1897-ben a Tamás nevű gyermekünk Érsekújváron született, ami alapján feltételezhető, hogy a már három gyermekes várandós feleség a szülői házban hozta világra a negyedik Ludányi gyermeket. A születési anyakönyv alapján öt gyermeke született (ennyi anyakönyvi adat volt fellelhető): 1. Antal Béla József (1893-1894), 2. Ludányi Ilona Katalin (1894-1969), 3. Antal, Gábor, Béla, Andor (1895-1961) (a házassági anyakönyvben az „Andor” helyett „András” szerepel), 4. Ludányi Tamás (1897-1956), 5. Ludányi Béla Sándor (1901-1966). A Ludányi sírban viszont egy Ludányi Tamás (1893-1894) nevezetű gyermek is nyugszik. A születési év alapján feltételezhető, hogy Tamás az Antal Béla József (1893-?) nevezetű gyermekük ikertestvére lehetett.

A Ludányi család kezdetben az Eger, Vásártér 29. szám alatt, a későbbiekben (hosszabb ideig) pedig a Korona u. 5. (ma: Tárkányi Béla utca) szám alatt lakott. Egerben élénk közéleti tevékenységet folytatott, a városi képviselőtestület tagjává választották. Az Eger című újság beszámolója szerint pedig nagyvonalú is volt hazánk első kriminalisztika tanára, mivel az önkéntes tűzoltó egyesület által tartott nyári mulatságon Ludányi, Klasánszky János és Danilovich Pál „felülfizetni kegyeskedtek” [Eger, 29(34): 273.].

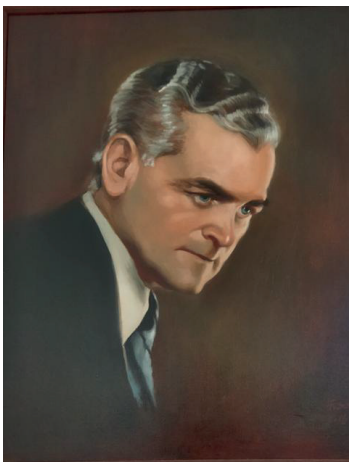
A *Jog* című folyóirat 1902-es száma közzétette az egeri érseki joglyceum 1901/1902-es tanév második félévének tanrendjét, melyben az áll, hogy a *Kriminalisztika törvényszéki szónoklati praktikummal* már heti 2 órában választható tárgy, az oktató pedig Ludányi Béla [A jog, 21(5): 40.]. A szerző levéltári kutatásai alapján, jelenleg ez az az év, amikor hazánkban először oktatták önálló tárgyként a kriminalisztikát.

A római katolikus vallású Ludányi Bélánál a halál oka „ideg kimerülés” volt. Ludányi Béla sírját a szerző 2024 augusztusában találta meg. A kriminalisztika első oktatója az egeri Hatvani temetőben nyugszik.

Mócsy T. László

(Kolozsvár, 1925. augusztus 17. – Budapest, 2003. január 3.)

„az erdélyi kriminalisztika ikonikus alakja”

A kolozsvári Unitárius Főgimnáziumban érettségizett (1944), ezt követően pedig a Bolyai Tudományegyetem Jog- és Közgazdaságtudományi Karára járt, ahol 1948-ban jogászként végzett.

*Mócsy T. László (Sapientia EMT
/Kolozsvár, Erdély/) (a szerző felvétele)*

A háború utáni zűrzavaros időszakban, csak az 1947/48-as tanévtől kezdve lehetett kriminalisztikát oktatni. Elsőként Dáné Tibor, majd Mócsy Tibor László tanította a tárgyat.²⁰

A végzés után négy évvel Mócsy már tanársegéd volt a büntetőjogi tanszéken, ahol 1960-ban nevezték ki adjunktusnak, majd a Iași-i Tudományegyetemen jogi doktorátust szerzett (1976). Mócsy kriminológiát és kriminalisztikát is tanított Kolozsvárott (1949-1959).

1959-ben a magyar nyelvű Bolyai Tudományegyetemet és a román Babes Tudományegyetemet összevonták, így ezt követően – egészen a rendszerváltozás utáni évekig – csak románul lehetett Erdélyben jogot tanulni. A tárgy oktatói is románok voltak (Kokoly 2016).

²⁰ A magyar nyelvű jogi képzés idején Dáné Tibor és Mócsy mellett Incze Gusztáv (1955-1959) és Pop Olga (1951-1952) kolozsvári ügyvéd is oktatott még kriminalisztikát (Veress – Kokoly 2016).

1958-ban alakultak meg a Megyei Kriminálisztikai Laboratóriumok (Bukarest, Kolozsvári, Iași, Temesvár). A kolozsvári laboratórium alapítója és vezetője volt Mócsy T. László, aki egészen a nyugdíjazásáig vezette az intézményt (1993-ig) (Egyed 2003, Kokoly é.n.). 1980-tól szerkesztőbizottsági tagja lett a *Probleme de Criminalistică și de Criminologie* című kriminológiai és kriminalisztikai folyóiratnak.

Mócsy kriminalisztikai munkássága nem merült ki az oktatásban és a publikálásban, szakértőként mintegy 2500 szakvéleményt készített (Egyed 2003), s jelentős volt a tudományos ismeretterjesztő és tudománynpszerűsítő tevékenysége is. A *Családi Tükör* című folyóiratban grafológiai jellegű cikkei is megjelentek (Ferencz 2011). A kriminalisztika mellett pedig meg kell említeni, hogy kriminológiával is foglalkozott. Nemcsak tanította e tárgyat éveken keresztül a Bolyai Tudományegyetemen, hanem időnként még publikált is e területen.

Felesége, Mócsy Ildikó fizikus volt, aki Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen 2002 és 2010 között tanszékvezető egyetemi docens volt.

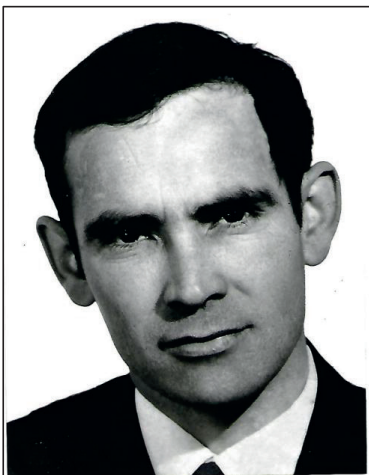
Személyiségével, szakmai tudásával és műveltségével nagy elismerést vívott ki környezetében. Gyászbeszédében úgy emlékeztek meg róla, hogy „Egyszerű, szerény alkotó értelmiség volt, jó volt vele kezdet fogni, szót váltani.” (Egyed 2003) Szívügyének tekintette az erdélyi magyarság ügyét; elsőként sietett az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME) feltámasztására, amely a Ceaușescu-diktatúra idején tetszhalott állapotban volt (Egyed 2003). Az EME Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztályának titkára volt és oktatott a Nagyváradi Sulyok István Református Főiskola magyar nyelvű jogászképzésén is (Kokoly é.n.).

Sírjánál a gyászbeszédet a házsongárdi temetőben, a neves erdélyi történészprofesszor, Egyed Ákos mondta. Az emléket ápolandó, 2011-ben, az EMKE a Györkös Mátyás Emlékházban „Dr. Mócsy László (1925-2003) emlékeztet” tartott, ahol neves erdélyi közéleti személyiségek és tudósok emlékeztek a jogtudósra és a kriminalistára. A kiállítás helyszínén megtekinthetők voltak Mócsy fényképei és miniatűrjei is.

Nagy Ferenc

(Hosszúpereszteg, 1941. 10. 6. – Szigetszentmiklós, 1984. 8. 12.)

„az igazságügyi nyelvészet hazai atyja”

Nagy Ferenc egy háromgyermekes család középső gyermekeként látta meg a napvilágot; az édesanyját még gyermekkorában elvesztette. Kőszegen járt középiskolába, egyetemi tanulmányait pedig az ELTE-n végezte alkalmazott és matematikai nyelvészet, magyar és latin szakon (1961-1966).

Nagy Ferenc (Nagy Viriána archívuma)

1966-1968 között az MTA Nyelvtudományi Intézetében volt ösztöndíjas, 1968-ban pedig megszerezte az egyetemi doktori fokozatot. 1969-1972 között a fenti intézet segédmunkatársa, majd tudományos munkatársa volt. 1972-ben az ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszékén adjunktus, később docens lett. Ebben az évben kezdődött az együttműködése a Belügyminisztérium Bűnügyi Technikai Intézetével, melynek során nyelvészszakértőként működött közre számos bűnügyben, illetve ezzel kapcsolatos kutatásokat végzett. 1977-ben kandidátusi fokozatot szerzett (Kenyeres, 1967-1994).

Nagy Ferenc elsőként foglalkozott hazánkban a bűnözői álnevekkel. Igazságügyi nyelvészeti kutatásai elsősorban a szerzőség azonosításra és a statisztikai alapú stilisztikai elemzésre terjedtek ki (Hengl 2019).

1966-ban kötött házasságot, melyből két fiú és egy lánygyermek született. Nagy Ferenc szabadidejében őrző-védő kutyák képzésével foglalkozott (Tóvár 2019).

Az ELTE-n Nagy Ferenc a magyar szakos hallgatók számára stúdiumot tartott a nyelvészet kriminalisztikai alkalmazhatóságával kapcsolatban. 1975-ben rendezték meg a VII. Országos Kriminalisztikai Tanácskozást, amelyen a kriminalisták a nyelvtudomány képviselőivel közösen vettek részt (Ürmösné Simon 2023). A tanácskozás központi témája a nyelvészet szerepe a kriminalisztikában volt. A belügyi dolgozók mellett (nyomozók, írásszakértők, bűnügyi technikusok), a Bűnügyi Technikai Intézet, az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézet, a Legfelsőbb Bíróság, az MTA Nyelvtudományi Intézet és az ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszék képviselői vettek részt (Kiss 1976, Ürmösné Simon 2019).

Kriminalisztikai szempontból, Nagy Ferenc életművének legértékesebb darabja a *Kriminalisztikai szövegnyelvészet* című munkája, amely nemcsak hazai, de nemzetközi szinten is az úttörő művek közé sorolható. A korszakalkotó műről recenzió is született, amely jól bemutatja a könyv erőnyeit és ismerteti a tartalmi részeit.

„Nagy Ferenc – ami immár a bárki számára hozzáférhető eljárás magyarázatát illeti – mint tulajdonságok hordozóit öt ismérvet sorol föl, amelyeket egy szövegen meg kell vizsgálni, s a nekik megfelelő tulajdonságokat öt fokozatban kell jellemezni. Ezek a következők: Fogalmazás és stílus, a mondat szerkesztés színvonala, a szóhasználat szabatosága, elemi grammatikai jártasság (szó szerint: a toldalékolás színvonala) és a helyesírási készség (ha hangos szövegről van szó, ennek nyilván egy normatív ejtési mutató feleltethető meg). Természetesen a munka is fölveti az azonnal fölmerülő nehézséget: lehet-e valamit kezdeni kvantitatív módszerrel akkor, ha a szöveganyag rövid. Lehet. Három névtelen levél összevetésének példáján mutatja be Nagy Ferenc, hogyan. A rejtély kulcsa az ismérvek nagy száma, és a valószínűsített konzekvenciák kölcsönviszonyokban való elemzése (vö. 71 — 83). A kötet további fejezeteiben a szerző mint nyelvészszakértő mutatkozik be (...) Az anyag csoportosítása itt nem elsődlegesen nyelvészeti, hanem kriminalisztikai szempont szerint történt.” (Szende 1980, 103-104.)

Az igazságügyi nyelvészet hazai atyja, fiatalon, 43 éves korában hunyt el.

Nemes Sándor

(1882 – 1972)

„aki kora sztárdetektívje volt”

Nemes Sándor neve több korabeli és jelenlegi forrásban is megtalálható, az életrajzának azonban csak töredékei ismerhetők meg a különféle rendőrszakmai és ismeretterjesztő anyagokból.

Nemes Sándor (URL18)

Detektív főfelügyelőként számos nagy tárgyi súlyú ügyben nyomozott [A Magyar Detektív, 4(1): 3–8.], elsősorban nagyon elleni bűncselekményekre specializálódva. Neve azonban a nagy nyilvánosságot kapott, 1941-es angyalföldi darabolós

gyilkosság kapcsán is előkerül.

Gyors előmenetele volt, már két év után csoportvezetővé nevezték ki. Az általa vezetett IV. főcsoport az alábbi bűncselekmények nyomozásával foglalkozott: „Bizalmi lopás, üzleti lopás, kocsi-, lólopás, pénzhamisítás, szállodák ellenőrzése.” (Detektív útmutató 1926, 7.)

A főfelügyelőnek a húsz éves szolgálati jubileumát is megünnepezték, amelyről *A Magyar Detektív* folyóirat is beszámolt 1929. évi 1. számában, öt oldal terjedelemben. A kétszázötven terítékes bankett 1928. december 8-án volt megrendezve, melyen prominens rendőri vezetők, többek között Dorning Henrik főkapitányhelyettes is jelen volt [A Magyar Detektív, 4(1): 3–8.].

Nemes Sándor már az 1920-as évek elejétől kezdve tanított az Országos Detektív Tanfolyamokon. 1943-ban vonult nyugállományba, azonban a tudományos munkáját tovább folytatta. Érdekes módon egy darabig még a kommunista rendszer is foglalkoztatta. 1945-ben az első nyomozótanfolyamon is tanított (Szigetvári 2023), és ebben az évben még tanácsadóként dolgozott. Később őt sem kerülte el a múlt rendszer híveként a kegyetlen megtorlás: az ötvenes években kitelepítették. A kitelepítés után is figyeltek rá, olyannyira, hogy amikor 1958-ban egy volt rendőrtisztviselőkből álló baráti társasághoz csatlakozott, rögtön lecsapott rájuk a párt ökle, és szigorú figyelmeztetésben részesültek (Varga 2010). A szakmai közélet aktív részeseként, elnöke volt a Detektív Nyugdíjpótló és Segélyező Egyesületnek, a Detektív Atlétikai Clubnak, A Magyar Detektív című folyóiratnál pedig szerkesztő-bizottsági elnök volt [A Magyar Detektív, 4(1): 3-8.]. Nemes Sándor személye többször is szerepel napjaink egyik legnépszerűbb detektívregény írójának, Kondor Vilmosnak a műveiben, így többek között a *Cukorborsó Rezső kétpengőse* és a *Bűnös Budapest* című regényeiben.

Nemes Sándor legnagyobb volumenű kriminalisztikai munkája, az 1944-ben megjelent *Gyakorlati nyomozás* című könyv, amely a Griff Kiadó gondozásában jelent meg. A második világháború vége előtti korszak talán legszínvonalasabb művét írta meg a már akkor nyugállományú főfelügyelő. A több mint 700 oldal terjedelmű munka rendkívül széles körben közöl ismereteket, bőségesen lefedi az akkori detektívek (nyomozók) számára szükséges ismeretanyagot.

A könyv tartalmaz szolgálati ismereteket, foglalkozik az egyes bűncselekmények nyomozásával („csalási trükk vasúti állomáson, körmönfont bőrröndlopás”), bemutatja a lopások főbb típusait („házi lopás, családi lopás, zsebtolvajlás, gagyista-trükk, hilózás, bugázás”), említést tesz a tolvajnyelvről, a kábítószerekről, az intellektuális bűncselekményekről (e kifejezést használta már a múlt században is a szerző); foglalkozik a detektívjelentések írásának fortélyaisaival és mai szóhasználatával élve igazgatásrendészeti kérdésekkel (fegyvertartás, robbanóanyagok), továbbá számos krimináltaktikai kérdéssel is.

Olchvály-Milvius Attila

(Budapest, 1894. január 14. – Montreál, 1954. november 10.)

„m. kir. csendőr tisztitanfolyamok parancsnoka”

Édesapja, Milvius Imre, adótiszt, édesanyja, Stverteczky Gizella Karolina Vilma volt. Gyermeük Milvius Attila Géza József néven látott napvilágot. Az édesapja öt éves korában elhunyt, az édesanyja ezért újból férjhez ment. Nem sokkal a házasság után az édesanyja is elhunyt, ezért a Milvius nagynője nevelte tovább a gyermeket (Kerkayné).

*Olchvály-Milvius Attila (A Magyar Királyi
Csendőrség zsebkönyve, 1943, 9.)*

1904-ben már katonai alreál iskolába járt. Az első világháború idején hadnagyként került az orosz frontra, 1914-ben Galíciában megsérült. 1915-ben léptették elő főhadnaggyá, hősies frontszolgálatára való tekintettel, számos magas kitüntetéssel vehetett át a világháború ideje alatt (Kerkayné).

Felesége Világossy Ilona (1900-1982) volt, akit 1918-ban vett feleségül. 1921-ben csatlakozott a csendőrséghez. 1922-ben századosi rendfokozattal szerelt fel, 1944-ben pedig vezérőrnagyként fejezte be pályafutását. Az országban számos helyen szolgált, így Gáván, Kaposvárott, Hevesen, Pécsen és Budapesten. 1929-1938 között a fővárosban a Nyomozó Osztályon volt, 1941-1943 között pedig a csendőr tisztitanfolyamok parancsnokságán (1941: tanár, 1942-1943: parancsnok) (Kerkayné).

Nevét magyarosítani kívánta, ezért Olchváry Pál gávai főszolgabíró családnevét vette fel örökbefogadás útján (örökösödési igény nélkül vette a nevére), így neve Olchváry-Milvius Attila lett (1933) (Kerkayné).²¹

Rendszeresen tartott rendészeti/kriminalisztikai jellegű előadásokat, melyekről a kor szakmai folyóiratai is folyamatosan beszámoltak (pl. A csendőrség nyomozó szolgálatának korszerűsítése).

A kriminalisztikai munkásságából a Ridegh Rajmond csendőr őrnaggyal, 1936-ban közösen írt munkáját, a *Bűnügyi nyomozástan I. kötet* (Hornýánszky Viktor R.-T. M. KIR. Udv. Könyvnyomda Kiadványa, Budapest) című könyvet lehet kiemelni. A könyv részletes ismertetése a Ridegh Rajmondról szóló részben történik.

A világháborút követően a feleségével és a lányával Németországba, majd Kanadába (Montreál) költözött, ott élt élete végéig. Az emigrációban is aktív maradt, számos, a csendőrséggel kapcsolatos írása jelent meg. Olyan anyagot készített el dr. Balló István őrnaggyal, amely tisztázza a magyar csendőrök szerepét a második világháborúban, ezáltal megkönnyítette a volt csendőrök kivándorlását az USA-ba. Ez az összeállítás a *Memorandum* nevet viselte, amelyről számos folyóiratban lehet olvasni (Kerkayné). Rendszeresen levelezett Horthy Miklós volt kormányzóval is az emigráció keserű éve alatt.

A magyarországi kiadású folyóiratokban 1945 és 1980 között nem lehetett a nevével sehol sem találkozni (a második világháborút követően először /1981/ Szakály Sándor történész említette meg a nevét egyik cikkében). A tudós csendőrtisztnek, Olchváry-Milvius Attilának, a halálhíréről többnyire a kanadai magyar újságok adtak hírt (1954).

Emlékét leginkább a *Bajtársi Levél* nevezetű emigráns folyóirat őrizte, amely rendszeresen közölt tőle és róla írásokat.

²¹ „A csendőrségi hírközpont vezetőjének, Milvius Attila századosnak családi neve, örökbefogadás folytán Olchváry-Milvius kettős névre változott.” [Nemzeti Újság, 15(211): 15.].

Orsós Ferenc

(Temesvár, 1879. augusztus 22. – Mainz, 1962. július 25.)

„a katiáni mészárlás tömegsírainak azonosításában részt vevő szakértő”

Orsós Ferenc német származású, polgári családban született (a család eredeti nevét /Spindler/ dédapja magyarosította). Középiskolai tanulmányait Kolozsvárott és Debrecenben folytatta, majd Budapesten orvosi egyetemet végzett (1903).

Orsós Ferenc (URL19)

Az első világháborúban részt vett (1914-től), de szovjet fogságba esett (a krasznajarszki hadikórház vezetője volt) (Kozák 2013, URL20).

Hazatérve, a debreceni Tisza István Tudományegyetem Kórbonctani Intézetében dolgozott (1918), majd a Törvényszéki Orvostani Intézet vezetésével bízták meg (1921). A debreceni egyetemen egy alkalommal rektornak, öt alkalommal pedig dékánnak választották meg (URL20). Miután a cívisvárost elhagyta, a Pázmány Péter Tudományegyetemen folytatta tovább a tudományos pályáját (1935). 1939-1941 között az Orvostudományi Kar dékáni tisztét is betöltötte. 1939-ben a bonni egyetem vendégprofesszora volt (Kozák 2013, URL20).

Orsós már debreceni évei alatt nemzetközi viszonylatban is figyelemre méltó tudományos eredményeket ért el, itthon pedig többnyire őt rendelték ki igazságügyi orvosszakértőként a legkényesebb ügyekben. Így volt ez Mágnás Elza nagy média nyilvánosságot kapott gyilkossági ügyében is.

Az MTA a levelező tagjai közé választotta (1928), 1940-1945 között pedig rendes taggá; Orsós tagja volt a parlament felsőházának is.

Orsós Ferencnek jelentős volt kriminalisztikai témájú oktatói munkássága. A budapesti Tudományegyetemen, az 1940/1941-es tanévtől, az orvostanhallgatók számára heti 5 óra időtartamban volt lehetőség *Törvényszéki orvostan és kriminalisztika* illetve *Törvényszéki orvostan és kriminalisztikai gyakorlatok* címmel tárgyat hallgatni. A tárgyak oktatója Orsós Ferenc volt.²² Jelentős továbbá Orsós igazságügyi szakértői tevékenysége, melyet nemzetközi felkérésre is végzett. A szovjet hadsereg több mint húszezer lengyel altisztet és tisztet kivégezt a Szmolenszk melletti katyíni erdőben. A szovjetek a németekre hárították a brutális tömeggyilkosságot. Orsós, mint debreceni patológus professzor kórboncnokként és igazságügyi szakértőként vett részt a katyíni mészárlás tömegsírjainak feltárásában. Ekkor Orsós a kontinens egyik legismertebb kriminalisztikai patológusa és igazságügyi orvosszakértője volt. A halál beálltának megállapítására a koponyacsontok meszesedése alapján, egy új módszert dolgozott ki (Sutarski 2012). A nemzetközi vizsgálóbizottság megállapította, hogy a gyilkosságokat a szovjetek követték el.

Orsós a katyíni szakvéleménye miatt 1944-ben az országot elhagyni kényszerült, mivel féltő volt, hogy a szovjetek bosszút állnak miatta. Miután az országot elhagyta, a későbbi NSZK-ban telepedett le (az amerikai zónában egy ideig személyi védelmet is kapott, mivel attól tartottak, hogy a szovjetek elrabolják). 1944-1945-ben a Hallébe menekített Pázmány Péter Tudományegyetem kormánybiztosa volt.

Orsós a mainzi egyetem tanára lett, ahol művészeti anatómiát tanított (1946-1955). Mainzban hunyt el 1962-ben (Vizi 1994). Egyes közéleti megnyilvánulásai miatt személye vitatott.

²² Angyal Pál javaslatára a „Törvényszéki orvostan és kriminalisztika jogászok számára” című tárgynévből törölték a kriminalisztika szót, mivel a „kriminalisztika anyagának aránylag kis része tartozik a törvényszéki orvostan keretébe, de ez a rész viszont annak anyagába besorozható anélkül, hogy szükséges lenne erre a címben is utalni.” (a királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karának 1939. évi június hó 1-én tartott VI. rendes üléséről, 209.)

szamosfalvi Panajott Sándor

(Gyulafehérvár, 1849. március 8. – Magyaróvár, 1933. október 31.)

„a rendőrakutásképzés egyik hazai megteremtője”

Panajott Sándor erdélyi, görög eredetű család sarja. Édesapja, Panajott Mihály, édesanyja, Günther Panajott Emília volt. 1866-ban önkéntesként lépett be a seregbe, ahol hamarosan tiszti aranycsillagok díszítették a vállapját (Rektor 1980).

Panajott Sándor (URL21)

Panajott Sándor 1881-ben kezdte meg a próbaszolgálatot Marosvásárhelyen, majd Szegeden szerezte meg a csendőri szakvizsgát (1882).

A *Honvédségi Közöny* alapján megállapítható, hogy gyorsan lépkedett a ranglétrán (1883: százados, 1893: őrnagy, 1895: alezredes, 1898: ezredes). Mindeközben az ország számos részén teljesített szolgálatot: 1884 - Nagyvárad, 1889 - Kassa, 1895 - Székesfehérvár. 1904-ben a magyar csendőrség országos felügyelőjévé nevezete ki a király, 1905-ben csendőrtábornok lett. 1906-ban, 40 év szolgálat után, megkapta a Ferenc József-rend középkeresztjét.

1907-ben nemességet kapott a királytól, és a „szamosfalvi” előnevet viselhette neve előtt (Rektor 1980). Felesége, Günther Emília volt, akitől négy gyermeke született (Mathild Emília, Emília Ida Mária, Pál Antal, Mária).

Irányítása alatt a csendőrség jelentős fejlődésen ment keresztül, többek között még kerületi parancsnokként őrs- és tiszti könyvtárakat létesített (a székesfehérvári csendőrkerület parancsnokaként megkérte a tiszti állományt, hogy a fölös könyveiket adományozzák a leendő tiszti könyvtár létesítésére),

képzésekkel növelte az állomány elméleti és gyakorlati tudását, számos szakanyagot írt, illetve íratott. Magánutazásait úgy tervezte, hogy tanulmányozhassa a helyi csendőri képzéseket. Ennek során ellátogatott Lembergbe, Münchenbe, Párizsba és Berlinbe. 1908. május 24-én vonult címzetes altábornagyként nyugállományba (Rektor 1980).

Panajott Sándor kriminalisztikai munkássága számos helyen tetten érhető (oktatás, tananyagfejlesztés), de a legtöbb forrás elfelejti megemlíteni a rendőrakutyák területén végzett munkásságát. Panajott 1896-ban, Szombathelyen, egy kennelt állított fel, és kiképzési utasítást készített, egy évre rá pedig már negyven kutya látott el szolgálatot. Panajott Sándor éveken keresztül az Osztrák-Magyar Rendőrakutya Egyesület elnöki megbízatását is ellátta (Ernyes é.n.), melyről számos korabeli újság beszámolt. 1911-ben nemzetközi rendőrakutya vizsgát is szerveztek a pozsonyi ügetőverseny pályán (Vadászat és Állatvilág 1911). Javaslatára engedélyezte a honvédelmi miniszter, hogy egyes csendőrőrsökön (Kolozsvár, Brassó) a csendőrök kipróbálhassák a kutyákat a szolgálatban (1907) (Ernyes é.n.).

Korabeli tiszteletét és elismertségét jól mutatja egy 1906-ból származó cikkrészlet, amelyben leírják azt, hogy miért Panajotttól nevezték el a csendőrségélyező alapítványt. „Az ünnepelt tábornokot a tisztikar élén Szelestey ezredes, csendőrségi felügyelő-helyettes üdvözölte, kiemelve a csendőrségi intézmény fejlesztése és a haladó kor kívánalmainak megfelelő alapokra való fektetése körül fáradságot nem ismerő tevékenységgel szerzett érdemeit. A csendőrtisztikar ez alkalomból a terhes szolgálatban rokkanttá vált csendőrök és azok családtagjainak segítésére alapítványt tett s a csendőrségi felügyelőhöz való ragaszkodásának és őszinte szeretetének jeléül Panajott-alapítványnak nevezte el. Este a tisztikar a Royal-szállóban a kitüntetett tábornok tiszteletére lakomát rendezett.” [Budapesti Hírlap, 26(303): 12.]

Panajott Sándor 84 éves korában, „idült szívizom elfajulásban” hunyt el.

zebegnyői Pekáry Ferenc

(1859 – Budapest, 1925. február 16.)

„a daktiloszkópia hazai meghonosítója”

Pekáry Ferenc gyermek- és fiatal koráról nem áll rendelkezésre adat. A hiányos források miatt a születési helye sem ismert. Szülei Pekáry Antal és Duka Mária voltak, akik református vallásúnak keresztelték a fiúkat.

Pekáry Ferenc (Rendőrmúzeum)

Felesége, Kiss Anna (1866-1946) volt, akivel a felvidéki Míglicén, 1887 novemberében kötött házasságot. Az adatbázisok egy gyermek születéséről

tesznek csak említést (Pekáry Jenő Ferenc é.n.).

A rendőri hivatást 1882-ben kezdte meg a fővárosban, rendőrségi díjnokként. Az ambiciózus Pekáry gyorsan lépkedett előre a ranglétrán. 1896-ban kerületi kapitány, 1904-ben rendőrtanácsos lett, 1906-ban pedig már ő volt a székesfőváros rendőr főkapitány-helyettese, később főkapitánya. 1912-ben miniszteri tanácsosi címet kapott, 1918-ban pedig három és fél évtizednyi szolgálat után a Belügyminisztériumból vonult nyugállományba (Anti 2011).

Pekáry neve leginkább a daktiloszkópiával kapcsolódott össze, holott más területeken is maradandót alkotott. Ilyen volt többek között a „Bűnügyi Értekezlet”, amely a rendőrök részére létrehozott jogi és tudományos önképző kör volt (Ibolya é.n.), de elévülhetetlen érdemeket szerzett az országos bűnügyi

nyilvántartás, a vidéki rendőrség államosítása, a gyermekvédelem és az országos rendőri szakképzés területén is (Anti 2011).

Pekáry Ferenc, amikor Budapest rendőrfőkapitány-helyetteseként a brit fővárosban tartózkodott (1902), felkereste a Scotland Yard laboratóriumát is. Itt behatóan tanulmányozta az ott már alkalmazott ujjnyomat-vizsgálatot. Anglia volt az az ország, ahol a világon először alkalmazták „széles körben és hivatalosan” (Romanek et al. 2004) az ujjnyomokat azonosításra.

Számos kiadvány azt írja, hogy Pekáry véletlenül látta csak meg az angolok által használt új azonosítási módszert. A szerző és több hazai kutató véleménye szerint, ez nem a véletlen műve lehetett, hanem céltudatosan kereste fel a Scotland Yardot, mivel már korábbról tudomása lehetett az angolok által használt ujjnyomat-azonosításról.

Pekáry hazatérte után beszámolt Rudnay Béla főkapitánynak az addig hazánkban nem alkalmazott azonosítási eljárásról. Rudnay nagy lehetőségeket látott benne, ezért támogatta Pekáry elképzeléseit, melynek eredményeképp 1904-ben felállították a hazai ujjnyomat-nyilvántartást. Ezt Európában másodikként vezették be.²³

A daktiloszkópia fejlődésére nagy hatást gyakorolt a dánosi (ma: Dánszentmiklós, Pest vármegye) rablógyilkosság (1907), ahol az elkövetőket egy véres baltán lévő ujjnyom alapján sikerült azonosítani. Pekárynak köszönhetően, 1904-ben a budapesti rendőr-főkapitányságon bevezették a daktiloszkópia alkalmazását (Lakatos – Bócz /2008/ szerint ez 1903-ban történt meg). Részben erre alapozva pedig megalapították 1909. január 1-jén az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalt, amelyben önálló daktiloszkópiai részleg is működött (Ibolya é.n.).

A nyugalmazott miniszteri tanácsos a halálozási anyakönyvi kivonat tanúsága szerint, „féloldali hűdésben, d.e. 1/2 6 óra tájban” hunyt el, 64 évesen.

²³ A Magyar Rendőr című folyóirat erről a következőképpen ír: „A budapesti rendőrség első gyanánt a kontinensen már 1902-ben bevezette az ujjnyomattal való azonosítást.” [Sellye, 5(8): 175.]

Pusztai László

(Budapest, 1939. július 7. – Dunaújváros, 1996. január 19.)

„az OKKrI egykori igazgatója”

Pusztai László az elemi iskoláit Bicskén, a középiskolát Sárbogárdon és Bicskén végezte. Az érettségi követően az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerzett jogász diplomát (1962). Ezután az OKKrI-ba került, ahol 1962 és 1996 között dolgozott (Pusztai 1995).

Pusztai László (Bárd et al. 2014, 4.)

Végig járta az OKKrI ranglétráját, ahol 1991-ben betölthette az OKKrI legmagasabb beosztását, ő lett az intézet

második igazgatója (Gödöny Józsefet követte az igazgatói székben) (URL22).

Az OKKrI ebben az időben vált nemzetközivé és lettek széles körű külföldi kapcsolatai. Ebben természetesen a rendszerváltozásnak is nagy szerepe volt, mivel előtte korlátozott lehetőségek adódtak csak a külföldi – különösen a nyugati – kapcsolatok ápolására. Pusztai László igazgatása alatt két nagy nemzetközi konferenciát is szerveztek, amelyek jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy a hazai kutatók bekapcsolódjanak a nemzetközi tudományos vérkeringésbe (URL22, Györgyi 1996).²⁴ A nemzetközi kapcsolatok kiépülésében nagy szerepet játszottak Pusztai korábbi kapcsolatai, amelyeket évtizedeken keresztül megőrzött. Ilyen volt a freiburgi Max-Planc-Intézet kutatóival meglévő kapcsolata, ahol ösztöndíjként maga is eltöltött 1976-ban fél évet (Györgyi 1996).

²⁴ 1993: II. Német-magyar büntetőjogi és kriminológiai kollokvium, 1995: Társadalmi átalakulás és bűnözés (Györgyi 1996).

Jelentős Pusztai Lászlónak az oktatási tevékenysége is. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán oktatott előbb kriminalisztikát (1967), később pedig büntetőjogot. Az ELTE-n 1991-ben egyetemi docensnek nevezték ki. A kriminalisztikán belül számos témával foglalkozott, azonban talán a szemle az a terület, amely a leginkább összekapcsolódott a nevével. Kandidátusi értekezését is ebből a témából írta, s védte meg 1975-ben. E műve alapján íródott, s jelent meg 1977-ben a *Szemle a büntetőeljárásban* című könyve (URL22, Györgyi 1996). A kriminalisztika iránt az érdeklődését Viski László előadásai keltették fel, így amint lehetősége adódott, bekapcsolódott a Viski által vezetett kriminalisztikai munkaközösség munkájába (később Viski ajánlására került a Gödöny József vezette OKKrI-ba) (Györgyi 1996).

Érdeklődési köre és tudományos érdeklődése rendkívül széles volt. „Száznyolc tudományos közleménye látott napvilágot, monográfiák, kézikönyvek, tankönyvek, tanulmányok, szakkikkek, amelyek a természettudományos kriminalisztikától a büntető eljárásjogon át, érintve az igazságszolgáltatási szervezet kérdéseit, az anyagi büntetőjog legizgalmasabb új területeit, elvezettek a kriminológia, a kriminálprognosztika és a társadalmi bűnmegelőzés átfogó kérdéseire.” (Györgyi 1996, 98.)

Őt választották az Országos Bünmegelőzési Tanács első elnökének (1995) (URL22). 1995-ben az ELTE-n habilitált, előadásának címe *A bűnözés jövője - a jövő büntetőeljárása* volt. Ezt követően pedig egyetemi tanárrá kívánták kinevezni, azonban a Teremtő közbeszólt, így erre már sajnos nem kerülhetett sor (Györgyi 1996). 1996-ban, szolgálati útja során egy közlekedési baleset következtében hunyt el. Temetésén, Bicskén, Györgyi Kálmán mondott gyászbeszédet.

Halálának 10. évfordulóján az OKRI-ban emlékülést tartottak (2006), születésének 70. évfordulója alkalmából emlékülést szerveztek (2009), emlékkötetet adtak ki a tiszteletére (2014), a szemlével kapcsolatban kerekasztal-beszélgetést szerveztek (2024), nevét pedig az OKRI egyik terme viseli.

vitéz Ridegh Rajmond²⁵

(Mitrovica, 1893. szeptember 2. – Peru, 1958. szeptember 6.)

„a m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnoka”

Édesapja, Camerle Sándor, egy cukorgyár igazgatója, édesanyja pedig Kummer Ernesztina volt. Az érettségit Pancsován (Vajdaság) szerezte, majd csendőrtiszti tanfolyamot végzett (1922). Anyanyelvén kívül három nyelven beszélt szerbül, németül és angolul (Szakály 2018).

Ridegh Rajmond (Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve. 1943, 12.)

A csendőri szolgálatot Debrecenben kezdte (1924), majd a fehérgyarmati járás csendőrparancsnoka lett. A későbbiekben Kiskunhalason, Bácsalmáson és Battonyán teljesített szolgálatot. 1929-1930-ban Szombathelyre helyezték oktatótiszti beosztásba, majd 1930-ban Pécsen lett beosztott tisztt. 1931-től a fővárosban teljesített szolgálatot különféle munkakörökben. Szakmai pályafutásának zenitjét nyugállományba vonulása előtt néhány évvel érte el, amikor a „m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnoka” lett. 1938-ban alezredessé, 1942-ben pedig ezredessé léptették elő. 1943-ban vonult nyugállományba (Szakály 2018).

A második világháború utáni életéről nem érhető el információ. Halálának helye és ideje is csak Szakály Sándor történészprofesszor könyvében található meg.

²⁵ Vezetékeve 1934-ig „Camerle” volt, melyet Ridegh-re magyarosított.

Munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el (pl. Magyar Érdemrend tisztikeresztje, Erdélyi Emlékérem, Délvidéki Emlékérem). 1934-ben Horthy Miklós kormányzó vitézzé avatta. Felesége, Maján Ilona (1902-?) , fiúgyermek, Ridegh Frigyes (1925-?) volt (Szakály 2018).

Részt vállalt a tudományos ismeretterjesztésben, a korabeli folyóiratok beszámoltak róla, hogy több helyen is előadta *A nyomozás metodikája* című előadást. Ridegh kriminalisztikai munkásságából két művet szoktak megemlíteni. Az egyik a *Közúti közlekedési balesetek nyomozása* (Budapest, 1934), a másik pedig, amely életművének talán legszebb darabja, az Olchváry-Milvius Attilával írt *Bűnügyi nyomozástan. I. kötet* című könyv. Unger Jenő jogakadémiai magántanár, a következőképpen méltatta a könyvet: „A könyvnek bár két szerzője van, egy lélekkel, egy akarással egységeset teremtettek. Nem csak anyaggyűjtemény, hanem sok újítás és kiváló konstrukciók, önálló és eddig nem ismert módszerek tárháza. (...) A könyv a nyomozó hatóságok tagjainak nem csak hogy hasznos segédeszköze, hanem egyenesen nélkülözhetetlen.” (Unger 1936, 469.)

A kétszerzős könyvvel kapcsolatban nem véletlenül írtak rendkívül pozitív recenziót, ugyanis a két csendőr őrnagy által írt könyv szakmai színvonala, jelentősen meghaladta a korábbi szakanyagok színvonalát. A könyv a kriminalisztika három fő ágával foglalkozik. A második fejezet részletesen tárgyalja az adatokkal kapcsolatos ismereteket, az adatelemzést, az adatok bírálatát, a verziókkal végzett munkát („A feltevésekkel való munka”), foglalkozik a bűnügyi nyilvántartó rendszerekkel, a kriminalisztika kérdéseivel (8 kérdés!), az alibivel, a nyomonüldözéssel és „A sajtóval való érintkezéssel”. A negyedik fejezet, ha nem is nagy terjedelemben, de már bizonyításelmélettel („A bizonyítás elmélete”), az azonosítás kérdésével, a jó nyomozó (csendőr) ismérveivel, a szakértőkkel, a helyszíni szemlével (ezen belül a nyomtannal közel 150 oldalon keresztül), a házkutatással, a motozással és a bűnjelkkel is foglalkozik.

A könyvön az „I. kötet” felirat szerepel, azonban a II. kötet nem jelent meg sohasem.

Romanek József

(Budapest, 1950. április 28. – Budapest, 2011. május 17.)

„aki a világon először végzett tenyérnyomat azonosítást”

Az ujjnyomatazonosítás területén élen jártak a hazai rendőrök, Anglia után itt vezették be másodikként Európában az újszerű eljárást. Erről a Pekáry Ferencről szóló részben részletesen lehet olvasni.

Romanek József (Matakovics György archívuma)

Kevésbé köztudott viszont, hogy a tenyérnyomat azonosítás területén is jeleskedtek a magyar rendőrök, a világon először hazánkban végeztek sikeres azonosítást bűnügyben. Az azonosítás

Romanek József nevéhez fűződik, aki a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi technikusa volt. Romanek József nevéhez számos oktatási anyag fűződik, melyekből bűnügyi technikusok nemzedékei tanultak.²⁶

Romanek József eredeti szakmáját tekintve műbútorasztalos volt, majd számítógép-kezelői képesítést szerzett. 1968-ban tett érettségit, 1987-ben pedig a Rendőrtiszti Főiskolát végezte el. 1982-ben főhadnaggyá, 1987-ben századossá, 1992-ben őrnaggyá, 1993-ban pedig alezredessé léptették elő.

A Daktiloszkópai Intézetben dolgozott ujjnyomszakértőként, majd a kilencvenes évek elején a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Technikai Osztályára került, később innen ment nyugdíjba is (Gera Mariann szóbeli közlése alapján).

²⁶ Romanek József: A daktiloszkópia elméleti alapjai (1995).

Romanek József – Solymosi Józsefné – Tauszik Nagyvezsda: Daktiloszkópia 1904-2004 (2004).

A tenyéryanomat azonosító szoftver kifejlesztése a Recoware Kft.-hez kötődik, amely 1992 óta foglalkozik ujj- és tenyéryanomat azonosító rendszerek fejlesztésével. 1992-re fejlesztették ki hazánk első számítógépes ujjnyomatazonosító rendszerét, 1993-ra pedig a világ első AFIS²⁷ tenyéryanomat-azonosító rendszerét. A RECOderm technológiát 1997-ben az amerikai óriásvállalat, a Lockheed Martin megvásárolta (URL23).

A szoftver fejlesztését végző csoport vezetője Matakovics György (1954) villamosmérnök volt, akinek irányításával 1993-ban a Recoware Kft.-ben kifejlesztették a Tenyéryanomat Azonosító Rendszert (RECOderm AFIS). A szoftver kifejlesztéséért a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság Kalmár-díját vehette át (1996) (URL24).²⁸

A RECOWARE szoftver segítségével, Jász-Nagykun-Szolnok megyében sikerült a világon elsőként bűnügyben tenyéryanomat-azonosítást végezni (Bócz 2004). A vizsgálathoz szükséges mintát (tenyéryanom-töredéket) a Szolnoki Rendőrkapitányság bűnügyi technikusai 1994. június 13-án, egy helyszíni szemle során, egy irodaajtóról rögzítették (URL25).

A szoftver fejlesztését bár a Recoware Kft. mérnökei és informatikusai végezték, azonban az elkészült szoftverbe Romanek József töltötte fel az adatokat, ő használta először a szoftvert, ami pedig felhasználói szempontból nem működött tökéletesen, azt Romanek javaslatai alapján javították a szoftver készítői. Az észrevételeit pedig az algoritmus kialakítása során is figyelembe vették. A fentiek alapján tekinthetünk úgy Romanek Józsefre, mint a fejlesztőcsapat egyik tagjára. Az újítások iránt fogékony rendőrtiszt nem sok időt tölthetett nyugállományban, felesége halálát követően, röviddel nyugdíjba vonulása után hunyt el.

²⁷ Automated Fingerprint Identification System - Automatikus Ujjnyomatazonosító Rendszer

²⁸ A szoftver fejlesztésében az alábbi személyek vettek részt: Alföldi Attila, Felleginé Lázár Adrienne, Holka Tibor, Kartaly Béla, Magos László, Matakovics György, Moldvai Péter, Molnár András, Müller István, Nagy Csaba, Pálffy Jenő, Szabó Imre.

Rothbart László

(Budapest, 1897. május 1. – 1947. augusztus 8.²⁹)

„a röntgenodaktiloszkópia kifejlesztője”

Rothbart László életéről nagyon kevés információ áll rendelkezésre. A róla szóló életrajzi adatok többnyire nem orvosi, hanem bűvészettel kapcsolatos könyvekben találhatók.

Rothbart László (URL26)

A komáromi Szent Benedek-rendi katolikus gimnáziumba járt, az iskola évkönyve megemlíti a híres diákok között.

Röntgenorvosként a M. Kir. 2. sz. Körletkórház Központi Röntgenintézetének volt a vezetője. Az azonosítás tökéletesítésének új módszere bizonyára orvosi hivatásából adódott.

Orvosi hivatása mellett amatőr bűvészként is fellépett. A két világháború közötti időszakban a magyar bűvészet meghatározó személyiségei közé tartozott. Tagja volt a *Magyar Amateur Mágusok Egyesületének* és elnökségi tagja volt a *Magyar Műkedvelő Bűvészek* körének. Egy bűvészkönyvet írt, amelyet Beverly Hillsben adtak ki 1940-ben *Deck in Hand - Magic of the Magyar* címmel (a kiadvány népszerűsége nem csökkent az elmúlt évtizedek alatt sem, elektronikus könyvként jelenleg is megvásárolható). Számos bűvésztrükk kitalálója, különösen a kártyatrükkök terén jeleskedett (Kelle 2012, URL.27).

²⁹ A nehezen olvasható, kézzel írt temetői nyilvántartás szerint a halálozási ideje feltételezhetően augusztus 14.

A második világháború idején koncentrációs táborba került, ahonnan tüdőbetegként került haza. A gyógyíthatatlan tüdőbetegsége (TBS-s lett) miatt egy szanatóriumban önkézzel vetett véget az életének (Kelle 2012). Hatalmas könyvtárát építész/bűvész barátjára, Forgács Istvánra hagyta (URL28).

A személyazonosítás nem zárult le a daktiloszkópia tökéletesítését követően, később is még számos olyan ötlet született, amely a személyazonosítás jobbítását tűzte ki célul. Egyik ilyen találmány volt a Rothbart László által kifejlesztett „röntgenodaktiloszkópia”. Ennek során az ujjpercek felső részét megfestették „subklasszifikáció céljából” (Sellye 1938, 175.).

A feltaláló a módszeréről a következőket írta: „Theoretikusan sikerült egy oly eljárást találnom, melyet kísérletekkel a praktikus követelményeknek megfelelően tökéletesítettem és egyszerűsítettem, mely 1. a regisztrálást könnyíti meg óriási mértékben; 2. új, jellemző sajátosságokat von ezen eljárás keretébe. Eljárással egy lemezre hozom az ujjbegyrajzolatot az illető ujj struktúrák csontképével együtt. Hogy ezt elérhessük, kontrastanyaggal kell kitöltenünk az ujjon lévő barázdákat, aminek technikai kivitele nem volt könnyű dolog, mert a kontrastanyagnak teljesen ki kell töltenie a barázdákat, de viszont csakis a barázdákban szabad lennie, hogyha pontosan vissza akarjuk adni minden részletében a rajzolatot.” (Rothbart 1921a, 16.)

Az eljárásról sajnos csak néhány forrás maradt fenn, az eljárás az újszerűsége és eredetisége ellenére sem terjedt el.³⁰

³⁰ Magát a röntgen-daktiloszkópia eljárását Henri Béclère dolgozta ki, melyről a *Nature* 1920. október 23-ai számában számolt be. Ő az ujjnyomot „Röntgen-fotografálással” rögzítette (URL29). Az elsőséggel és az esetleges plagizálással kapcsolatban Rothbart a *Gyógyászat* című lapban a következőket írta: „1. ilyen irányú kísérleteim a külföldi cikk megjelenésének időpontja előtt már csaknem teljesen le voltak zárva; 2. ezen eljárásomnak praktikus használatát 1920. év augusztus havának első felében, tehát a francia közlemény megjelenése előtt 2 hónappal felajánlottam Rózsa Imre dr. rendőrfőorvos úrnak, illetve az ő útján a m. kir. bpesti államrendőrségnek; 3. végül pedig igaz, hogy – amivel csak megtisztelve érzem magamat – egy gondolatot valószínűtlennek meg az ismert francia tudóssal, azonban eljárásomnak praktikus használatra való alkalmazása, a regisztrálás (ami a fő előny!) teljesen más nála és nálam.” (Rothbart 1921b, 34.)

Sachs Gusztáv

(1856 – Budapest, 1936. július 16.)

„az első és utolsó előtti detektív”

Sachs Gusztáv életében a legnagyobb detektívek közé tartozott. A korabeli sajtó rendszeresen cikkezett róla, különösen akkor, ha valamilyen nagyobb ügyben nyomozott. Az életének részleteit azonban többnyire homály fedi.

Édesanyja, Juszecskó Anna, édesapja, Sachs Mihály. 1886-ban ő is azon detektívek között volt, akiket Török János nevezett ki.

Sachs Gusztáv

[Tolnai Világlapja, 11(12): 677.]

Elsőként a belvárosi kerületbe került, Szláv László osztályára. Itt külrendészeti megbízást kapott, amely főként a munkásmozgalmak megfigyelését jelentette. Néhány hónap után, amikor báró Splényi Ödönt detektívfelügyelővé nevezték ki, akkor az összes detektívet a főkapitányság központi épületébe vezényelték, s megtörtént a szakosodásuk. Sachs Gusztávot – a munkásmozgalmi megfigyelések mellett – a lopások nyomozásával bízták meg, de egy ideig hozzá tartozott a vendéglők, pályaudvarok és szállodák figyelése, olykor pedig még a prostitúció ellenőrzése is.

Az obszitos rendőr visszaemlékezéséből kiderül, hogy a kezdetekben gyalog jártak a detektívek, sürgős esetekben használtak csak bérkocsit. Nagyon indokolt helyzetekben lehetett csak a rendőrség egyfogatú hintáját igénybe venni.

Számos nagy ügyben nyomozott, amely a kor közvéleményét borzolta. Ő fogta el a „régí idők nagy szélhámosát”, a zágrábi vonatról két csendőr mellől megszökött Strassnoff Ignácot, a Budapesten és Debrecenben „dolgozó” kasszatorvaj Pospischil Antalt, és a tisztviselő telepi testvérgyilkost, Való Mihályt is. De az öreg detektív büszkén mesélt az újságíróknak az első ügyéről is, az Andrassy úti egyik üzlet kirablásról. A zsákmányt egy Hajos utcai pincében találta meg, az elkövetőket pedig később elfogta (Ladányi 1936).

A már idősödő Sachs Gusztávnak, a detektívtestület fennállásának 25. évfordulója alkalmából, a király koronás ezüst érdemkeresztet adományozott (1911). Az elismerést a német császár budapesti látogatásakor végzett bizalmi szolgálata jutalmául és az azt megelőző két és fél évtizedes szolgálataért kapta.

1913-ban ment nyugdíjba. A Belügyminisztérium 1914. évi zárszámadása alapján az I. osztályú detektív 35 esztendő-t szolgált, amelyért éves szinten 2640 korona nyugdíjat állapítottak meg a számára (Belügyminisztérium 1914, 51.).

A nyugállományba vonulásáról számos folyóirat beszámolt. Megemlítik, hogy a „zsebtolvajokat, a hamiskártyásokot és nemzetközi szélhámosokat nyomozó csoport” vezetője volt. Antal Lajos detektívfőnök-helyettes búcsúztatta, aki „mint a kötelességtudás és a szorgalom mintaképét” állította a detektívek elé a búcsúzó Sachs Gusztávot [Az Újság, 11(178): 27.].

A magánéletével kapcsolatban nem sok információ áll a rendelkezésünkre, csupán annyi, hogy a felesége Fáber Mária volt. Élete utolsó időszakában a Tisza Kálmán tér 15. szám alatt lakott, ahol időnként felkeresték az újságírók az óriástermetű Sachs Gusztávot, aki szívesen anekdotázott a régmúlt emlékeiről.

Az utolsó előtti detektív, 1936 nyarán, a halálozási anyakönyv tanúsága szerint „szívizom elfajulásban” hunyt el. Élete utolsó interjúján a következőképpen búcsúzott az őt meglátogató újságíróktól: „De azt üzenem a többieknek és mindnyájuknak, szeressék ezt a pályát és igyekezzenek az öregek nyomdokaiba, akkor a magyar detektívtestület országos és az egész világon ismert hírneve nem fog megkopni ragyogásában sohasem!” [Magyar Rendőr, 3(8): 179.]

Sellye Ferenc

(Budapest, 1878. december 3. – Budapest, 1950. január 10.)

„a kriminalisztika szürke eminenciása”

Édesapja, Schiffler Rezső „egyleti szolga”, édesanyja, Drexler Katalin volt. 1878. december 3-án született, keresztség alá pedig december 8-án tartották.

Sellye Ferenc

(Weszelitsné dr. Lakos Katalin archívuma)

A budapesti piarista gimnázium növendéke volt, majd a budapesti Tudományegyetemen jogi tanulmányokat folytatott. 1902. augusztus 1-jén kezdte meg szolgálatát a rendőrségen. Gyorsan haladt a ranglétrán: 1905-ben gyakornok, 1909-ben segédfogalmazó, 1912-ben fogalmazó, 1917-ben „ker. kapitány”, 1919-ben tanácsos, 1924-ben pedig főtanácsos lett. 1917-től kezdve dolgozott az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalban, melynek 1934-ben vezetője is lett [Magyar Rendőr, 4(17): 391.]. Oktatói munkájával kapcsolatban az Esti Kurir egyik 1937-es számában olvasható egy érdekes információ: „Sellye Ferenc főtanácsos húsz éve tanára a különböző rendőrtisztai tanfolyamoknak, amelyeken a kriminalisztikát adja elő.” [Esti Kurir, 15(52): 9.] Ez alapján, 1917-ben már oktatott a rendőri tanfolyamon. A nevét 1934-ben magyarosította, és „Sellye”-re változtatta.

Rendkívül aktív szakmai életet élt. Rendszeresen utazott magyar rendőri delegációkkal külföldre, s vett részt a külföldi delegációk fogadásában. Ebben segítette kiváló francia és német nyelvtudása. Szerzte az országban tartott ismeretterjesztő és szakmai előadásokat. 1937-ben *Séta a bűnjelek között* címmel

rádiós előadást is tartott (amely ebben a korban még kifejezetten ritkaságszámba ment) és részt vett a rendőrmúzeum újjászervezésében.

Felesége, csikbámfalvi Keresztes Etelka, német-francia szakos nyelvtanár volt. Egy lányuk született, Lakos Jánosné dr. Sellye Ibolya régész, muzeológus (Sellye Ferenc unokájának, Weszelitsné dr. Lakos Katalinnak az írásbeli közlése alapján). Kriminalisztikai munkásságát jól összefoglalja a *Magyar Rendőr*-ben megjelent, róla szóló újság cikk egy rövid részlete, melyet nyugállományba vonulása (1937) alkalmából írtak róla: „Legjelentősebb eredményeit azonban kétségen kívül a kriminalisztika tudományos fejlesztésével érte el és pedig egyrészt mint előadó tanár, másrészt mint e tudomány szak irodalmának művelője. E téren valóban úttörő munkát végzett. 1920. évben kezdette meg különböző szaktanfolyamokon értékes működését. Így mint előadó tanár és vizsgabizottsági tag részt vett az országos rendőrtiszt és törzstiszt, a detektív, detektívfelügyeleti és a törzsaltiszt tanfolyamokon s évek hosszú során át tagja volt a belügyi kezelői vizsgabizottságnak. E munkásságával az újabb rendőri nemzedék oktatása és nevelése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett. Előadásokat tartott ezenkívül még a csendőrség, folyamőrség, vámőrség tagjai részére rendszeresített tanfolyamokon s ezirányú önzetlen munkásságáért számtalan elismerésben részesült az említett intézmények vezetői részéről. Tudományos előadásokat tartott a Magyar Grafológiai Társaságban és a Magyar Jogászegylet büntetőjogi szakosztályának meghívására a budapesti tudományegyetemen a büntetőjogi továbbképző tanfolyamokon is. Mint rendőri szakíró, egyike a legkiválóbbaknak és legtermékenyebbeknek. Szakcikkeit régebben a «Közbiztonság», a «Rendőrségi Lapok», a «Rend» és újabban a «Magyar Rendőr» című szaklapok hozták.» [Magyar Rendőr, 4(17): 391.]

Az utolsó cikke 1938-ban jelent meg, ezt követően csak egyszer adtak róla hírt, 1950-ben. A *Magyar Nemzet*-ben megjelent gyászjelentésben a temetésének időpontját és helyét tudatták tisztelőivel.

A kriminalisztika szürke eminenciása agyérelmeszesedésben hunyt el 1950-ben.

Soltész Imre

(Mád, 1877. február 2. – ?)

„egy tudós csendőr, aki kora egyik legjobb kriminalisztikai könyvét írta”

Édesapja, Soltész Pál Péter jószágigazgató, édesanyja, Berthoty Erzsébet volt. Kezdetben Nagyszombaton, majd Budapesten élt a család. Az érettségit követően, 1896-ban vonult be katonai szolgálatra. 1898-ban szerelt fel a csendőrséghez. A próbaszolgálat lejárta után a pozsonyi rendőrkerületnél kezdte meg szolgálatát hadapród tiszthelyettesként (URL30).

Soltész Imre (URL30)

Ekkor már megmutatta nyomozói vénáját, és megtalálta egy kettősgyilkosság elkövetőjét, amiért kitüntetést kapott. 1899-ben csendőr hadnaggyá, 1906-ban pedig főhadnaggyá nevezték ki. 1909-ben kezdett tanítani a nagyvárad csendőr továbbképző és altiszti iskolán. 1912-ben százados és a kassai IV. csendőrkerület 2. szárnyának parancsnoka lett. 1918-ban csendőr őrnaggyá léptették elő, 1919-ben Budapesten pótszárny-parancsnok és csendőrtiszti tanfolyami tanár volt. 1920-ban alezredesi, 1923-ban pedig ezredesi rendfokozatot kapott. 1931-ben vonult nyugállományba (URL30).

Pályája során számos kitüntetésben részesült: III. oszt. Katonai Érdemkereszt a hadidíszítményekkel, Legfelsőbb Dicsérő Elismerés, Újólajos Legfelsőbb Dicsérő Elismerés, Vöröskereszt II. oszt. díszjelvénye, Nemzetvédelmi Kereszt.

Felesége Fritsch Mária volt, akitől két gyermeke született (Judit és István) (URL30).

Soltész Imrének jelentős a kriminalisztikai oktatói munkássága, amit Nagyváradon és Budapesten végzett. Jelentős továbbá a szakírói tevékenysége is.

Kármán Elemér nagyváradi királyi ügyésszel írta 1911-ben *A nyomozás tankönyve. Útmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve a M. Kir. Csendőrség számára* című könyvet. A szerzők összegyűjtötték a kor azon ismereteit, amelyek a nyomozáshoz szükségesek, köztük a legfrissebb krimináltechnikai ismereteket is. A közel 300 oldalas könyv három nagy részre tagolódik. Az első részben a bűncselekmény tudomásra jutásának módjait ismertetik a szerzők, vagy ahogy Soltész fogalmaz: „a csendőr hogyan jut a bűnesetek tudomására, hogyan fedezi fel azt, hogy bűncselekmény követtetett el. (...) A második részben azok a tárgyi ismeretek foglaltatnak, amelyekkel a nyomozó csendőrnek meg kell ismerkednie, hogy a nyomozó szolgálata körében előforduló esetekben szakszerűen tudja megállapítani azt, hogy tulajdonkép mi történt, mi követtetett el s mi miatt kell neki fellépnie.” Ez főként krimináltechnikai ismereteket tartalmaz (pl. sebfafták, akasztás, mérgezés), de az egyes bűncselekmények nyomozásának sajátágaival is foglalkozik (pl. pénzhamisítás, betöréses lopás, lopás). „A harmadik rész foglalkozik az egyes nyomozó cselekményekkel, tehát azzal, hogy a fellépésnek miként és hogyan kell történnie, s mi minden eredményre törekednie.” Itt taktikai, technikai és metodikai ismeretek keverednek; szó van a helyszíni szemléről, a nyomok rögzítéséről, a kihallgatásáról, továbbá a házkutatásról és motozásról (Soltész – Kármán 1911, 13.).

Soltész Imre 1924-ben megjelentette az *Útmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve a M. Kir. Csendőrség számára* című könyvét (Palladis, Budapest), amely közel azonos a Kármán Elemérrel írt könyvvel.

Egykori csendőrtisztként Soltész Imre nem kerülhette el a kommunista rendszer zaklatásait, a vagyonától is megfosztották a családot.

Az egykor elismert szakíró és csendőrtiszt halálának helye és időpontja ismeretlen.

báró Splényi Ödön

(Csermend, 1842. november 24. – Budapest, 1909. január 3.)

„a fővárosi detektívek első vezetője”

A Tiroli eredetű Splényi család számos jeles embert adott a hazának. Csak katonákból három évszázad alatt, több mint 30 huszártábornokot és huszártisztet (Splényi é.n.).

Splényi Ödön a felvidéki Csermenden látta meg a napvilágot, báró Splényi Henrik és Splényi Paulina gyermekeként. Középiskolába Székesfehérváron járt, a Ciszterci Rend Székesfehérvári Főgimnáziumába (Szomor 2011).

báró Splényi Ödön (URL31)

1859-ben már katonaként szolgált az olasz fronton. A jogi végzettséget Kecskeméten szerezte (1861-1867), ami után rövid ideig Fejér vármegyében volt hivatalnok. Ezt követően lépett a hivatásos pályára. Katona lett főhadnagyi rendfokozattal, majd a frissen alapított Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia³¹ tanára lett. 1873-ban megkapta a századosi rendfokozatot, 1876-ban pedig nyugállományba vonult. Az ekkor még a harmincas éveiben járó Splényi nem tétlenkedett, nyugdíjas éveiben báró Baldácsy Antal birtokait kezelte (1876-1880). A vidéki magányt 1880-ban a nyüzsgő városi életre cserélte, és a fővárosba

³¹ Az intézmény névadója Mária Ludovika Beatrix (1787-1816), aki I. Ferenc osztrák császár harmadik felesége, Ausztria császárnéja, magyar és cseh királyné volt; a magyar katonai akadémia felállítására 50 000 Ft-ot ajánlott fel. A hajdani katonai akadémia épülete ma a Nemzeti Közszerkeleti Egyetem főépülete.

költözött. 1881-ben a kor ünnepelt színésznőjét, Blaha Lujzát vette feleségül (ő volt a harmadik férje a színésznőnek) (Szomor 2011, Kovács 2014).

1885-ben a székesfővárosi Magyar Királyi Államrendőrség állományába került, és egy országos kiállítás rendőri biztosításának a szervezésével bízták meg.

1886. április 17-e piros betűs nap a hazai kriminalisztika életében, ekkor nevezték ki Splényi bárót detektívfelügyelővé, a detektív osztály vezetőjének (Szomor 2011). Az osztályt 1890-ig vezette. 1890-ben a VII., 1896-ban pedig a IV. kerületi rendőrkapitányság élére került. 1904-ben nyugállományba vonult, immár véglegesen (Kovács 2014).

Hazánkban szervezett keretek között elsőként a fővárosban kezdték meg a detektívek a munkájukat (1886. január 1.). Kezdetben azonban még a fővárosi rendőri szerveknél, szétszórtan teljesítettek szolgálatot. Ezt a széttagoaltságot szüntette meg Török János főkapitány, amikor 1886. április 17-én javaslatot tett Tisza Kálmán belügyminiszternek egy önálló detektívosztály létrehozására. A detektívek számára 1888-ra már szabályzatot is készítettek (Fenyvesi 2016, Szigetvári 2023).³² A fővárosi detektívtestület létszáma kezdetben 28 főt számlált, s még az alapítás évében Tisza Kálmán miniszter további 8 fő felvételét engedélyezte, így 36 főre gyarapodott a számuk. Ez a létszám 1919-re 543 főre duzzadt, amely mutatja, hogy a detektívek beváltották a hozzájuk fűzött reményeket (Szigetvári 2019).

Munkásságát elismerve, megkapta a Ferenc József-rend lovagkeresztjét (1885), a szerb Takovo-rend tiszti keresztjét, a commandeur-keresztet, a Fehérsas-rendet, a német Mária-rendet és a perzsa Nap- és oroszán-rendet.

Splényi síremléke nem messze volt Blaha Lujzáétól. A sírszobrot azonban a hetvenes években elbontották, így a fővárosi detektívek első vezetője ma a Fiumei úti sírkert egyik jeltelen parcellájában nyugszik.

³² Detectív osztály szolgálati utasítása (1888), Szabályzata a fővárosi rendőrség kebelében szervezett detectiv testületnek (1890) (ez nevezte először „detektívtestületnek” a detektívosztályt (Laky 1936), A detektív testület szabályzata és szolgálati utasítása (1893).

Szathmáry Róbert

(? – ?)

„detektívfelügyelő, a kriminalisztika egri oktatója”

Szathmáry Róbert detektívfelügyelő nevével elsőként 1927-ben találkozhatunk, amikor *A detektív munkája* (1926) című könyvéről írnak, amelyet 6 pengőért árultak.

Szathmáry Róbert (Borbély – Kapy 1942)

Ezt követően *A Magyar Detektív* című folyóiratban jelent meg cikke 1928-ban, *A terrorfiúk vérkrónikája* címmel, amely a Lenin-fiúkról szólt. Ezután folyamatosan jelentetett meg kriminalisztikai és kriminológiai témájú cikkeket. Az első igazán kriminalisztikai vonatkozású írása

1932-ben jelent meg, szintén *A Magyar Detektívben* *Kriminalisztika és halotthamvasztás* címmel. A tanulmányt ajánló néhány sor a következőket írja a műről: „A Debrecenben építés alatt álló első magyarországi krematórium kriminalisztikai vonatkozásait és veszedelmét tárja fel az alábbi, bő látókörű és nagy felkészültségű tanulmány, amely az illusztris író megindult cikksorozatának újabb darabja” [7(6): 11-14.]. Írt a kriminalisztika-történet (Nyomozómunka az Ókorban, 1932), a női bűnözés (A modern női bűnöző – A dolgozó nő a XX. század első harmadában, a kriminalisztika szemszögéből, 1934 (a cím ellenére ez inkább kriminológiai témájú cikk) és a gyakorlati nyomozásról is (Elméleti és gyakorlati nyomozás, 1938). Jelentős Szathmáry *Tíz kriminalisztikai tanulmány*

(*Kiadói kolligátum*) (1938) című gyűjteménye, amely az alábbi tanulmányokat tartalmazza: I. Elméleti és gyakorlati nyomozás. II. Kriminalisztika. Személyazonosító rendszerek. III. Az álnév. A tanúvallomások értéke. IV. Hogyan dolgoznak a pénzhamisítók V. Trükkös csalások. VI. A besurranó tolvaj. VII. Rejtélyes lopások. VIII. Az orgazda. IX. Ki a tettes? X. A bizonyítás. A mű Szathmáry 1935-1938 közötti munkáit tartalmazza.

Kriminalisztikai szempontból az egyik legjelentősebb művének *A nyomozás szabályai* című kiadványát tekinthetjük (1932). Ebben tizenhét kérdés és válasz található. Ahogy a szerző a mű előszavában írja, „A törvényes és szabályszerű nyomozás lexikális adatait tartalmazza e kis könyvecske...” (Szathmáry 1932, 3.) Miskolc mellett a másik város Eger volt, ahol jogakadémián kriminalisztikát tanítottak. A jogi oktatás jóval nagyobb múltra tekintett vissza Egerben. 1935 és 1942 között dr. Unger Jenő volt a kriminalisztika tárgy oktatója, majd ezt követően Szathmáry Róbert követte őt a katedrán (1943-tól).³³

Szathmáry az Egri Érseki Jogakadémián kriminalisztikát és kriminológiát tanított. A *Hétfő* és számos egyéb napilap (pl. Esti Újság, 8 Órai Újság, Nemzeti Újság) is hírt adott erről. „Az egri főképtalan helynök az egri érseki jog akadémia jog- és állam tudományi karának előterjesztésére Szathmáry Róbert dr. detektívőfelügyelőt a kriminológia és a kriminalisztika tárgy körében a jogakadémia magántanárává nevezte ki. Szathmáry Róbert dr., aki egyike a detektívtestület legképzettebb tagjainak és nevéhez igen sok sikeres, nagy nyomozás fűződik, az utóbbi években, mint a detektívtestület egyik előadó tanára ért el kiváló érdemeket. Ez az első eset, hogy a detektívtestület valamelyik tagját magántanárként neveztek ki.” [Hétfő 6(14): 6.] Nem áll rendelkezésre semmilyen információ arról, hogy meddig tanított a jogakadémián, de 1944-ben még ott oktatott. Ezt követően már semmilyen adat nem áll Szathmáryról rendelkezésre.

³³ Az 1942/1943-as tanév iktatókönyvének tanúsága szerint, Szathmáry már a fenti tanévben kérelmezte tanári kinevezését („Magántanári kinevezést kér a jogakadémián” /az iktatókönyv 483. tétele/). Tanári esküjét ebben a tanévben tette le (1943 március) (lásd: melléklet).

Tartsányi (Schreiber) Dániel

(Tolna, 1894. október 24. – ?)

„Budapesti rendőrkapitány, rendőri szakíró”

Édesapja, Schreiber Dániel, édesanyja, Bantl Anna volt.³⁴ Eredetileg Schreibernek hívták, viszont a házassági és keresztelési anyakönyv utólagos bejegyzése szerint, 1935-ben „A vőlegényt Tartsányi Sándor Jakab örökbefogadta. Családi neve ezentúl: Tartsányi.”

Tartsányi (Schreiber) Dániel

(Szentmiklós, 1930, 1012.)

A II. kerület, Ponty utcai felsőkereskedelmi iskolában végzett 1914-ben [Friss újság, 44(132): 9.]. Ebben az esztendőben, október 20-án vonult be önkéntes katonának, és egy év alatt elvégezte a tiszti iskolát (Bartha – Dereánó 1939). 1915-ben a budapesti főkapitányságon rendőrdíjnok, 1918-ban fogalmazógyakornok, 1919-ben pedig segédfogalmazó lett. Ez utóbbi beosztását az államtudományi államvizsga után kapta meg. A következő évben államtudományi doktorrá avatták és fogalmazóvá nevezték ki. 1921-ben kapta meg a rendőrkapitányi beosztást, amivel a bűnügyi osztályon előadó is lett egyben. 1929-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen jogtudori oklevelet szerzett (Szentmiklós 1930).

1920-ban nősült meg, Német Ibolyát vette feleségül, házasságuk azonban 1935-ben felbomlott. Lánya, Tartsányi Ibolya volt, aki 1945-ben ment férjhez.

Élénk társasági életet élt, szakosztálykapitány volt a Rendőrségi Atlétikai Club teniszzakosztályánál, részt vett művével a rendőrök képzőművészeti kiállításán

³⁴ Több forrás is (pl. Wikipedia) hibásan Rantl Évaként adja meg az anyja nevét.

(1937) és rendszeresen tartott előadásokat a kriminalisztika témakörében. Még a 25 éves érettségi találkozóját is másodmagával ő szervezte; újságokban, hirdetés útján tudatva a helyet és az időpontot a volt osztálytársakkal.

Kriminalisztikai munkásságát három oldalról közelíthetjük meg. Egyrészt, sikeres rendőr volt, aki 1920-tól kezdve folyamatosan szerepelt a sajtóban az általa felderített bűnesetek kapcsán. Másrészt, elismert rendőri szakíró volt, több könyvet is írt. Rendkívül kiterjedt és széles körű publikációs tevékenységet folytatott, rendszeresen részt vett nemzetközi rendőrségi konferenciákon és kongresszusokon, melyekről tudósított is. Harmadrészt, mint rendészeti oktató is jelentős a munkássága, az Országos Rendőri Szaktanfolyamok tanára volt (1924-1926).

Szakmai cikkeiben foglalkozott a rendőrségi szakoktatással, a kriminalisztika intézményeivel, a vagyon elleni bűncselekményekkel, de legfőbb kutatási területe a daktiloszkópia volt, melyről könyvet is írt.

1945 után próbálták ellehetetleníteni. Már 1945 júniusában számos napilapban olvasható volt, hogy a népellenes tevékenységét kívánják vizsgálni. A *Világ* című lapban (1945. június 19-ei számában) például a következőt írták: „...Ugyancsak 27-én tárgyalják dr. Tartsányi (Schreiber) Dániel rendőrtanácsos ügyét is, aki az állambiztonsági és sajtófőcsoportnak, majd az erkölcsrendészeti osztálynak volt helyettes vezetője. Aki a három rendőrtisztviselő népellenes magatartásáról tud, jelentse ezt írásban vagy személyesen V., Nádor utca 16. szám alatt.”

1947-ben jelent meg egy cikke a hitelezési csalásról a *Magyar Rendőr*-ben [1(12): 8.], az utolsó, róla elérhető forrás pedig 1948-ból származik, amikor a *Rendőrségi Közlemény*-ben megírták, hogy rendelkezési állományba helyezték [4(9): 361].

Budapestről kitelepítették, és egy ideig Debrecenben élt. 1956-ban az ország elhagyása mellett döntött, majd az Egyesült Államokban telepedett le. Életének utolsó éveiről nem sok információ áll rendelkezésre. Az USA-ban egyetemeken tartott előadásokat, amellyel némi bevételhez jutott a már hatvan év felett járó egykori rendőrtiszt. Halálának helye és ideje ismeretlen.

Thorma Tibor

(Pécel, 1897. augusztus 3. – München, 1964. június 22.)

„aki rendet teremtett a jogszabályok tengerében”

Az életéről rendkívül hézagosa az információk, fénykép sem áll rendelkezésre róla. Édesapja, Thorma József, édesanyja, Herrmann Margit volt. Thorma Tibor „Az első világháború frontharcosa volt, aki a második világháborúban is kivette részét. Hadifogságba került, ahol megviselt egészsége tönkrement.” (gyászjelentése alapján) 1930-ban vette feleségül Holzmann Janka Juliánna tanítónőt.

A korabeli folyóiratokból az életének az alábbi fontosabb momentumai állíthatók össze: 1926-ban egy rokonával súlyos motorbalesetet szenvedett, melyben a 22 éves egyetemista hallgató rokona az életét vesztette [Népszava, 54(125): 94.]. A *Magyarország tisztí cím- és névtára* szerint Thorma Tibor már 1931-ben rendőrfogalmazó volt, a *Budapesti Közlöny* szerint viszont csak 1934. július 26-án léptették elő. 1938-ban rendőrkapitányi címet kapott, 1943-ban rendőr tanácsos lett, 1944-ben pedig a politikai rendészeti osztály helyettesévé nevezték ki.

Kriminalisztikai munkásságának legfontosabb darabja az 1936-ban írt *A Bűnügyi Szolgálat Ellátására Vonatkozó Rendelkezések Gyűjteménye* (Budai Könyvnyomda, Budapest). A jogszabály és utasítás gyűjtemény közel 500 oldalon, nagy részletességgel fedi le a korabeli rendőri területeket a hatályos jogszabályokkal, törvényekkel és belső normákkal. A könyv tájékoztató részében a szerző a következőket írja: „A m. kir. rendőrség budapesti főkapitányságához beosztottak, valamit a kerületi kapitányságok bűnügyi előadói és a központi ügyeleti szolgálatot teljesítő rendőrtisztek régóta érzik egy olyan gyűjtemény hiányát, amely a lehetőség szerint felöleli a több, mint ötven esztendőes rendőrség bűnügyi szolgálatára vonatkozó és ezidőszert érvényben lévő rendeletek, köriratok, utasítások összességét, melyek csak hosszú, bonyolult kutatások útján lelhetők

fel” (Thorma 1936, 3.) A szerző jól látta a problémát, szükséges volt egy olyan kiadvány, amely egybegyűjti a hatályos normákat.

A mű egy jogszabálygyűjtemény, amely az egyes bűnügyi területekhez párosítva ismerteti a hatályos joganyagokat (szervezeti felépítés, panaszfelvétel, iktatás, szakértő, tolmács, védőügyvéd, rendőrorvos, katonákkal szembeni eljárás, „elmebeteg gyanúsítottak”, „tettenkapás”, a nyomozás lefolytatása, zugírászat, uzsora és hitelsértés, szerencsejáték, „hulla ügyekben eljárás”, nemzetközi kapcsolattartás, sajtó, segédhivatal, ügyelet, a napidíjak, a bűnügyi költség és az utazási költség számolása stb.).

A mű a korabeli folyóiratokban számos pozitív recenziót kapott, ezekből egy részletet emeljük ki, amely jól mutatja a kiadvány pozitív fogadtatását. „...Dr. Thorma munkája, – amely elsősorban budapesti vonatkozású – az a vezérfonal, amely már 80 éve hiányzott, s amelynek hiánya évről évre nyomasztóbbá tette azoknak a rendőrtiszteknek és tisztviselőknek felelősségét, akik nem töltöttek el legalább esztendőket a bűnügyi szolgálatban s általában mindenkiét, aki Budapesten központi ügyeletet tart. (...) Több ezer, részben teljesen hozzáférhetetlen végrehajtási rendelet elevenedik meg, gondos, szakszerű és logikus összeállításban a könyv lapjain, nem szó szerinti idézet formájában, hanem oktató, felvilágosító, kivonat alakjában. (...) A dr. Thorma-féle gyűjtemény a Rédey gyűjtemény és a Rédey – Laky lexikon után a legutóbbi évtizedek rendőri irodalmának határozottan egyik legértékesebb és mondhatni szinte egyedülálló terméke. Hatalmas energia, ügyszeretet és szakértelem szülte.” (N. 1936, 228.)

A magyarországi forrásokban az utolsó bejegyzés róla 1944-ből származik. Ezt követően már csak egy hír jelent meg a neves kriminalistáról, az emigráns magyarság folyóirataiban: a halálhíre. 1964. június 22-én Münchenben hunyt el. A gyászjelentésének utolsó sora az alábbi volt: „Dr. Thorma bajtársunk bevonult az égi főkapitányságra, emlékéét kegyelettel őrizi a m. kir. rendőrség szolgálata Nyugaton.” [Katolikus Magyarok Vasárnapja, 71(29): 5.]

Tonhauser László

(Budapest, 1943. március 25. – Budapest, 2022. december 6.)

„az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Szolgálatának egykori vezetője”

Tonhauser László a nyolcadik kerületben nőtt fel, ahol már gyermekként szembesült a józsefvárosi bűncselekmények világával, nemegyszer maga is összetűzésbe keveredett a helyi rosszfiúkkal. A Röck Szilárd utcai általános iskolát követően gimnáziumi tanulmányokat folytatott, ahol 1961-ben szerzett érettségét, majd mechanikai műszerésznek tanult (Tonhauser 1999).

Tonhauser László (URL32)

A katonai szolgálat letöltése után, 1967-ben szerelt fel a rendőrségre, ahol próbaidős őrmesterként kezdte meg hivatásos pályafutását. Levelező tagozaton végezte el a Rendőrtiszti Főiskolát (1975). A józsefvárosi évek után a Belügyminisztériumban dolgozott (1977), 1990-től a szervezett és nemzetközi bűnözési elleni egység főosztályvezető-helyettese lett, majd 1993. január 1-jén pedig kinevezték az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Szolgálat vezetőjének (SZBESZ). Egysége 1996-ban a Központi Bűnüldözési Igazgatóságba integrálódott (Sereg 2022). Az 1990-es években az olajmaffia ügyek nyomozása során kulcsszerepet játszott, maga is vizsgálta a szervezett bűnözés és a politika összefonódását. 1999-ben váratlanul nyugdíjazták, s ezredesi rendfokozattal fejezte be több évtizedes rendőri pályafutását.

Ismertségét és népszerűségét jó beszédképességének és magabiztos személyiségének köszönhette. Egy újfajta, korábban nem ismert rendőrségi

kommunikációt honosított meg, a mindig sötétített szemüvegben lévő Tonhauser, ami még különlegesebbé tette őt. Sokak szemében ő testesítette meg a csak a filmekből ismert vagány zsarut, aki szembeszállt az alvilággal is. Az országos ismertséget a *Kék Fény* című műsor hozta meg számára, amelyet százazrek néztek. Itt rendőrségi szakértőként vett részt (sokszor Dobos Jánossal együtt, aki korábban parancsnoka is volt).

Miután nyugdíjba vonult, megírta nagysikerű könyvét *Nem kérek bocsánatot!* címmel. Ebben kendőzetlen őszinteséggel írt rendőri pályafutásáról, a rendőrségről és számos bűnügyről, melyben maga is nyomozott.

Tonhauser Lászlóra úgy tekinthetünk, mint a huszadik század második felének egyik kimagasló képességű kriminalistájára, aki a szervezett bűnözés egyik legjobb ismerője volt. Ő már a hetvenes években beszélt a szervezett bűnözésről (Sereg 2022), azonban erről akkor még nem „illett” említést tenni. Az 1980-as években viszont már annyira megnövekedett a lakásbetörések száma, hogy cselekednie kellett a rendőrségnek. A lakásbetörő bandák felszámolására hozták létre a *Presztízis* fedőnevű akciót, amely keretében 85 embert gyanúsítottak meg, akik 170 bűncselekményt követtek el. A felderítésben Tonhausernek is kulcsszerepe volt (BRFK 2022).

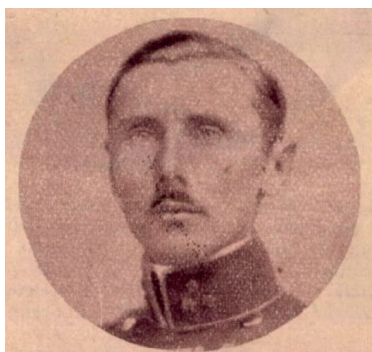
Több alkalommal támadták, hogy bizonyos bűncselekmények esetében – a korabeli szóhasználatból élve – „cigányvonalas” nyomozóként beszélt magáról, olyan bűncselekmények esetében, ahol magas volt a romák aránya (pl. gagyizás, zseblobpás, itt a piros hol a piros). Ez esetében nem jelentett cigányellenességet. Sőt, kifejezetten jó kapcsolatot ápolt cigány származású emberekkel és nagy respektje volt előttük, legyenek azok gyermekkori ismerősei vagy később megismert személyek.

Kriminalisztikai munkássága nem merült ki a nyomozói munkában, rendszeresen publikált szakmai folyóiratokban. Az 1960-as évek végétől kezdve a Belügyi Szemlében több tucat tanulmánya jelent meg a szervezett bűnözésről, a nyomozásról, illetve konkrét ügyek tanulságairól.

Unger Jenő

(Esztergom, 1897. június 17. – Budapest, 1967. július 18.)

„aki az első jogakadémiai kriminalisztikai tanszéket vezette”

Édesapja, Unger Hugó rendőrségi fogalmazó, édesanyja, Oltósy Katinka volt. A gyermek a Jenő, Ferenc és Frigyes neveket kapta a keresztségben. Felesége a lévai születésű Baksay Margit volt, akivel 1922-ben Székesfehérvárott kötött házasságot.

Unger Jenő

[*Tolnai Világlapja*, 35(30): 6.] (*Arcanum*)

Az első világháborúban önkéntes katonai szolgálatot teljesített, majd jogakadémiát végzett.³⁵ Ezt követően csatlakozott a rendőrséghez (Sidló 2025).

A levéltári források alapján Szemerecsányi Lajos egri érsek volt az, aki a tanári kar előterjesztésére, a miskolci rendőrfogalmazót kinevezte jogakadémiai tanárnak. Unger Jenő, a miskolci rendőrkapitányság rendőrfogalmazója, 1935 és 1942 között volt a kriminalisztika tárgy oktatója, heti két órában („a kriminalisztika és a rendőrbíráskodási jog tárgyköréből”). Unger Jenő jogakadémiai magántanárral kapcsolatban számos korabeli forrás megjegyzi, hogy 1935-ben ő kapta meg az első jogakadémiai kriminalisztika tanszéket is hazánkban.

Az *Esztergom és Vidéke* folyóirat azt írta 1935-ben a kinevezéséről, hogy „Az egri jogakadémián érdekes tanszék nyílt meg, amely Magyarországon az első ilyen kísérlet”, majd megjegyzi, hogy Unger már közel két évtizede foglalkozik

³⁵ Egy róla szóló forrás azt írja, hogy a szegedi jogakadémiát végezte el, azonban Szegeden nem volt jogakadémia (lásd: Sidló, 2025. 100. oldal).

kriminálpszichológiával és tudományos nyomozással [Esztergom és Vidéke, 56(57): 4].³⁶

Rendkívül aktív tudományos és közéleti tevékenységet folytatott. Rendszeresen írt kriminalisztikai témájú szakcikkekét és recenziókat kora kriminalisztikai könyveiről. Műveit számos idegen nyelvre is lefordították. „Unger dr. egyik legismertebb tagja a miskolci közéletnek. Vezérszerepet visz a katolikus mozgalmakban, választmányi tagja a Miskolci Katolikus Körnek és az Emericana miskolci korporációjának kancellárja.” [Esztergom és Vidéke, 56(57): 4]. Jogalkotói munkássága is ismert, „tervezetet dolgozott ki a kihágási eljárás egyszerűsítéséről.” [Miskolci Reggeli Hírlap, 44(056): 3.]

Az Új Nemzedék 1938. január 14-ei száma arról számol be, hogy két jelölt közt fog eldőlni a miskolci polgármester választás: Fekete Bertalan főszolgabíró és Unger Jenő jogakadémiai tanár, rendőrfogalmazó között. Halmay polgármester idején eladósodott a város és számos korrupciós ügy borzolta a miskolci közvéleményt, ezért a polgármester lemondott. Fekete Bertalan a főispán jelöltje volt, „Unger Jenő mellett pedig a független miskolci polgárság s különösen a katolikus társadalom foglalt állást, mert benne látják azt az erőszékű közigazgatási embert, ahol eredménnyel tudja likvidálni a multat és a fejlődés új útjára vezeti a várost. Unger Jenő nemcsak a kriminalisztika európai hírnő tudósa, hanem egyik legalaposabb ismerője a magyar közigazgatási jognak s így vele együtt a városi közigazgatásnak is. Mellette szól az a körülmény is, hogy a miskolci városházán elkövetett visszaélések kivizsgálásának során nagy szolgálatokat tett.” [Új nemzedék, 20(10): 4.]

Feltételezhető, hogy a sikertelen polgármesteri választás volt az, aminek hatására Unger Jenő Miskolcra a Csongrád vármegyei Szentesre költözött. 1939. március 9-én került a szentesi rendőrkapitányságra fogalmazónak.

Unger Jenő r. alezredes 1967-ben hunyt el Budapesten.

³⁶ A cikk hibásan kriminológiának nevezi a kriminalisztikát.

Vargha László

(Szentlászló, 1913. június 19. – Pécs, 1996. december 7.)

„a pécsi professzor, aki megbuktatta a Nyugat-német államelnököket”

Vargha László professzor születési évére utalva, „békebelinek” nevezte magát, mivel 1913-ban látta meg a napvilágot. Ez azonban nemcsak a születési évére, hanem a személyiségére is jellemző volt (URL33).

Vargha László (Pécsi Tudományegyetem)

Egyik felmenője a „haza bölcse”, Deák Ferenc, ugyanis egyik ükapja Deák édesapja volt. 1937-ben szerzett jogi diplomát az Erzsébet Tudományegyetemen, majd ezt követően másfél évtizeden keresztül az igazságszolgáltatás

területén dolgozott (URL34). Az egyetemi pályafutását későn, majd’ negyven évesen kezdte. A kései kezdés okozta hátrányt azonban gyorsan leküzdötte szorgalmával és tehetségével, viszonylag gyorsan haladt előre az egyetemi ranglétrán. A pécsi egyetemen 1952 és 1983 között eljárásjogot és kriminalisztikát tanított (URL33). 1959-ben egyetemi docenssé nevezték ki, 1966-tól pedig egyetemi tanárnak. (URL34). Az 1950-es évek második felétől kezdve teljesedett ki Vargha László eljárásjogász és kriminalista tudományos pályája a pécsi egyetemen. Nevéhez köthető az első, jogi egyetemek számára írt *Kriminalisztika* című jegyzet (1965), melynek szerkesztője és egyik szerzője is volt.³⁷ A kiadvány

³⁷ Az első kriminalisztikai egyetemi tankönyvet Vargha László tanítványai, Tremmel Flórián és Fenyvesi Csaba írták meg 1998-ban *Kriminalisztika tankönyv és atlasz* címmel.

korabeli sikerét jól érzékelteti, hogy 1997-ig 21 kiadást ért meg. A mű jelentőségét pedig mutatja, hogy megjelenéséről még a *Dunántúli Napló* 1965. szeptember 22-ei száma is beszámolt, holott az egyetemi kiadványok megjelenésének nincs túl nagy hírértéke, ezért ezekről rendszerint nem tudósítottak a korabeli újságok sem. Az ötvenes évektől Vargha tanított elsőként kriminalisztikát önálló tárgyként a pécsi egyetemen (Fenyvesi 2024).

Kevesek előtt ismert, hogy Vargha professzor nemzetközi hírű írásszakértő is volt. Részt vett annak a nemzetközi szakértői csoportnak a munkájában, akik megállapították azt, hogy Heinrick Lübke (1894-1972), az NSZK államelnöke írta alá 1944-ben, a Schlempp cég vezetőjeként, egy koncentrációs- és egy kényszermunkatábor építési tervét. A szakvélemény alapján az ő kezétől származott az aláírás. Erről számos korabeli újság is beszámolt.

Vargha László szerzett hazánkban kriminalisztikai témából elsőként kandidátusi fokozatot (1959) (URL33). Vargha professzor volt az, aki „behozta” a hazai köztudatba az út-idő diagramot (Weg-Zeit Diagramm). A módszert Armin Forker NDK-ban élő (lipcsei és berlini) jogászprofesszor dolgozta ki a második világháborút követően, az elszaporodott politikai célzatú gyűjtogatások hatékonyabb nyomozására. A módszert hamarosan hazánkban is alkalmazták, elsőként két pécsi bűnügyben (a „pécsi Volán-rablás” és a tettyei gyilkos, Nyéki Oszkár kilétének megállapítása során is sikeresen alkalmazták) (Földessy 1976).

Számos forrás kiemeli Vargha professzor sajátos humorát, melyet vizsgákon sem mellőzött. Egy elégtelenre vizsgázótól egyszer megkérdezte, hogy mi Románia fővárosa. A mit sem sejtő diák a kérdésen meglepődve, de a választ tudva, gyorsan rávágta, hogy Bukarest. Erre a professzor csak annyit mondott, hogy „Ahogy mondja kolléga, 'buk a rest'. Elégtelen.” (URL34)

A legendás pécsi jogtudós emlékét volt tanítványai és kollégái ápolják. Születésének 90. évfordulóján emlékkönyv jelent meg „Emlékkönyv Vargha László professzor tiszteletére” címmel.

Viski László

(Budapest, 1929. március 28. – Budapest, 1977. szeptember 14.)

„a közlekedési büntetőjog úttörője, a kriminalisztika meghatározó alakja”

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán végzett jogászként (1952), majd a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetében helyezkedett el. A későbbiekben az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézetben dolgozott főmunkatársként, 1971-ben az állam és jogtudományok doktora címet szerezte meg (URL35).

Viski László (URL35)

Fő kutatási területe a közlekedési büntetőjog és a kriminalisztika volt. Nemzetközi elismertségét jól mutatja, hogy a Nemzetközi Büntetőjogi Társaság főtitkárhelyettesének is megválasztották (Kenyeres 1967-1994).

Viski László az ELTE-n tanított, ahol az 1957/1958. tanév. 1. félévétől ő lett a kriminalisztika tárgy oktatója. Az 1963/1964. tanévtől Károly Endre is részt vett Viski László c. egyetemi docens mellett az oktatásban. A tanársegéd a szemináriumi gyakorlatokat vezette.

Az 1961-ben megjelent nagysikerű könyvben,³⁸ ő volt az, aki meghatározta a kriminalisztika fogalmát, melyet a későbbiekben jogásznemzedékek sajátítottak

³⁸ Viski László – Garamvölgyi Vilmos (1961): Kriminalisztika. Általános rész. Belügyminisztérium Tanulmányi és Módszertani Osztály, Budapest

el.³⁹ (A Vargha László által szerkesztett *Kriminalisztika* /1966/ című könyvben ugyancsak a Viski-féle megfogalmazás szerepel.) A könyv úttörő jellegű volt abban a tekintetben is, hogy nemcsak megemlítette a kriminálmetodikát (mint a kriminalisztika egyik területét), hanem még definiálta is.

A magyar kriminalisztika történetének legteljesebb körű gyűjtését, bibliográfiáját készítette el 1956-ban az MTA Állam- és jogtudományi Intézet Kriminalisztikai Munkaközössége. A kiadvány az 1869-1956 közötti időszak szakanyagát gyűjtötte össze. A művön név nem szerepel, Fenyvesi Csaba kutatásai alapján azonban feltételezni lehet, hogy a szerkesztés Viski László nevéhez köthető (Fenyvesi 2019).

Viski László általános tudományelméleti kérdésekkel is foglalkozott, így például meghatározta a kriminalista fogalmát.⁴⁰ Véleménye szerint a kriminalista kifejezést a kriminalisztika elméleti és gyakorlati szakembereire egyaránt lehet használni.⁴¹

Emlékét a tanítványok, a könyvei és a róla elnevezett Viski László Emlékérem őrzi, melyet a Magyar Kriminológiai Társaság adományoz.

Viski László 1977-ben, Budapesten hunyt el.

³⁹ „A kriminalisztika (a latin 'crimen', bűncselekmény szóból; magyarul: bűnügyi nyomozástan) a bűncselekmények nyomozásának, felderítésének tudománya. Célja, hogy tételes jog által meghatározott keretekben olyan módszereket és eljárásokat dolgozzon ki, amelynek a segítségével a készülő bűncselekmények leleplezhetők, megakadályozhatók, a már elkövetett bűncselekmények felderíthetők, elkövetőjük megállapítható és felelősségre vonható.” (Viski 1960, 8.)

⁴⁰ „Bár a büntető eljárásjog egyetemi jegyzete szerint hazánkban a 'kriminalista' megjelölés a büntetőjogász megkülönböztetése általában a más jogágak művelőitől, úgy érezzük, e szóhasználat jelentéstartalma az utóbbi években éppen a kriminalisztika fokozott előtérbe kerülése folytán is megváltozott. A gyakorlati életben a büntetőjog elméleti és gyakorlati művelőire egyre inkább a 'büntetőjogász' (és megfelelően a 'büntető eljárásjogász') megjelölés használatos. Ezzel párhuzamosan mind gyakoribb a 'kriminalista' megnevezés alkalmazása a kriminalisztika elméleti és gyakorlati szakembereire. Helyes volna e szóhasználatot általánossá, elvileg is elfogadottá tenni és elkerülni új, nehézkes — és a mondottak szerint felesleges — megjelölések (így pl. a 'kriminalisztikus' megjelölés) úttörését, aminek jelei már mutatkoznak.” (Viski 1960, 59.)

⁴¹ A szerző álláspontja szerint, egyértelműen Viski Lászlóval, a kriminalista a kriminalisztika elméleti és/vagy gyakorlati művelését végző személy.

Zilahy János

(1897 – Budapest, 1958. november 26.)

„aki nemcsak nyomozni, hanem gondolkodni is tanított”

Nevének első említésével 1929. július 24-én találkozhatunk a *Pesti Hírlap*ban, amikor két másik detektívvel együtt, dr. Zilahy János rendőrfogalmazó helyszíni szemlét tartott. 1941-ben már kapitányként említi a *Pesti Hírlap* április 17-ei lapszáma.

Zilahyt nem érintette a második világháború utáni tisztogatás. Sőt, kifejezetten szép ívű pályát futott be! 1945. november 10-én a *Világosság* arról tudósít, hogy „A bűnügyi osztály gyilkossági csoportjának pedig legrégibb tisztviselőjét dr. Zilahy János rendőrőrnagyot kiváló érdemei elismeréséül a belügyminiszter alezredessé nevezte ki.” [Világosság, 1(108): 2] 1948-ban a Magyar Köztársasági Érdemérem arany fokozatát és a jugoszláv Érdem a Népert érdemrend II. osztályát kapta meg. Ez az utolsó róla szóló tudósítás. Ezt követően egy 1978-as cikk (Népszava, 1978. november 16.) említi meg a nevét, mint a gyilkossági ügyek egykori szakértőjét, aki néhány évvel azelőtt elhunyt.⁴² Majd egy Zilahy alaptételt oszt meg a szerző az olvasóval, mely szerint: „Ahhoz, hogy a tetteshez eljussunk, először az áldozatot kell jól megismerni!”

Zilahy János kriminalisztikai munkásságát több területen is tetten lehet érni. Már a két világháború között is elismert detektívnek számított. Számos, nagy horderejű ügyben nyomozott, így például a kispesti rablógyilkosságban (1932), a szépséges modell, Végvári Boriska rejtélyes halálának ügyében (1933), a Váci úti postarabló ügyében (1935), a rózsadombi rablótámadók ügyében (1937), a Páva utcai rendőrgyilkosságban (1938), vagy a rejtélyes, szentendrei ötös gyilkosság ügyében (1947). Ezen utolsó ügy a hazai kriminalisztika egyik nagy talánya, mivel az

⁴² A szerző Schmidt Attila, aki később, egy 1981-es írásában szintén megemlékezik róla, a *Magyar Rendőr* című folyóirat pedig a „Rablások” című cikkét közölte le Zilahynak (1984).

elkövetők nem lettek meg. A korabeli vezetés azt állapította meg, hogy SS katonák követhették el a bűncselekményt, amely nyilvánvalóan nem volt igaz.

Említésre méltó Zilahy szakirodalmi tevékenysége is. Az első szakmai cikkét 1947-ben publikálta, amely a *Magyar Rendőrben* jelent meg a „vetkőztetési rablásokról” [1(1): 7-8.]. A későbbiekben kriminalisztikai és kriminológiai témájú cikkek sorát jelentette meg az emberölésről, a panaszfelvételtől, a tüzeset kivizsgálásáról (1947), a halált okozó bűncselekmények nyomozásáról (1948) stb.

A „fordulat évében”, 1948-ban alapították meg a Rendőrakadémiát (RAK) (hivatalos nevén: Magyar Államrendőrség Tiszti Akadémiája) (Czene-Polgár 2018). A Bűnügytan (értsd: kriminalisztika) című tárgy tematikájának kidolgozója Szenteléry Richárd r. alezredes volt, a tansegédlet bírálói pedig Kemény Gyula, Lukács József r. ezredes és Zilahy János r. alezredes voltak.

A kommunista rendszernek azonban gyorsan, még több rendőrré volt szüksége, ezért a RAK-on belül az egyéves képzést is elindították (Egyéves Tiszti Iskola). A kriminalisztika tárgy oktatója Zilahy János volt (Kozáry 1999).

Zilahy tanított a Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskolában is. Itt tanítványa volt többek között Dobos János (1953/1954), aki a *Néhány régi dekás* című könyvében emlékezik meg egykori tanáráról. „A csúcs dr. Zilahi János r. ezredes volt. Valójában neki is köszönhető az új, demokratikus rendőrség nyomozógárdájának a kiképzése. Ő tanította az én mestereimet, de tanított engem is. Előadásait igen halkán, behunyta szemmel tartotta. Ilyenkor a nagy, háromszáz fős előadóteremben akkora csend volt, hogy egy légy megjelenése dübörgésnek hatott. (...) Tőle hallottam először, hogy a nyomozás agymunka. Nem csak intelligencia, de műveltség is kell hozzá. Meg alkotó kreativitás. (...) Könnyű törekeny alkat. Magas homlok, hófehér haj, kissé görnyedt tartás. Csak egyenruhában láttam. Ezredes volt, de egyetlen közrendőr sem tudta a tisztelgésben megelőzni.” (Dobos 2016, 55.)

Zilahy János (a gyászjelentésében Zilahi) 1958 év végén hunyt el keringési elégtelenségben, a gyászjelentése alapján gyermeke nem volt.

A kriminalisztika emléknapjai

Január

1. E napon állítottak fel elsőként detektív osztályt a fővárosban (1886)
3. Mócsy T. László halálának napja
Splényi Ödön halálának napja
10. Sellye Ferenc halálának napja
14. Olchvály-Milvius Attila születésének napja
18. Angyal Pál halálának napja
19. Pusztai László halálának napja
23. Engelbach Károly halálának napja
28. Gábor Béla halálának napja

Február

2. Soltész Imre születésének napja
4. Kalmár József halálának napja
15. Felletár Emil halálának napja
16. Dorning Henrik halálának napja
Pekáry Ferenc halálának napja
20. Kármán Elemér halálának napja
24. Dorning Henrik születésének napja

Március

5. Arányi Taksony halálának napja
6. Kalmár József születésének napja
8. Panajott Sándor születésének napja
17. Garamvölgyi Vilmos születésének napja
18. Laky Imre halálának napja
23. Hacker Ervin születésének napja
24. Dáné Tibor születésének napja
25. Tonhauser László születésének napja
28. Viski László születésének napja
30. Kertész Imre születésének napja

Április

1. Katona Géza halálának napja
17. Splényi Ödönt e napon nevezték ki detektívfelügyelővé (a detektív osztály megalakulása)
28. Kármán Elemér születésének napja
Romanek József születésének napja

Május

1. Gödöny József születésének napja
Rothbart László születésének napja
17. Romanek József halálának napja
27. Dobos János születésének napja
29. Arányi Lajos György születésének napja

Június

1. Felletár Emil születésének napja
7. Lakatos János halálának napja
16. az Országos Kriminalisztikai Intézet megalapítása
17. Unger Jenő születésének a napja
19. Vargha László születésének napja
20. Bócz Endre születésének napja
22. Thorma Tibor halálának napja

Július

7. Pusztai László születésének napja
9. Dietz Károly halálának napja
12. Angyal Pál születésének napja
16. Sachs Gusztáv halálának napja
18. Unger Jenő halálának napja
21. Dietz Károly születésének napja
25. Orsós Ferenc halálának napja
26. Gödöny József halálának napja
28. Arányi Lajos György halálának napja

Augusztus

3. Thorma Tibor születésének napja
8. Rothbart László halálának napja
12. Nagy Ferenc halálának napja
17. Mócsy T. László születésének napja
18. Irk Albert születésének napja
22. Orsós Ferenc születésének napja

Szeptember

1. Garamvölgyi Vilmos halálának napja
2. Ridegh Rajmond születésének napja
6. Ridegh Rajmond halálának napja
12. Endrődy Géza halálának napja
14. Viski László halálának napja
16. Bócz Endre halálának napja
30. Katona Géza születésének napja

Október

- 6. Nagy Ferenc születésének napja
- 11. Dánó Tibor halálának napja
- 21. Irk Albert halálának napja
- 24. Tartsányi (Schreiber) Dániel születésének napja
- 29. Ludányi Béla halálának napja
- 31. Panajott Sándor halálának napja

November

- 4. Laky Imre születésének napja
- 10. Olchváry-Milvius Attila halálának napja
- 24. Splényi Ödön születésének napja
- 27. Endrődy Géza születésének napja
- 28. Gábor Béla születésének napja

December

- 3. Sellye Ferenc születésének napja
- 4. Déri Pál születésének napja
- 6. Tonhauser László halálának napja
- 7. Vargha László halálának napja
- 9. Ludányi Béla születésének napja
- 16. Déri Pál halálának napja
- 17. Dobos János halálának napja
- 27. Hacker Ervin halálának napja

A könyvben szereplő személyek sírhelyei

Angyal Pál

Budapest, Farkasréti temető (a sír nem szerepel a temető nyilvántartásában)

Arányi Lajos György

Budapest, Fiumei úti sírkert (34/2-0-1-52)

Arányi Taksony

Budapest, Fiumei úti sírkert (43-9-3) (a parcellát 1962-ben lebontották)

Barkóczy Mihály

Budapest, Pestszenterzsébeti temető (27/0/1/168-169)

Bócz Endre

Budapest, Fiumei úti sírkert (szóróparcella)

(a neve a 37-es számú emléktáblán található)

Dáné Tibor

Kolozsvár, Házsongárdi temető („Grădini” /G/ /Kertek/ 1377)

Déri Pál

Budapest, Farkasréti temető (3-1/0/2/90)

Dietz Károly

Budapest, Farkasréti temető (6-C/0/1/32-33)

Dobos János

Budapest, Fiumei úti sírkert (43-2/A/1/54)

Dorning Henrik

Csömör, Evangélikus temető (E5/4/14)

(a sír megváltási ideje lejárt)

Endrődy Géza

Gyula, Szentháromság temető (IV/17) (feltételezhető sírhely)

Engelbach Károly

Budapest, Németszőlgyi temető (a temetőt 1963-ban felszámolták)

Garamvölgyi Vilmos

Budapest, Farkasréti temető (12-2/1/1/57)

Gábor Béla

Pécel (a sírja egyik péceli temetőben sincs nyilvántartva)

Gödöny József

Budapest, Új köztemető (113/III/5/8)

Irk Albert

Budapest, Budafoki temető (14-3/0/1/79)

Felletár Emil

Sümege, Városi temető (A/6/16/)

(a sír megváltása 1940-ben lejárt, hozzátartozója nincs)

Hacker Ervin

Miskolc, Mindszenti evangélikus temető (I/7/1)

Haluska Lajos

Budapest, Kispesti temető (a korábbi 12-es parcella, a parcellákat azóta újra számozták). A sírt megváltás hiányában felszámolták.

Kalmár József

Babót

(a sír pontos helye a család kérésére nincs közölve)

Katona Géza

Budapest, Óbudai temető

(szórásos szertartással lett temetve)

Kármán Elemér

Budapest, Fiumei úti sírkert (51-2-14)

(a parcellát 1962-ben lebontották)

Kertész Imre

Budapest, Újköztető (75/0/1/152)

Lakatos János

Budapest, Magyar Szentek Temploma (urnatemető)

Laky Imre

Csömör, Evangélikus temető (E2/dízsor/2)

(a sír megváltási ideje lejárt)

Ludányi Béla

Eger, Hatvani temető (vagy Fájdalmas Anya temető) (6-4/4)

A sírt nem váltották meg, ezért évtizedekkel ezelőtt rátettek, így jelenleg hivatalosan a Nagy család nyughelye a sír.

Mócsy T. László

Kolozsvár, Házsongárdi temető (III/B parcella)

Nagy Ferenc

Szigetszentmiklós, Református temető

Panajott Sándor

Mosonmagyaróvár, Óvári temető (10/Í/20)

Pekáry Ferenc

Budapest, Fiumei út sírkert (45-1-109)

Pusztai László

Bicske, Katolikus temető (A/6/9)

Rothbart László

Budapest, Új köztemető

(A 74-3-35 számú parcellából 1975-ben a 291-es számú jeltelen parcellába exhumáltak a földi maradványait.)

Romanek József

Budapest, Óbudai temető (15/0/2/171)

Sachs Gusztáv

Budapest, Pestszenterzsébet temető (39-1/VI/1/11)

(a sír megváltása 2005-ben lejárt)

Sellye Ferenc

Budapest, Új köztemető

(A 79-23-13 számú parcellából 1975-ben a 291-es számú jeltelen parcellába exhumálták a földi maradványait.)

Soltész Imre

Budapest, Új köztemető (a sír nem szerepel a temető nyilvántartásában)

Splényi Ödön

Budapest, Fiumei út sírkert (17/2/1/72)

(a sírszobrot a hetvenes években elbontották,
jelenleg semmi sem jelöli Splényi nyughelyét)

Unger Jenő

Budapest, Farkasréti temető (17-1/0/1/410)

Varga István

Budapest, Farkasréti temető (33/3/0/1/62)

(a sír megváltási ideje 2025-ben jár le)

Vargha László

Pécs, Pécsi Köztemető, (I/0/179)

Viski László

Budapest, Farkasréti temető (34-3/I/1/124)

Zilahy János

Budapest, Új köztemető (7/VII/1/103-104)

(a sír megváltási ideje 2014-ben lejárt)

Idézetek a könyvben szereplőktől

„...nem a kiabáló, de nem is a gyűlölködő szereti igazán hazáját, hanem aki nemzetének problémáit átéli, s legtöbb áldozatot hoz érte.” (Angyal Pál)

„Ha az emberek nemcsak hisznek, hanem tudnak is – ha nemcsak látó, de értő lélekkel is vágyódnak, lendülnek és küzdenek –, ha a legmagasabb égből vett motívumaiktól vezéreltetve célkitűzéseikben a tudás fegyverzetét is igénybe veszik, felemelhetik a földi élet színvonalát, s belekapcsolhatják azt az örök élet perspektíváiba.” (Angyal Pál)

„Az igazságkeresés sikerének feltétele a helyes meglátás, a szembenézés. Ám az igazság olyan, mint a Nap. Delelésekor vakít. Csak ha nyugszik vagy kél, van módunk beléje tekinteni. A kor, melyben a kutató él, kápráztat, hályogot von az őt megismerni kívánó fürkésző szemre, mely viszont tiszta – nemcsak körvonalaiban, de részleteiben, mozgató erőiben, értékében és tehát lényegében is szemlélhető - igaz kép megragadásához juttat, ha a letűnő vagy a látóhatáron felbukkanó korra veti tekintetét. És az éjjel és nappal határmezsgyéjén álló mai ember ép azért bizakodhatik az igazság meglátásában, mert mögötte van a súlyt képviselő, lealkonyuló múlt – s bontakozik már előtte a szárnyaló, virradatot jelentő jövő.” (Angyal Pál)

„A szocializmus eleinte (kb. 1848-ig) merőben érületi irányban tevékenykedett: az erkölcsi érzésen keresztül igyekezett az emberre hatást gyakorolni; célja léleknyerés, lélekhódítás volt. A később kifejlődött marxi irányzat azonban már a gyűlöletkeltés eszközeivel dolgozik, mert amidőn minden bajt, szenvedést és nyomort a ragadozók kezében levő társadalomnak tulajdonít, s szembeállítja a bourgeoisie-val a proletariátust, a kizsákmányolókkal a kizsákmányolt osztályokat,

harcra tüzezi az elnyomottakat, s az érzületi bázisról politikai térre csap át. Nem az egyes embert ragadja meg, hanem az intézményeket, melyeket hatalmi szóval törekszik megváltoztatni. Egyfelől osztályharcra ingerel, másfelől az államot igyekszik kézbe kapni” (**Angyal Pál**)

„A liberalizmus és szocializmus az ellentéteik ellenére két ponton mégis találkoznak. Mindenik irány szükségszerűen az ateizmushoz vezet. A liberalizmus, mert az egyént – a szocializmus, mert a társadalmat emeli a csúcsra, mely fölött más szabályalkotó hatalmat nem ismer el. Ezenfelül mindkét világnézet atomizálja a társadalmat: a liberalizmus anarchisztikus – a szocializmus centralisztikus irányban. Ott az egyén mindinkább izolálódik, itt mind jobban mechanizálódik – de mindenik esetben magára marad, mert elveszti az Istent.” (**Angyal Pál**)

„A barátság nem egyéb, mint szellemi kölcsönösség, melyben az egyik fél a másik fél szellemi életének mindennapi kenyere” (**Angyal Pál**)

„Éljen a felvilágosodás, de nem az ál, mely csak vakít, hanem a valódi, mely fényt derít, de egyszersmind melegít is, t. i. a minden embert rokonként átölelő szeretettel, mert csak ennek malasztjával teljesülhet a szent jósnak ama jóvendőlése: egy akol, egy pásztor.” (**Arányi Lajos**)

„...tisztességes munkával is lehet érvényesülni, tekintélyt pedig nem a beosztás (és a vele járó hatalom) ad, hanem a hatalom mértéktartó gyakorlása révén szerezhethet valaki átmeneti tekintélyt egy beosztásnak.” (**Bócz Endre**)

„Az ifjúságnak írok, mert mély meggyőződése, hogy írni az ifjúságnak érdemes. Hiszen az új nemzedék mindent ismerni akar, szellemi hódítása az egész világra kiterjed és térben-időben határtalan.” (**Dáné Tibor**)

„Arra a meggyőződésre jutottam, hogy a vezetés és a végrehajtás el van szakadva egymástól, a parancsnok és az utasítások az íróasztal mellett születnek, azok nem mások, mint a vezetők szubjektív benyomásai, vagy spontán spekulációk. Meg kell tehát teremteni a vezetés és a végrehajtás közötti őszinte, nyílt és rendszeres együttgondolkodást.” **(Déri Pál)**

„Manapság az új vallásháború a fundamentalisták, valamint az USA és az európai hatalmak között 2001. szeptember 11-én elkezdődött. Ennek hatása lesz sajnos hazánk belbiztonságára is. Félek kimondani, mégis kimondom, hogy ez a személyiségi jogok jelentős sérelmével járhat.” **(Kertész Imre)**

„A szemlebizottság legfontosabb eszköze a hokedli.” **(Dobos János)**

„Minden ország rendőrségére nézve fontos a nemzetközi kapcsolat. Itt vannak azok a gyökerek, melyekhez közös szálak futnak mindenfelől és ez tette szükségessé és lehetővé a nemzetközi kapcsolatok kiépítési alapjának a szükségességét.” **(Dorning Henrik)**

„A csendőr és általában a kriminalista ügyessége és szakértelme semmiben sem tűnik ki annyira, mint a tett színhelyén való első eljárásnál, ahol a kezdet nehézségeivel kell megküzdenie.” **(Endrődy Géza)**

„Az elkövető bűnösségét teljes határozottsággal csakis a bűnügyre vonatkozó valamennyi bizonyíték összefüggő láncolata bizonyíthatja.”

(Garamvölgyi Vilmos)

„Az áruló helyszíni ujjnyomok ellen már hathatósabb lesz a védekezés, ha gazembereink jövőben kesztyűben dolgoznak. Bízni lehet azonban a bűncselekmények elkövetésének lélektani momentumaiban is, melyek remélni engedik, hogy gyakran elfelejtik majd kellő pillanatban felhúzni a kesztyűt s ez a védekezésük is hiábavaló lesz.” (**Gábor Béla**)

„Madarat tolláról, embert barátjáról, — a betörőt szerszámjairól ismerhetjük meg.” (**Hacker Ervin**)

„Nehéz volt a rendőrségen értelmiséginek lenni.” (**Kertész Imre**)

„Rendőrnnek csak az az elem való, amiből van, mert a rendőrnnek edzett szervezetű, a nép nyelvét ismerő oly erős embernek kell lenni, ki meg tud küzdeni az időjárás szeszélyeivel, a bűnözők ellenszegülő támadásával.” (**Laky Imre**)

„Nincsen buta kutya, csak hülye gazda!” (**Nagy Ferenc**)

„A nyomozásnak sok változata van. Ezért olyan nyomozási szabályt, amely az elkövetett bűncselekmény minden változatára alkalmazható lenne, felállítani nem lehet.” (**Nemes Sándor**)

„ (...) békének, törvényeknek, embertársaink javainak védelmében, hősi halottaink szelleméhez híven helyt állunk...” (**Nemes Sándor**)

„Aki egy rendőrkutyát eredménnyel akar használni, annak idomítani is kell tudnia.” (**Panajott Sándor**)

„...az az irat, amely a büntetőeljárásban tartalmával – a benne rögzített emberi gondolattal – bizonyít, írásbeli bizonyítási eszköz, míg az, amely létével, tárgyi bizonyítási eszköz.” **(Pusztai László)**

„...azt üzenem a többieknek és mindnyájuknak, szeressék ezt a pályát és igyekezzenek az öregek nyomdokaiba, akkor a magyar detektívtestület országos és az egész világon ismert hírneve nem fog megkopni ragyogásában sohasem!”

(Sachs Gusztáv)

„A nyomozásnál az igazság kikutatása a főtörekvés, ezért a nyomozónak elméleti és gyakorlati, taktikai és technikai, valamint logikai tudásait és ösztönös érzéseit úgy kell igénybe venni, hogy az esetleg ártatlanul gyanúsított személy szerepe tisztázódjék, és hogy az igazi tettes kiléte megállapíttassék.” **(Szathmáry Róbert)**

„Helyes feljelentés és jó kiszignálás mellett nem nehéz a tényállást bizonyítani...”

(Tartsányi Dániel)

„Érdekes és érdemes foglalkozás ez; a büntető eljárás soráni szerepkörükben helyezi prizma alá az embereket, új és önként csak legfeljebb elszórtan kínálkozó meglátásokat vetít ki ez a prizma, rendszerezi a gyakorlat tanulságait, felhívja a figyelmet az ember lelke mélyén rejtőző lehetőségekre s általában a bizonyítékok szabad mérlegelését könnyíti meg s viszi közelebb a még mindig távolból csillogó örök emberi eszményhez: az igazsághoz.” **(Unger Jenő)**

„Ahhoz, hogy a tetteshez eljussunk, először az áldozatot kell jól megismerni!”

(Zilahy János)

„A bűncselekményeknek titka van, uraim. Mindegyiknek más. Azt kell megismerni, kérem, a többi már gyerekjáték” **(Zilahy János)**

Felhasznált és ajánlott irodalom

- ANGYAL PÁL (1934): Új világ küszöbén. Korunk Szava, 4(13-14): 255-258
- ANTI CSABA LÁSZLÓ (2011): A modern állami rendőrség apostola, Dr. zebegnyői Pekáry Ferenc (1859-1925). In: Szomor Sándor (szerk.): Jubileumi emlékalbum a 125 éve alakult Budapesti Detektívtestület tiszteletére. Szemelvények az állami bűnüldözés történetéből. Országos Rendőr-főkapitányság, Budapest, 199-205.
- ANTI CSABA LÁSZLÓ (2011): A nyomozás egyik legfontosabb segédintézménye, a bűnügyi nyilvántartás. In: Szomor Sándor (szerk.): Jubileumi emlékalbum a 125 éve alakult budapesti detektívtestület tiszteletére. Budapest, Országos Rendőr- főkapitányság, 155-165.
- ARÁNYI LAJOS (1864): A kórbonctan elemei. Kir. Magy. Egyetemi Nyomda, Buda
- BALLÁNÉ FÜSZTER ERZSÉBET (2019): Kriminaltechnika. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest (https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Ballane_Kriminaltechnika_2019.pdf)
- BALLÁNÉ FÜSZTER ERZSÉBET – LAKATOS JÁNOS – NYILASI TIBOR – SZAKÁCS ZSOLT – VÍGH ANDRÁS (2005): Kriminalisztikai alapismeretek. Rendőrtiszt Főiskola, Budapest ([https://rtk.uni-nke-hu/Kriminalisztikai_alapismeretek.pdf](https://rtk.uni-nke.hu/Kriminalisztikai_alapismeretek.pdf))
- BARTHA LAJOS – DEREÁNÓ ÖDÖN (1930): Az 1. honvéd gyalogezred története és háborús emlékalbuma. Ill. (emlékalbum), Budapest
- BÁRD PETRA – HACK PÉTER – HOLÉ KATALIN (2014): Pusztai László emlékére. OKRI-ELTE ÁJK, Budapest (https://www.okri.hu/images/stories/konyvajanlo/Pusztai_2014/pusztai_laszlo_emlekere.pdf)
- BELÜGYMINISZTERIUM (1908): Állami zárszámadás. Budapest, 2563.
- BELÜGYMINISZTERIUM (1914): Kimutatás azokról az állami nyugdíjasokról, akik az 1913. évben nyugalmaztattak, továbbá azokról az akik az említett évtől kezdve özvegyekről és árvákról, állami ellátást élveznek. 51. Budapest
- BORBÉLY ZOLTÁN – KAPY REZSŐ (1942): A 60 éves Magyar Rendőrség 1881 – 1941. Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat, Budapest
- BÓCZ ENDRE (2004) (szerk.): Kriminalisztika I. BM Duna Palota és Kiadó, Budapest
- BÓCZ ENDRE (2008): Kriminalisztika a tárgyalóteremben. Magyar Közlöny Lap- és Könyvek Kft. Budapest

- BÓCZ ENDRE (2010): Négy évtized az ügyészségen. Pályám emlékezete. Pallas Páholy Kulturális és Kiadó Egyesület, Budapest
(http://www.naputononline.hu/naput-kiadvanyok-arhiv/naput_2006/2006_10/060.htm)
- BÓCZ ENDRE – FINSZTER GÉZA (2008): Kriminalisztika joghallgatóknak; Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest
- BORSZÉKI JUDIT – SALLAI JÁNOS (2022): A nemzetközi rendészet története. In: Kovács Gábor – Szatmári Péter (szerk.): Nemzetközi rendészeti, rendőri együttműködés a 20. és 21. században. Magyar Rendészettudományi Társaság, Budapest, 28-40.
(<https://real.mtak.hu/142957/1/ANEMZETKOZIRENDESZETTORTENETEmrtrt.pdf>)
- BUDAPESTI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG Facebook bejegyzése (2022)
(https://www.facebook.com/permalink.php/?story_fbid=3773764492850600&id=1625295504364187)
- BUDAPESTI KÖZLÖNY (1934): Cím nélküli. 68(146-171): 19.
- CHRISTÁN LÁSZLÓ (2022): Komplementer rendészet. Ludovika Kiadó, Budapest
- CZENE-POLGÁR VIKTÓRIA (2018): „Az intellektuális munkaerő arányszámát emeljük” – Tudásmenedzsment a második világháború utáni rendvédelmi szerveknél. Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 59-70.
- CSIRE GABRIELLA (1988): Vendégünk Dáné Tibor. Jóbarát, 22(23): 9.
- DÁNÉ TIBOR (2006): Az Óvári család kiirtásának és Kolozsvár szovjet megszállásának ténykörményeiről. A Dunánál, (5): 90-139.
- DÉRI PÁL (2003): Az 50 éves Belügyi Szemlére emlékezve. Belügyi Szemle, 51(1): 11-12.
- DÉRI PÁL (2007): A prognózis szerepe a bűnüldözés jövőbeli alakításában. In: Both Emőke – Deres Petronella (szerk.): Kriminológiai Közlemények 64. Magyar Kriminológiai Társaság, 115-124.
(https://www.kriminologia.hu/files/deri_pal.pdf)
- DOBOS JÁNOS (2016): Néhány régi dekás. In: Dobos János – Kovács Gyula (szerk.): Kriminovellák, zsarusztorik és egyéb történetek, Budapest
- DORNING HENRIK (1942): A bűnözés nemzetközi hálózata. In: Borbély Zoltán – Kapy Rezső (szerk.): A 60 éves magyar rendőrség 1881-1941. Halász irodalmi és könyvkiadó vállalat. Budapest
- EGYED ÁKOS (2003): In memoriam Gyászbeszéd Mócsy László ravatalánál. Erdélyi Múzeum, 65(1-2): 207-208.
(<https://epa.oszk.hu/00900/00979/00302/pdf/inmemoriam.pdf>)
- ENDRÓDY GÉZA (1896): Én nem tudhatom Esztergom és Vidéke, 18(6): 1.

- ERDŐS SZABOLCS (2018): Az ujjlenyomatok első magyarországi szakértője (<https://peceliszilankok.hu/az-ujjlenyomatok-elso-magyarorszagi-szakertoje/>)
- ERNYES MIHÁLY (é.n.): Szilánkok a rendőrakadémia képzés történetéből (https://real.mtak.hu/108356/1/Salutem-7_057-084.pdf)
- FENYVESI CSABA (2016): Az ősrövidről a modern kriminalisztikáig. A kriminalisztika alaptudományi és történeti vázlata. Magyar Rendészet, (4): 13-27. (<https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/2327/1595>)
- FENYVESI CSABA (2019): A magyar kriminalisztika tudományának monografikus alapjai. Rendőrségi Tanulmányok, 2(2): 3-17. (<https://real-j.mtak.hu/24475/2/RT201902.pdf>)
- FENYVESI CSABA (2024): A kriminalisztika rendszere. Jura, 30(1): 112-118.
- FERENCZ ZSOLT (2011): Rövid életrajzom: továbbképzések munkahelyek (<https://kolozsvarivendiakok.blue-l.de/editPerson?tabOpen=cv&uid=5050>)
- FINSZTER GÉZA (2011): Katona Géza köszöntése (https://www.kriminologia.hu/files/katona_geza_-_laudacio.pdf)
- FINSZTER GÉZA (2018): Kertész Imre, az értelmiségi. Rendőrségi Tanulmányok, 1(2): 136-141. (https://epa.oszk.hu/04000/04093/00002/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2018_2_136-141.pdf)
- FINSZTER GÉZA (2021): Nekrológ: Bócz Endre, 1937-2021. Belügyi Szemle, 69(11): 2049-2051.
- FÖLDESSY DÉNES (1976): Matematika a nyomozásban. Dunántúli Napló, 33(222): 6.
- GÁBOR BÉLA (1912): Gonosztetteket eláruló ujjnyomok. Tolnai Világlapja, 12(34): 2005-2007.
- GÁBOR BÉLA (1912): Ujjnyom a bűncselekmény helyszínén. A helyszíni ujjnyomoknak a nyomozásban és a vizsgálatban való felhasználásának tankönyve. Radó Izor Nyomdai Műintézete, Budapest
- GARAMVÖLGYI VILMOS (1959): A tárgyi bizonyítékok és a bizonyítás néhány kérdése. Rendőrségi Szemle, 7(12): 885-890.
- GÖDÖNY JÓZSEF (1968): Bizonyítás a nyomozásban. KJK, Budapest
- GYÖRGYI KÁLMÁN (1996): In memóriám Pusztai László. Ügyészek Lapja, 4(1): 96-99.
- HACKER ERVIN (1937): Beszámoló a miskolci jogakadémiabüntetőjogi szemináriumának munkásságáról az 1921-1936. években. Miskolci Jogászelet, 13(3): 120-132.
- HACKER ERVIN (1944): Kriminalisztika és büntető igazságszolgáltatás. Ludvig István Könyvnyomdája, Miskolc

- HENGL MELINDA (2019): A komplex kézírásvizsgálat interdiszciplináris megközelítése (doktori értekezés). Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Pécs (<https://ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/hengl-melinda/hengl-melinda-vedes-ertekezes.pdf>)
- HIDVÉGI ELŐD – SÜVEGH GÁBOR (2023): Az első magyarországi igazságügyi szakértői intézet 150 éves története. *Belügyi Szemle*, 71(7): 1271-1280. (<https://belugyiszemlejournal.org/index.php/belugyiszemle/article/view/1276/1278>)
- IBOLYA TIBOR (2012): A daktiloszkópia és a dánosi rablógyilkosság (<http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/31.pdf>)
- IBOLYA TIBOR (2014): Elfelejtett kriminalisták: dr. Gábor Béla, a daktiloszkópia első magyar szakértője. *Belügyi Szemle*, 62(3): 60-72.
- IBOLYA TIBOR (2024): Detektív arcképvázlatok egy tabló ürügyén. 73(10): 1785-1799 (https://real.mtak.hu/207671/7/2_Ibolya%20Tibor%201785-1799.pdf)
- IBOLYA TIBOR (é.n.): Az első magyar kriminalisztikai tankönyv és szerzője (<http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/25.pdf>)
- IRK ALBERT (1913): A büntetőjogi szakképzés reformja. *Jogtudományi Közlöny*, 48(20): 183.
- KATOLIKUS LEXIKON: Ludányi Béla (<https://lexikon.katolikus.hu/L/Lud%C3%A1nyi.html>)
- KÁRMÁN ELEMÉR (1909): A nyomozás tudománya. *Jogtudományi Közlöny*, 44(18):157-159.
- KÁRMÁN ELEMÉR (1910): A csendőri nyomozás reformja. *Jogtudományi Közlöny*, 45(16): 133-135.
- KATOLIKUS MAGYAROK VÁSÁRNAPJA (1964): Cím nélküli. 71(29): 5.
- KELLE BOTOND (2012): „Újabb” magyar siker: Dr. Rothbart László ebokja a trickshop.com-on (https://buesz.blog.hu/2012/04/23/ujabb_magyar_siker_dr_rothbart_laszlo_ebokja_a_trickshop_com-on)
- KENYERES ÁGNES (1967-1994): Magyar Életrajzi Lexikon. Akadémiai Kiadó, Budapest
- KERKAYNÉ MACZKY EMESE (é.n.): Olchváry-Milvius Attila, csendőr vezérőrnagy (<https://www.csendor.com/konyvtar/biografia/egyenek/Olchvary-Milvius%20Attila%20vezernagy.pdf>)
- KEVE ANDRÁS (1961): Vasvári Miklós, Vönöczky-Schenk Jakab és Dörning Henrik emlékezete. *Állattani Közlemények* 48(1-4): 7-9.
- KISS LAJOS (1976): A VII. országos Kriminalisztikai Tanácskozás. *Magyar Rendőr*, 30(2): 5.
- KÓ ANDRÁS (2021): Gyakori veszélyben. *Magyar Hírlap*, 2021. január 2. (https://www.magyarhirlap.hu/hetvegi-melleklet/20210102metamorfozis#google_vignette)

- KOKOLY ZSOLT (2016): Bolyais jogásztanárok síremlékei a kolozsvári Házsongárdi temetőben. *Historia Scientiarum*, (14): 21-33.
- KOKOLY ZSOLT (é.n.): Bolyais jogásztanárok síremlékei a kolozsvári Házsongárdi temetőben. *Historia Scientiarum* 14. 21-33. (file:///C:/Users/Asus/Downloads/emt,+HS14-Kokoly+21-33%20(2).pdf)
- KOMLÓS JENŐ (1936): Az első pesti detektív, aki még a császárra vigyázott régi bűnökről beszél. *Az Est*, 27(90): 5.
- KORINEK LÁSZLÓ (2018): Négy fordulópont Dr. Kertész Imre címzetes egyetemi tanár, nyugalmazott rendőr dandártábornok életében. *Rendőrségi Tanulmányok*, 1(2): 129-135. (https://epa.oszk.hu/04000/04093/00002/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2018_2_129-135.pdf)
- KOVÁCS GYULA (2014): Báró Splényi Ödön, a főváros első detektívfőnöke. *Obsitos Detektívek Lapja*, 2024/3-4: 4-7.
- KOVÁCS GYULA (2018): A „szél kergette vagabund” – Pályakép Endrődy Gézáról, Magyarország első kriminalisztikai szakkönyvének szerzőjéről. *Obsitos Detektívek Lapja*, 5(1-4): 16-23.
- KOVÁCS GYULA (2023): A Lakatos Jani – In memoriam dr. Lakatos János nyá. r. ezredes. *Obsitos Detektívek Lapja*, (10)1-4): 139-145. (https://www.brdsz.hu/images/cikkek/2024/obsitos_2024.pdf)
- KOVÁCS GYULA (2023): Rövid pályakép dr. Dobos Jánosról. *Obsitos Detektívek Lapja*, 9(1-4): 130-138. (https://www.brdsz.hu/images/cikkek/2024/obsitos_2024.pdf)
- KOZÁK PÉTER (2013) Irk Albert (<https://nevponth.hu/palyakep/irk-albert-94739>)
- KOZÁK PÉTER (2013): Gödöny József (<https://www.nevponth.hu/palyakep/godony-jozsef-8e5e1>)
- KOZÁK PÉTER (2013): Hacker Ervin (<https://www.nevponth.hu/palyakep/hacker-ervin-0465a>)
- KOZÁK PÉTER (2013): Orsós Ferenc (<https://www.nevponth.hu/palyakep/orsos-ferenc-c1f75>)
- KOZÁRY ANDREA (1999): A Rendőrákadémia létrehozása és működése, 1947-1948-ban. In: Gyarmati György (szerk.): *A Történeti Hivatal évkönyve. történeti Hivatal*, Budapest, 189-207.
- Kőhalmi László – Lengvári István (é.n.): Emlékezés Irk Albertre (1884–1952), a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjára (https://mta.hu/data/dokumentumok/egyeb_dokumentumok/2022/Eml%C3%A9kez%C3%A9s_Irk_Albert_LI.pdf)
- LADÁNYI LÓRÁNT (1936): Az első pesti detektív. *Ujság*, 11-12(90): 12.
- LAKATOS JÁNOS – BÓCZ ENDRE (2008): *A kriminalisztika egyes aktuális elméleti kérdései*. RTF, Budapest (<https://docplayer.hu/4963263-Dr-bocz-andre-drlakatos-janos.html>)

- LAKATOS JÁNOS (szerk.) (2004): Krimináltaktika I. Második, javított, átdolgozott kiadás. Rejtjel Kiadó, Budapest
- LAKATOS JÁNOS (szerk.) (2005): Krimináltaktika II. Második, javított, átdolgozott kiadás. Rejtjel Kiadó, Budapest
- LAKY IMRE (1901): A rendőr önálló intézkedései szolgálatban. Budapest
- LAKY IMRE (szerk.) (1926): Vizsgakérdések a Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség őrszemélyzetének tanosztályparancsnokságánál rendszeresített rendőrképesítő tanfolyamokon. Budapest
- LAKY IMRE (1926): Rendőrökről rendőröknek. Laky Imre emlékkönyve. Ráth Mór, Budapest
- LAKY LAJOS (1936): 1886-1936. Az ötvenéves budapesti detektívtestület története. Magyar Rendőr, 3(8): 173-177.
- MAGYAR LÁSZLÓ (2021): Egy különös zseni, aki dolgozószobájában tartotta mumifikált kisfiát (<https://kepmas.hu/hu/egy-kulonos-zseni-aki-dolgozoszobajaban-tartotta-mumifikalt-kisfiat>)
- MATKÓ ISTVÁN (1965): Nem detektívesdi...Délmagyarország, 55(261): 6.
- MÁTYÁS SZABOLCS (2024): Mérföldkövek a magyar kriminalisztika történetéből. Rendőrség Tudományos Tanácsa, Budapest
- MOHOS MÁRTA (2005): Felletár Emil (1834-1917) és tágabb családjának élethivatása, elhivatottsága (https://real-eod.mtak.hu/4734/1/Tanulmanyok_2005_31_Mohos_Felletar_Emil.pdf)
- MÁDAY ISTVÁN (1927): Kármán Elemér. A Gyermekek, 20(1-10): 24.-27.
- N. V. (1936): Szakirodalom. Magyar Rendőr, 3(10): 228.
- NAGY FERENC (1980): Kriminalisztikai szövegnyelvészet. Akadémiai Kiadó, Budapest
- NAGY FERENC (1981): A bűnözők álneveiről. In: Hajdú Mihály – Kiss Jenő (szerk.): Tanulmányok a magyar nyelv múltjáról és jelenéről. Emlékkönyv Benkő Loránd születésének 60. évfordulójára. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara, Budapest, 179–184. (https://anyanyelvcsavar.blog.hu/2020/02/18/a_bunozok_alneveiro l)
- NAGY GÁBOR (2015): A kilencvenéves Katona Géza professzor, nyugállományú rendőr dandártábornok köszöntése (https://real.mtak.hu/132034/1/NAGY_2015.pdf)
- NEMES SÁNDOR (1944): Gyakorlati nyomozás. Griff Kiadó, Budapest
- NSZKK (2016): Dr. Katona Géza Az állam- és jogtudományok doktora publikációi 1961 – 1996. Budapest (<https://nszkk.gov.hu/content/konyvtar/bibliografia-katona.pdf>)
- OSZK Fotótér (Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár) (<https://fototer.oszk.hu/torteneti-fenykepek/irk-albert-kepmasa/>)

- PEKÁRY FERENC (1898): A fővárosi állami rendőrség tisztségviselői. Magyar Szalon, 15(29):1141-1145.
- PETRÉTEI DÁVID (2023): Elsők a daktiloszkópiában. Rendőrségi Tanulmányok, 6(4): 4-21.
(https://epa.oszk.hu/04000/04093/00024/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2023_4_004-021.pdf)
- PONGRÁCZ ALEX (2022): Egy ismeretlen ismerős – Angyal Pál államelméleti munkássága
(<https://www.ludovika.hu/blogok/kormblog/2022/09/21/egy-ismeretlen-ismeros-angyal-pal-allamelmeleti-munkassaga/>)
- PUSZTAI LÁSZLÓ (1979): Az okirati bizonyítás szabályozása a büntetőeljárásban. Kriminológiai és kriminalisztikai tanulmányok. 16. OKRI, Budapest
- PUSZTAI LÁSZLÓ (1995): Curriculum Vitae. Ügyész Lapja, 4(1): 93-95.
- RAKOS MIKLÓS (2000): Az Arányi testvérek. Zenekar, 7(2): 22-27.
(https://epa.oszk.hu/03000/03043/00118/pdf/EPA03043_zenekar_2000_02_22-27.pdf)
- RÉDEY MIKLÓS – LAKY IMRE (1903): Rendőrségi Lexicon. A Stephaneum nyomása, Budapest (<https://mek.oszk.hu/13900/13910/13910.pdf>)
- REKTOR BÉLA (1980): A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története. Árpád könyvkiadó Vállalat, Cleveland
(https://www.rendormuzeum.hu/dokumentumok/Rektor_Bela_Csendorseg.pdf)
- RIDEGH RAJMOND – OLCSVÁRY-MILVIUS ATTILA (1936): Bűnügyi nyomozástan. I. kötet. Budapest, 1936, Hornyánszky Viktor R.-T. M. Kir. Udv. Könyvnyomda Kiadványa
(<https://csendor.com/konyvtar/konyvek/Nyomozastan1936/Nyomozastan1936%20pp001-065.pdf>)
- ROMANEK JÓZSEF – SOLYMOSI JÓZSEFNÉ – TAUSZIK NAGYEZSDA (2004): Daktiloszkópia 1904-2004. BM Duna Palota Kiadó, Budapest
- ROMANEK JÓZSEF (1995): A daktiloszkópia elméleti alapjai. ORFK Oktatási és Képzési Központ, Budapest
- ROTHBART LÁSZLÓ (1921a): Röntgendaktyloszkopia. Új eljárás a személyazonosság megállapítására. Gyógyászat, 61(2): 16-17.
- ROTHBART LÁSZLÓ (1921b): Röntgendaktyloszkopia. Gyógyászat, 61(3): 34.
- ROZSOS TAMÁS (2023): Negyvenöt esztendei rendőri szolgálat. Zsaru, 2023 (6): 42.
(https://rokk.hu/storage/2023/02/Zsaru_Magazin_Multidezo_2023_6sz_42old_45_Esztendei.pdf)
- SALLAI JÁNOS (2018): In memoriam Dr. Déri Pál nyugállományú rendőr dandártábornok. Rendőrségi Tanulmányok, 1(4): 125-134.
(https://epa.oszk.hu/04000/04093/00004/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2018_4_125-134.pdf)

- SALLAI JÁNOS (2021): Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig. Magyar Rendészet (különszám), 21, 173-194. (<https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/5642/4592>)
- SALLAI JÁNOS – ANDROVICZ GÁBOR (2021): Laky Imre, a magyar rendőri szakoktatás úttörője. In: Barabás Andrea Tünde – Christián László (szerk.): Ünnepi tanulmányok a 75 éves Németh Zsolt tiszteletére: Navigare necesse est. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 445-456. (<https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/18716>)
- SCHMIDT ATTILA (1978): Aprólékot vett a pénzen a gyilkos asszony. Népszava, 106(270): 10.
- SELYE FERENC (1936): A kriminalisztika alapfogalmai. Magyar Rendőr, 3(12): 275-276.
- SELYE FERENC (1936): A kriminalisztika alaptételei. Szerzői kiadás, Budapest
- SELYE FERENC (1938): A személyazonosító eljárások technikája a büntetőjogi gyakorlatban. Magyar Rendőr, 5(8): 174.
- SEREG ANDRÁS (2022): Meghalt Tonhauser László (<https://index.hu/belfold/2022/12/07/tonhauser-szervezett-bunozes-nyomozas/?token=c160a5739674c9f9ec12af967d1d07d2c>)
- SIDLÓ MARIANN (2025): A bűnösség megítélésének szubjektív oldala, ahogy azt 1925-ben a későbbi első magyar kriminalisztikai tanszék vezetője, dr. Unger Jenő értelmezte. Belügyi Szemle, 73(1): 97-111.
- SOLTÉSZ IMRE — KÁRMÁN ELEMÉR (1911): Útmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve a M. Kir. Csendőrség számára. Franklin-Társulat, Budapest (<https://csendor.com/konyvtar/konyvek/SolteszBunugyiNyom1911/Bunugyi%20Nyomozas%201911.PDF>)
- SOLTÉSZ IMRE (1924): Útmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve a M. Kir. Csendőrség számára. Palladis, Budapest (<https://csendor.com/konyvtar/konyvek/SolteszBunugyinyomozas/>)
- SOLYMOSI JÓZSEFNÉ – TAUSZIK NAGYEZSDA (2006): A daktiloszkópia változatlan hatékonyságáról. Belügyi Szemle, 54(5): 91-99.
- SOMOGYI GÁBOR PÁL (2008): Jegyzőkönyv az Országgyűlés Kábítószerügyi eseti bizottságának 2008. június 4-én, szerdán, 12.00 órakor az Országos Toxikológiai Intézetben (Budapest XIV. Varannó u. 2-4.) megtartott üléséről (<https://www.parlament.hu/documents/static/biz38/bizjkv38/V011/0806041.htm>)
- SPLÉNYI GÉZA (é.n.): Az utolsó magyar huszárok (a második, bővített kiadás kiadásának éve: 1996). Magyar Huszár Egyesület, Sárvár

- SUTARSKI KONRAD (2012): Orsós Ferenc és Katýn örök igazsága. *Aracs*, 12(3): 9-11.
(http://epa.niif.hu/03400/03482/00022/pdf/EPA03482_aracs_2012_3.pdf)
- SZAKÁLY SÁNDOR: A Magyar Királyi Csendőrség 1881-1945. In: Parádi József (szerk.): *Nyomozati utasítások a Magyar Királyi Csendőrség számára*. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 127-140.
(https://real.mtak.hu/153953/1/Nyomozati_utasitasok_a_Magyar_Kiralyi_Csendorseg_szamara.pdf)
- SZATHMÁRY RÓBERT (1929): A rémuralom memoárjai. *A Magyar Detektív*, 4(15): 23.
- SZATHMÁRY RÓBERT (1932): *A nyomozás szabályai*. Bíró Nyomda r.-t., Budapest
- SZENDE TAMÁS (1980): Nagy Ferenc: *Kriminalisztikai szövegyelvészet*. Akadémiai Kiadó, 1980. *Magyar Nyelvőr*, 105(1): 103-104.
(https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarNyelvor_1981/?pg=113&layout=s)
- SZENTMIKLÓSSY GÉZA (szerk.) (1930): *A magyar feltámadás lexikona*, Budapest
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1882): Cím nélküli. *Budapesti Közlöny*, 16(299): 5.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1890): Az egri önkéntes tűzoltó egyesület. *Eger* 29(34): 273.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1901): Az egri érseki joglyceum tanrendje az 1901-2. tanév második félévére. *A jog*, 21(5): 40.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1905): A daktiloszófia. *Független Magyarország*, 4(1043): 10
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1906): Engelbach Károly temetése. *Pesti Hírlap*, 28(25): 13.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1906): Halálozás. *Magyar Nemzet*, 25(21): 6.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1906): Tisztelgés a csendőrség felügyelőjénél. *Budapesti Hírlap*, 26(303): 12.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1907): Gyászrovat. *Pesti Napló*, 58(530): 8.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1908): *Budapesti Cím- és Lakásjegyzék*. 20: 1288.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1910): Cím nélküli. *Jogtudományi Közlöny*, 45(16): 133-135.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1911): A budapesti államrendőrség detektívtestületének kitüntettjei. *Tolnai Világlapja*, 11(12): 677.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1911): Cím nélküli. *Vadászat és Állatvilág*, 11(10): 120.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1911): *Irodalom*. *Magyar Közigazgatás*, 29(46): 5-6.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1913): Egy öreg detektív nyugalomban. *Az Újság*, 11(178): 27.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1914): *Budapesti Cím- és Lakásjegyzék*. 26: 1609.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1915): Cím nélküli. *Tolnai Világlapja*, 15(8): 4.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1915): Élet-halál harc az utcán. *Népszava*, 43(68): 7.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1915): Halálozás. *Pesti Hírlap*, 37(41): 13.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1919): Cím nélküli. *Tolnai Világlapja*, 19(9): 1.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1925): *Ingyenebéd*. *Magyarország*, 32(235): 19.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1926): Aki huszonegy évig vigyázott Ferenc Józsefre. *Erdélyi Hírlap*, 10(2496): 6.

- SZERZŐ NÉLKÜLI (1926): Halálos motorkerékpárszerencsétlenség. Népszava, 54(125): 18.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1926): Huszonegy évig vigyázott Ferenc Józsefre. Magyarország, 33(172): 2
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1929): A húszéves stáció. A Magyar Detektív, 4(1): 3-8.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1930): A detektívho's márványemléke. A Magyar Detektív, 5(23): 3-4.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1930): Cím nélküli. Budapesti Hírlap, 50(66): 8.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1930): Detektívünnepe a temetőben. A Magyar Detektív, 5(22): 3-6.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1930): Meghalt Laky Imre ny. rendőrfőparancsnok. Budapesti Hírlap, 50(65): 9.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1932): Harmincéves a magyar daktiloszkópia. A Magyar Detektív, 7(13): 2.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1932): Kriminalisztika és halotthamvasztás. A Magyar Detektív, 7(6): 11-14.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1933): Névváltoztatás. Nemzeti Ujság, 15(211): 15).
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Az egri érseki jogakadémia. Új Nemzedék, 17(157): 4.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Az egri jogakadémia magántanárává nevezték ki Unger Jenő dr. rendőrfogalmazót. Felsőmagyarország, 4(156): 4.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Cím nélküli. Tolnai Világlapja, 35(30): 5.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Dr. Unger Jenő mint kriminológiai tanszéki előadó. Esztergom és Vidéke, 56(57): 4.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Tájékoztató. Tolnai Világlapja, 35(30): 6.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Unger Jenő dr. a tudományos nyomozástan jogakadémiai magántanára. Miskolci Reggeli Hírlap, 44(056): 3.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1935): Unger Jenő dr. a tudományos nyomozástan jogakadémiai magántanára. Felsőmagyarországi Reggeli Hírlap, 45(156): 3.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1936): Budapesten él a Thaisz-korszak 1886-ban kinevezett két nyugdíjas detektívje. Magyar Rendőr, 3(8): 177-179.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1936): Cím nélküli (1936): Az Est, 27(298): 10.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1936): Ötvenéves a budapesti detektívtestület. Pesti Hírlap Vasárnapja, 58(24): 25.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1937): Dr. Sellye Ferenc rendőrfőtanácsos nyugalomba vonult. Magyar Rendőr, 4(17): 391.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1937): Előadás a modern bűnügyi laboratóriumról. Esti Kurír, 15(52): 9.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1938): Két jelölt közt dől el a miskolci polgármester-választás. Új nemzedék, 20(10): 4.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1939): A királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karának 1939. évi június hó 1-én tartott VI. rendes üléséről (209.)

- (https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/pdfview2?file=static/documents/FELOK/EgyetemiJegyzokonyvek_ELTE/ELTE_AJTK_KARI_1938-1939_1939_06_01__6_rendes_ules.pdf#search=%22kriminalisztika%22&page=14&rnd=21479582281840370)
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1939): Iskolaí találkozók. Friss újság, 44(132): 9.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1939): Új rendőrfogalmazót kapott a szentesi kapitányság. Szentesi Napló, 21(57): 6.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1943): A Magyar Királyi Csendőrség zsebkönyve. 51:9. (https://epa.oszk.hu/02990/02994/00052/pdf/EPA02994_mkir_cs_endroseg_zsebkonyve_1943_001-099.pdf)
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1943): Szathmáry Róbert – jogakadémiai magántanár. Hétfő, 6(14): 6.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1945): Házasság rovat. Kossuth Népe, 1(181): oldalszám nélküli
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1945): Hírek. Világ, 7(29): 5.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1945): Kinevezések a rendőrségen. Világosság, 1(108): 2.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1948): Cím nélküli. Rendőrségi Közlöny, 4(9): 361.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1958): Pályázat egyetemi és főiskolai oktatói állásokra. Művelődési Közlöny, 2(11): 187.
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1965): Bajtársi Levél, 18(5-8): 33.)
- SZERZŐ NÉLKÜLI (1968): Cím nélküli. Az MTA Gazdaság- és Jogtudományi Osztályának Közleményei, 2(1-2): 109.
- SZIGETVÁRI OSZKÁR (2019): Fővárosi detektívtestület az államosítások időszakában 1881-1923. Rendvédelem-történeti Füzetek, 29(58): 181-196. (https://epa.oszk.hu/02100/02176/00026/pdf/EPA02176_rendvedelem_58_181-196.pdf)
- SZIGETVÁRI OSZKÁR (2023): A fővárosi rendőrség detektívtestülete A detektívtevékenység és detektívszervezet gyökerei, kialakulása és fejlődése Magyarországon. Doktori értekezés, NKE (https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Ertekezes_Szigetvari_Oszkar.pdf)
- SZILVÁSY GYÖRGY – KERTÉSZ ANIKÓ – ANTI CSABA LÁSZLÓ – DEÁK JÓZSEF (2023): Ismét gyászol a Rendészettudományi Kar közössége (<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2023/08/05/ismet-gyaszol-a-rendeszettudomanyi-kar-kozossege>)
- SZINNYEI JÓZSEF (1891): Magyar írók élete és munkái I. (Aachs – Bzenszki). Hornyánszky, Budapest
- SZOMOR SÁNDOR (2011): Az első detektív főnök – báró Splényi Ödön. In: Szomor Sándor (szerk.): Jubileumi Emlékalbum A 125 éve alakult Budapesti Detektívtestület Tiszteletére. Országos Rendőr-főkapitányság, Budapest, 175-179.

- TARTSÁNYI (SCHREIBER) DÁNIEL (1936): A Nemzetközi Bűnügyi Rendőrségi Bizottság XII. ülése Belgrádban. Magyar Rendőr, 3(13): 299-300.
- TARTSÁNYI DÁNIEL (1936): A kriminalisztika intézményei. Magyar Rendőr, 3(21): 494-495.
- TARTSÁNYI DÁNIEL (1947): Ami még és ami már nemhitelezési csalás. Magyar Rendőrben 1(12): 8.
- TÁTRAI VIKTOR (2021): Társadalmi határok átlépése: a detektívek kollektív mobilitása 1886-1918. Forráskutatás és Történeti Segédtudományok, 28(2): 179-216.
- THORMA TIBOR (1936): A Bűnügyi Szolgálat Ellátására Vonatkozó Rendelkezések Gyűjteménye. Budai Könyvnyomda, Budapest
- TOKÁR IMRE P. JÁNOS (2019): Hosszúpereszteg, múlt, jelen, jövő. Hosszúpereszteg Község Önkormányzata, Hosszúpereszteg
- TONHAUSER LÁSZLÓ (1999): Nem kérek bocsánatot! Totem Kiadó, Budapest
- TÓTH NIKOLETT ÁGNES (2018): Hét évtized a bűnüldözés szolgálatában – Visszaemlékezés Katona Géza professzor életútjára. Rendőrségi Tanulmányok, (4):136-151.
(<https://real.mtak.hu/107474/1/KatonaGeza.pdf>)
- TÖRTÉNELMI TÁR (é.n.): Garamvölgyi Vilmos
(https://www.tortenelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=4139&catid=65:g&Itemid=67)
- UNGER JENŐ (1936): Megjelent az első magyar bűnügyi nyomozástan. Magyar Rendőr, 3(20): 469.
- UNGER JENŐ (1938): A tanúvallomás értéke. Magyar Rendőr, 5(13): 291-296.
- ÜRMÖSNÉ SIMON GABRIELLA (2019): Miben segítük a nyelvi ujjnyomok a nyomozást? Magyar Rendészet, 19(1): 65-75.
([file:///C:/Users/Asus/Downloads/Mibensegtikanyelviujjnyomoka nyomozstMagyarRendszet.XIX.vfolyam2019_1.pdf](file:///C:/Users/Asus/Downloads/Mibensegtikanyelviujjnyomoka%20nyomozstMagyarRendszet.XIX.vfolyam2019_1.pdf))
- ÜRMÖSNÉ SIMON GABRIELLA (2023): A területiség szerepe a forenzikus nyelvészetben – a bűnözésföldrajz és a nyelvészet kapcsolódási pontjai Bűnözésföldrajzi Közlemények, 4(1-2): 43-60.
- VARGA KRISZTIÁN (2010): A harmincas évek politikai rendőrsége Wayand Tibor önvallomásában. Betekintő, (4): 1-15.
(https://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2010_4_varga_k.pdf)
- VARJÚ ELEMÉR (főszerk.) (1935): Révai Nagy Lexikona (21. kötet, kiegészítés). Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest
- VERESS EMÓD – KOKOLY ZSOLT (2016): Jogászképzés a Bolyai Tudományegyetemen 1945-1959. Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvár
(https://real.mtak.hu/64471/1/Jogaszkepzes_a_Bolyai_Tudomanyegyetemen.pdf)

- VISKI LÁSZLÓ (1960): A kriminalisztika rendszeréről. 59-99.
(https://real.mtak.hu/196231/1/61_cikk_307_475_III_1.pdf)
- VISKI LÁSZLÓ – GARAMVÖLGYI VILMOS (1961): Kriminalisztika. Általános rész.
Belügyminisztérium Tanulmányi és Módszertani Osztály, Budapest
- VISKI LÁSZLÓ – GARAMVÖLGYI VILMOS (1961): Kriminalisztika. Általános rész.
Belügyminisztérium Tanulmányi és Módszertani Osztály, Budapest
- VISKI LÁSZLÓ (1960): A kriminalisztika rendszeréről. 59-99.
(https://real.mtak.hu/196231/1/61_cikk_307_475_III_1.pdf)
- VIZI E. SZILVESZTER (1994): Az „Orsós-ügy” avagy a tudós felelőssége. Magyar Tudomány, 39(3): 326-334.
- WESZELITSNÉ LAKOS KATALIN (2009): Déri Pál publikációinak bibliográfiája
1954 – 2008. Budapest
(<https://nszkk.gov.hu/content/konyvtar/bibliografia-deri.pdf>)
- WESZELITSNÉ LAKOS KATALIN (2009): Prof. dr. Kertész Imre publikációinak
bibliográfiája 1953 – 2005.
Budapest(<https://nszkk.gov.hu/content/konyvtar/bibliografia-kertesz.pdf>)
- Zilahi János gyászjelentése
(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/642881#>)

Világhálós források

- URL1:** <https://konyvtar.parlament.hu/angyal-pal>
- URL2:** [https://hu.wikipedia.org/wiki/Angyal_P%C3%A1l_\(jog%C3%A1sz\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Angyal_P%C3%A1l_(jog%C3%A1sz))
- URL3:** <https://magyarnemzetinevter.hu/szemelyi-nevter/?id=678889&date=2024-03-03>
- URL4:** https://www.szivk.hu/wp-content/uploads/2017/08/dietz_karoly.pdf
- URL5:** <https://magyarvalogatott.hu/kapitanyok/dietz-karoly/&kimenetel=dontetlenek&tetmerkozes=tetmerkozesek>
- URL6:** https://www.bunuldozok.hu/_files/ugd/4062ca_dc5e3f2c8472471fb1dd8136cd4136d9.pdf
- URL7:** (<https://rendorirodalom.hu/arckepcsarnok/dorning-henrik/>).
- URL8:** <https://grafologiatortenet.blogspot.com/2016/>
- URL9:** https://www.okde.hu/hirek/archivum-2018/okde_endrody_geza_m_kir_csendor_fohadnagy_20181214/
- URL10:** https://hu.wikipedia.org/wiki/Fellet%C3%A1r_Emil#/media/F%C3%A1jl:Fellet%C3%A1r_Emil.JPG
- URL11:** <https://www.gyogyszeresztortenet.hu/wp-content/uploads/2013/10/Fellet%C3%A1r-Emil-Dr..pdf>
- URL12:** https://shieldandword.mozohin.ru/soyuznik/hu/personnel/garamvolgyi_v.htm

URL13: <https://www.tortenelmitar.hu>

URL14: <https://neb.hu/asset/phprisiue.pdf>

URL15:

https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Pek%C3%A1ry_Ferenc.jpg

URL16: <https://www.okri.hu/index.php/magunkrol/tortenet>

URL17: <https://konyvtar.parlament.hu/hacker-ervin>

URL18: <https://gyujtemenyek.mnm.hu/record/-/record/display/manifestation/MNMMUSEUM2350982/dc787bc9-7d92-4bf8-9ee4-68f9035de6c1/solr/0/24/0/14/importDate/DESC>

URL19: <https://dea.lib.unideb.hu/items/e445623e-b0ab-463e-b557-910f9370457b>

URL20: <https://semmelweis.hu/baratikor/galeria/teljes-nevlista/orsos-ferenc/>

URL21: <https://signum-laudis.hu/keptar/kepek/731-szamosfalvi-panajott-sandor-ct-altabornagy>

URL22: <https://www.okri.hu/index.php/2-uncategorised/38-pusztai-laszlo>

URL23: <https://www.ujjnyomatlap.hu/rolunk/>

URL24: <https://itf.njszt.hu/szemely/matakovics-gyorgy>

URL25:

https://www.recoware.hu/a%20vilag%20elso/a_vilag_elso_nyitolap.html

URL26: <https://www.lybrary.com/laszlo-rothbart-m-543050.html>

URL27: <https://www.lybrary.com/laszlo-rothbart-m-543050.html?srsId=AfmBOoqPFCMtLVCJFBlavf4LMdVHBkmNSV4pxh4x-dOjvBVvPzIGtm6M>

URL28:

https://geniimagazine.com/wiki/index.php?title=Dr._Rothbart#cite_note-3

URL29: <http://www.huszadikszazad.hu/1920-oktober/tudomany/daktiloszkopiai-rontgen-folvetelek>

URL30:

<https://www.csendor.com/konyvtar/biografia/egyenek/Soltesz%20Imre%20ezredes.pdf>

URL31:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Spl%C3%A9ny_%C3%96d%C3%B6n#/media/F%C3%A1jl:Spl%C3%A9ny_%C3%96d%C3%B6n.jpg

URL32: <https://magyarrendor.archivum.org/content/index.php>

URL33: <https://digitalia.lib.pte.hu/hu/pub/si-132-emlekkonyv-vargha-laszlo-egyetemi-tanar-szuletesenek-90-evfordulojara-pte-ajk-pecs-2003-5228>

URL34: <https://pte.hu/hu/vargha-laszlo-1913-1996>

URL35: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/v-78466/viski-laszlo-786C2/>

Melléklet

Keresztelték Matricula										Anyakönyve. Baptizatorum.									
Keresztelés év, hó, nap		Keresztelő Név, keresztnév		A kereszteltnek — Baptizatio		Törzsi		Törzsi		Keresztelt		A keresztelt év, hó, nap		Keresztelő Név, keresztnév		Keresztelt év, hó, nap			
Nevé — Nomen		Nomen		Nomen		Nomen		Nomen		Nomen		Nomen		Nomen		Nomen			
1873	Jan. 14	Angyal	Pál	Angyal	Pál	Angyal	Pál	Angyal	Pál	Angyal	Pál	Angyal	Pál	Angyal	Pál	Angyal	Pál		

Angyal Pál kereszteléséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-Y33Q-VG4?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AX8K1-1JJ&action=view&cc=1743180>)

Folyó- szám	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalá- lkozás ideje (év, hó, nap, napok, óra)	Az elhalt					Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt	A halál oka
			családi és utóneve, állása (foglalkozása), lakóhelye	valása	élet- kora	házastársának családi és utó- neve	szüleinek családi és utó- neve		
115.	1949. jan. 18.	1949. jan. 14. d. e. 13.15 óra	Fehér Béla Brodarpest II. Sindly - u. 10.	1. kat.	1 na- pos	—	Fehér Béla Péteri Kardits Ilona	Buda- pest II. Külső 1.	kor- szűlő- ség
116.	1949. jan. 18.	1949. jan. 18. reggel 6 óra	dr. Angyal Pál nyugalmazotti egyetemi tanár Brodarpest II. Aranyoska - u. 5.	1. kat.	75 éves	néhai Készmány Tibor	néhai Angyal Pál néhai Brodarpest Tibor	Buda- pest II. Külső 1.	trüdő- gimnó- kót

Angyal Pál haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HT-DRD3-PZY?i=20&cc=1452460&cat=1184525>)

Fájdalomtól megtört szívvel, de az Úr szent akaratának megnyugodva tudatjuk, hogy

DR. ANGYAL PÁL

Szent Ferenc harmadrendjének tagja,
a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem ny. nyilvános rendes professzora,
volt Rector Magnificus és jogi karának volt dékánja,
a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Szent István Akadémia rendes tagja és volt másodelnöke,
a Helsinki Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja, a szegedi Tudományegyetem díszdoktora,
a Magyar Jogi Társulat volt elnöke,
Nagy Szent Gergely pápa levelezőrendjének parancsnoka,
számos bel- és külföldi kitüntetés birtokosa, stb.

hosszú, türelimmel viselt betegség után, a Halálórák Szentegyházában megerősítve, 1949. január 18-án, életének 76. évében, 43. évi házasság, majd 9. évi özvegyesség után visszatérve nemes lelket az Úrnak.

Drága halottunk földi maradványait helyő hó 22-én – szombat délután 3 órakor, a római katolikus Anyaszentegyház szertartásai szerint a Farkasréti Temető földfelszínéről kiserjük utolsó útjára.

Az engesztelő Szent Mise áldozatot helyő hó 23-án, hétfőn reggel 9 órakor fogjuk a Szent Ferenc Rend országúti plébániatemplomában (II. Mártírok-útja 23.) bemutatni.

FIDELIS USQUE AD MORTEM!

Lehotay Árpádné, szül. Angyal Mária Dr. Angyal Endre Máj Lászlóné, szül. Angyal Erzsébet gyermekei	Dr. Mensáros Anatól Mensáros György Borváltó György Péter István Angyal Pálka Angyal Janka ill. szü.	Dr. Angyal Béla (nyv.) Dr. Angyal Béla, szül. Hirtó Ilona Késnacky Béla Késnacky Béla, szül. Sarvag Ilona (született és nevelő)	Dr. Angyal Endréné, szül. Prókator Zsuzsa (nyv.) Lehotay Árpád Maly László (nyv.) Dr. Mensáros Andorné, szül. Stánek Yvonne (született)
---	--	--	---

Budapest, 1949. január 19-én.

Pé: Dr. Mensáros Anatól — 1121 Rózsár nyomda, Budapest, II., Szász Károlyon, 4-5

II. Aranyeska-u. 5.

Angyal Pál gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/308431#>)

Alulírottak fájdalmas szívvel jelentik

DR. HUNYADVÁRI ARÁNYI LAJOS

nyug. egyetemi ny. r. tanár, a magyar tudományos akadémia levelező, több tudományos és emberbaráti társulat alapító, rendes, levelező és pártoló tagjának,

folyó hó 28 án, esti 11 órakor, Nagy-Maroson, életének 76-ik évében végelgyengülés következtében történt gyászos elhunytát.

A boldogultnak hült tetemei f. hó 30-án, fogtak Nagy-Maroson a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és folyó hó 31-én délután 5 órakor, Budapesten, a kerepesi-ut melletti temető halottas házából örök nyugalomra tetetni.

Az engesztelő szent miséldozat f. évi augusztus 1-én reggel 9 órakor fog a ferenczrendiek belvárosi templomában az Urnak bemutatanni.

Budapesten, 1887. július 29-én.

BÉKE PORAIRA!

Arányi Ágost.

főgymn. tanár

Arányi Béla

főgymn. igazgató

Arányi Kornél

férj. Vámbéry Árminné

Dr. Arányi Árpád

Arányi Hortenzia

Dr. Arányi Taksony

cépez területi kapitány

Arányi Krisztina

gyermekei.

Vámbéry Ármin

egyetemi tanár — veje.

Dr. Arányi Árpádné

szül. Greth Louise

Dr. Arányi Taksonyné

sz. Nyevlarevitz Adrienne

menyei.

Vámbéry Rustem

Arányi Adrienne

Arányi Hortenzia

unokái.

özv. Mayerhoffer Ignácné

szül. Strobl Jozsefa

özv. Domokos Antalné

szül. Strobl Angéla

unokatestvérei.

Entreprise des pompes funébres (kigyó-utca 1.)

Barian, M. Budapest.

Arányi Lajos gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/310290#>)

Arányi Lajos síremléke
(Fiumei úti sírkert) (a szerző felvétele)

1844.		Anna Chertsi MATRICULA. 1835.		Matricul.		BAPTISATORUM		December.	
Annus et Dies		BAPTISATI		Annus et Dies		BAPTISATORUM		Annus et Dies	
Anno et Mense	Festivitas	Catholici & Baptizati	Nomen	Sexus		Catholici & Baptizati	Nomen	Catholici & Baptizati	Nomen
				mas.	fem.	legiti.	illegiti.		
1785	24	24	Maria	"	/	/	"	"	"
1786	24	24	Maria	"	/	/	"	"	"
1787	24	26	Eva	"	/	/	"	"	"
1788	24	25	Angelus	/	"	"	"	"	"
1789	24	25	Dorthea Anna	"	/	/	"	"	"
1790	14	26	Angelus Nikolaus Peterson	/	"	/	"	"	"

Arányi Taksony kereszteléséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9398-NWSV->

9?cc=1743180&lang=hu&i=236)

III. OSZTÁLY.													
A tanuló neve	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Mennyiségtan	Természettan	Rajz	Szorgalom	Magaviselet	Altalános osztályzat	A tanuló
Arányi Taksony . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	kit.	30 Morlin E.
Angusz Zsigmond . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	kit.	Mosch K.
Barczen Lajos . . .	3	4	4	3	3	3	4	3	3	2	3	I. r.	Musszong
Büchler Zsigm. héb.	2	4	2	2	3	2	3	3	2	3	3	I. r.	Navratil

Arányi Taksony III. osztályos iskolai érdemjegyei (Arcanum)

(Iskolai értesítők, Budapest - Kegyes Tanítórendiek főgimnáziuma 1870, 14.)

1829.	1829.	48	Arányi Taksony	d.	néhai	néhai	néhai
már	már	nyugodtamozott	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
7.	5.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
du.	du.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.
1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.	1829.

Arányi Taksony haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3S3HY-XCPS-G9K?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AD48N-TRMM&action=view&cc=1452460>)

A második hősi halott detektívnek, Barkóczy Mihály csepeli detektívfelügyelőnek a síremléke a Pestszenterzsébeti temetőben (A síron a nevét „i” betűvel írák, a korabeli forrásokban viszont „y”-nal írták.)

A három tudós rendőrtábornok: Déri Pál, Kertész Imre, Katona Géza
(Dr. Katona Gézáné archívuma)

+

A súlyos csapástól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb apa, nagypapa és dédapa

dr. Dietz Károly

életének 84-ik évében, 1969. július 9-én hosszú szenvedés után elhunyt.

Temetése 1969. július 16-án 1/2-kor lesz a Farkasréti temető halottasházából.

ÁLDÁS ES BÉKE PORAIRA!

Zorkóczy Istvánné sz. Dietz Mária leánya, Zorkóczy István veje, Zorkóczy András unokája,
Czoch Árpádné sz. Zorkóczy Ildikó unokája, Czoch Árpád unokaveje, Czoch Gábor és Ágnes
dédunokái.

nyv 13.

Lakcím: Zorkóczy István, Bp., XI., Valkói u. 9.

Dietz Károly gyászjelentése
(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/402703#>)

Dorning Henrik sírja (Csömör)
(a szerző felvétele)

1900 K. 12

ENDRŐDI és széplaki Endrődy Gézáé szül. feldeggi Fellner Etelka és gyermekei: Sarolta, Ilona, férjével: dr. Frankó Lászlóval; Emeske, Géza, László és Lilla, valamint endrédi és széplaki Endrődy János mint apa gyermekeivel, számos rokon és jó barát nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják a legjobb férj, apa, fiú, testvér, rokon és jó barátnak

endrédi és széplaki ENDRŐDY GÉZA
nyug. magy. kir. esendőrfőhadnagy, Gyulaváros rendőrkapitányának

folyó évi szeptember hó 12-én, délután 10 órakor, életének 49-ik és boldog házasságának 25-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult földi maradványai folyó hó 13-án délután 4 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint a helybeli Szent-Háromság temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztoló szent-mise-áldozat pedig folyó hó 14-én reggeli 7 órakor fog a róm. kath. anya-templomban az egék Urának bemutatatni.

Gyulán, 1900. évi szeptember hó 12-én.

Áldás és béke drága porairal

GYULAI ÉRTESÍTŐ, 1900. ÉVI 12. SZÁM

Saj József I. gyulai Concordia temetkezési intézete által.

Endrődy Géza gyászszerző
(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/244608#>)

Endrődy Géza feltételezett sírja Gyulán
(a szerző felvétele)

ÉN NEM TUDOM ...

1. Én nem tudom
Mit érzek,
Mi bűvöli
Meg lelkemet,
Ha olykor a
Hús alkonyon
Együtt ülünk
Kis angyalom!/. . .

2. Az est ködébe
Mélán mered
Vágyban sugárzó
Tekinteted,
Ajakad néma
Míntha szived
Mélyére zárnád
Érzelmidet.

3. Lelkemnek szilaj
Lángú hevét
Varázs-körödben
Mi üzi szét?
Mondhatlan kéjjel
Remeg szívem
Üdv s kárhozat
Érzelmiben . . .

4. Mond meg nekem
Mit érzek,
Mi bűvöli
Meg szívemet
Ha olykor a
Hús alkonyon
Együtt ülünk
Kis angyalom? . . .

Endrődy Géza

1906	1906	Engelbach Károly	1873	73	Altér Károly	nehai Engelbach Károly	—	vereadó altér Károly
jan	jan	ny. u. palmarokt. altér Károly						
149	24	23 m. 3/4500						
		Budapest II Bathory u. 63						

Engelbach Károly haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33HT-D48Q->

YSK?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AHWQ
N-15PZ&action=view&cc=1452460)

Folyt. szám	A bejegyzés (év, hó, nap)	Az elhalt név, születési helye, anyja név	Az elhalt kor (év, hó, nap)	Az elhalt helye	Az elhalt ok	A halál ok
1415	1917 febr. 15 d. u. 16.000	Lászlófalvi Erdődy Károly néni Budapest 6. Károly körút 62.	1873 febr. 14 nap	nehai Károly	nehai Károly	—
1416	1917 febr. 15 d. u. 16.000	Kollár Károly néni Budapest 6. Károly körút 62.	1873 febr. 14 nap	nehai Károly	nehai Károly	—
1417	1917 febr. 15 d. u. 16.000	Benczinger Károly néni Budapest 6. Károly körút 62.	1873 febr. 14 nap	nehai Károly	nehai Károly	—
1418	1917 febr. 15 d. u. 16.000	Benczinger Károly néni Budapest 6. Károly körút 62.	1873 febr. 14 nap	nehai Károly	nehai Károly	—
1419	1917 febr. 15 d. u. 16.000	Benczinger Károly néni Budapest 6. Károly körút 62.	1873 febr. 14 nap	nehai Károly	nehai Károly	—

Felletár Emil haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33HY-68RS->

HJR?i=97&wc=927M-

4WR%3A40678301%2C43353801%2C1077263902%3Fcc%3D1452460&cc=1
452460)

Mély fájdalommal jelentjük szeretett nagybátyánk

Dr. FELLETÁR EMIL

m. kir. udvari tanácsos, a Ferencz József-rend középkeresztese, kir. orsz. bírósági vegyész,
tudományegyetemi magántanár stb.

folyó hó 15-én, életének 83-ik évében történt csendes elhunytát.

A felravatkozás és beszentelés (I., Krisztina-tér 8. sz. a.) után tetemét utolsó óhaja szerint
e hó 17-en délután 4 órakor **Sümege** szállítva, szülői sírja mellett helyezzük örök nyugalomra.
Budapest, 1917. február hó 15-én.

Áldás emlékére, béke hamvaira!

Felletár család.

Entreprise des pompes funébres fiókja: I. Krisztina-tér 7. (Telefon 42—99.)

Nyomt. Buschmann F. utóadal
IV. Ferencz József-utca part 6/7.

Felletár Emil gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/228971#>)

Felletár Emil sírja

„A magyar törvényszéki orvosi kémia megalapítója”
(Sümeg, Városi temető) (Nagy István felvétele)

243		1872		Jahr 1888 in		Herzfelder		Taufbuch.		eingekehrt		Seite 184	
Nr.	Monat und Tag	Ort	Name	Stand	Religion	Stand	Religion	Religion der Eltern	Name und Stand der Taufpaten	Täufer	Stand	Religion	Seite
Nr.	Monat und Tag	Ort	Name	Stand	Religion	Stand	Religion	Religion der Eltern	Name und Stand der Taufpaten	Täufer	Stand	Religion	Seite
49.	Januar 10	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
50.	Januar 10	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
51.	April 6/7	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
52.	April 10	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
53.	Januar 17	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
54.	Januar 18	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
55.	April 2/8	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
56.	April 9/12	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
57.	April 11/10	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
58.	Januar 23	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	
59.	Januar 24	Pörseny	Herzfelder	1	1	Otto Herzfelder	1	1	Herzfelder, Otto	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	Herzfelder, Anna	

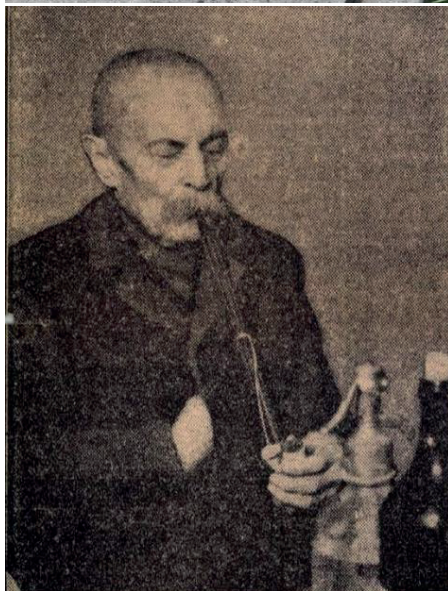
Hacker Ervin kereszteléséről szóló anyakönyvi bejegyzés
(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9R7M-8V?i=177&cc=1554443>)

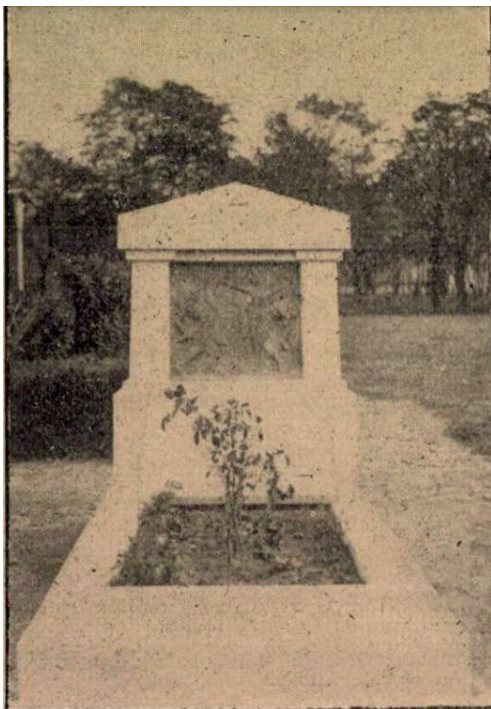
Hacker Ervin miskolci lakóháza
(Miskolc, Léway utca 6. szám) (Dr. Vári Vince felvétele)

Hacker Ervin sírja
(Miskolc, Mindszenti
evangélikus temető)
(Kovács László Csaba
felvétele)

Haluska Lajos időskori képe
[Az Est, 27(298):10.]

**A magyar detektívhősök
emlékműve a Fiumei úti
sírkertben**

[A Magyar Detektív, (22):3-6.]
Az emlékmű már nincs meg,
azt feltételezhetőleg a
második világháborút
követően lebontották. A
síremléket két hősi halott
detektív emlékére állították,
akik közül már egyikőjük sem
nyugszik a temetőben
(Barkóczy Mihály
maradványait a
Pestszenterzsébeti temetőbe
vitték, Varga Istvánét pedig –
1972-ben – a Farkasréti
temetőbe).

32	Págy martin 1911 nov. 31.	Kalmár József m. kir. állam- rendőr r. keth. szül. 1888 márc. 6 leh. Budapest I. ker. Járőr ut. 28.	Kalmár Sándor Rakka Éva.	Zimmermann Teréz r. keth. szül. 1888 júl. 6. leh. Págymenten 33	Zimmermann Antal Páncs Teréz	Kalmár Sándor Páncs Zimmermann Antal Págymenten
----	---------------------------------------	--	-----------------------------------	--	---------------------------------------	--

Kalmár József házasságáról szóló anyakönyvi bejegyzés
<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33SQ-GTNL-5GL?view=index&action=view&cc=1452460&lang=hu>

1915 febr. 15.	1915 febr. 4. d. u. 2. u.	Kalmár József detektív Tűz post Post. on.	Kalmár Sándor Rakka Éva	Zimmer- mann Teréz	Kalmár Sándor Páncs Éva	Kalmár Sándor Páncs 2.	A. m. kir. S. keth. Páncs szag
----------------------	---------------------------------------	--	----------------------------------	--------------------------	----------------------------------	---------------------------------	---

Kalmár József haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés
<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HT-DR89-8GX?view=index&action=view&cc=1452460&lang=hu>

őzy. Kalmár Józsefné sz. Zimmermann Teréz az elhunytak neje és Teréz gyermeke, Kalmár Sándor és neje sz. Bolka Éva szülők, Horváth Gyuláné sz. Kalmár Anna, Kalmár János, Mariska, Sándor és András testvérei, Zimmermann Antal és neje sz. Ráncz Teréz apósa és anyósa, Horváth Gyula, Kusz Mihály és neje sz. Zimmermann Paula, Zimmermann Antal, Valéria és Ede, sógorok és sógornői, úgy a maguk, valamint a többi rokon nevében is fájdalomtól tört szívvel jelentik, hogy szeretett jó férjé, illetve édesatyja, fiuk, vejük, fivérük, sógoruk, rokonuk, és a budapesti m. kir. államrendőrség őrszemélyzete mint nyugdíj pótló és temetkezési egyletnek tagja,

KALMÁR JÓZSEF
detektív

folyó hó 4-én, d. u. fél 3 órakor életének 27-ik, boldog házasságának 3. évében hivatásának teljesítése közben történt gyászos elhunytát.

A kedves halott földi maradványai folyó hó 9-én d. u. 3 órakor fognak az új Szt. János kórház halottisházában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és Babod-ra (Sopronmegye) szállítani hol ujlágos beszentelés után az ottani temetőben örök nyugalomra fog helyeztetni

Budapest, 1915 február hó 6.

Áldás és béke poraira!

Kalmár József gyászjelentése
 (Horváth Béla adománya a Rendőrmúzeum számára)

**Az első hősi halált halt detektívnek, Kalmár Józsefnek
a síremléke Babóton**

A síremlék már nincs meg (bal oldali kép) [A Magyar Detektív, 5(23): 3-4.],
a márványtábla (jobb oldali kép), Horváth Béla adományként, 2025-ben a szerző
közbejárásával a Rendőrmúzeumba került.

IRODALOM.

«A gyámügyi igazgatás kézikönyve». Irta dr. Hattyuffy Dezso fejrmegei árvaszéki elnök. Benkő Gyula könyvkereskedése Budapest, Dorottya-utca 2. sz. Ára 15 K.

A fenti cím alatt gyámügyi igazgatásunknak egy értékes termékét jelent meg a könyvpiacra. Írója szakirodalmunknak egyik termékeny munkása, ki pár év előtt «A magyar család-jog» című munkájával egyszerre kiválóbb szakíróink sorába lépett. Dr. Hattyuffy Dezso fenti című munkájával a gyám-ügyi igazgatás feladatait tárgyalja s részletekig menő alapos-sággal fejtegeti a gyámhatóságok, a községek és a járások gyámügyi szabályait. A gyámügyi igazgatás szervezetében fel-ölelte a gyámhatóságok szociális feladatait is. Épen lapunk ez évi 40-ik számában «Gyámhatóságunk jövő feladatai» cím alatti foglalkozunk a gyámhatóságok azon feladataival, melyeket a fejlődő korszellem szociális tevékenységéül jövőbeli feladatokul fog kijelölni. Jól eső örömmel konstatalhatjuk, hogy Hattyuffy ezen munkájának előszavában szintén így ítéli meg a fejlődés irányát, midőn mondja, hogy az árvaszékek hazai viszonyaink között a legfontosabb faktori a humanizmusnak, gondozzák a védelemre szorulókat jogait és érdekeit. A gyám-ügy az utóbbi időben rendkívüli mértékben fejlődött s keretébe véve a gyermekvédelmi ügyeket, szép eredményeket mutatott fel, de mint szociális tényezőre is fontos szerep vár a gyám-hatóságokra. Ezen szempont figyelembe vételével külön címeke alatt tárgyalja a gyermekvédelem, a zülloit gyermekekre vonat-kozó és a fiatalokunk büntetése tárgyában kibocsátott törvé-nyes intézkedéseket.

E mű igen hasznos és szükséges kézikönyv mindazoknak, kik akár gyámügyekkel, akár gyermekvédelmi ügyekkel foglal- a pénzhamisítással. Tárgyalja: a helyszíni szemlélt, a rajzolás, a büntügyi fényképezést, a lábnyomok, kéznyomok, ujjnyomok, vérvonatok felvételét, tanuk kikérdezését, a házkutatás, személy-mozgás, letartóztatás módjait, mindezeket ügyes példákkal magyarázza, valamint a gyanúsított kikérdezését és tekintettel van a büntügyi lélektan eredményeire. Ismerteti az ujjnyomat-rendszert, a Bertillonagét, s az országos büntügyi nyilvántartó hivatal. Befejező részében a gyanukok rendszerét állítja fel, vagyis hogy milyen módszerrel található meg a tettes a gyanu-

kznak és szükséges mindazoknak, kik a gyakorlati élet terén a gyámügyeket vezetik, illetőleg ellájták.

* * *

«A nyomozás tankönyve», utmutatás a büntügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra néve. Irta dr. Kármán Elemér nagyváradi kir. ügyész és Soltész Imre főhadnagy és csendőr-ségi iskolai tanár. Budapest, Franklin-társulat. Ára vászonkötés-ben 4 K.

Az új büntető eljárás életbelépte óta az eljárásra vonatkozó több irodalmi termék jelent meg a büntetőjogi irodalomban, oly szakmunkáról, mely a rendőri hatóságok azon közegeinek eljárását tárgyzná, kik a büntügyi nyomozások megkezdésére vannak hivatva, — tudomásunk nincsen. Szerzők midőn fenti című munkájukban, különösen a csendőrök számára a büntügyi nyomozások szabályait s azzal kapcsolatban az arra vonatkozó utmutatásokat feldolgozták, tényleg a nyomozásnak egy oly tankönyvét írták meg, melyben mintegy kéznél fogva vezeték azokat a közegeket, kik ismereteiket nem szerezhették a maga-sabb foku szakiskolákban, de a büntettek felderítése legtöbb esetben az általuk alkalmazott eljárás helyességétől függ.

A könyv tárgyalja a bűncselekmények felfedezési módjait. Foglalkozik az egyes büntettek nyomozásával: mint emberölés, a testi sértések különböző nemei, ezzel kapcsolatban az akasz-tás, megfojtás, vízben talált hullák, öngyilkosság, magzatelhajítás, mérgezések kiderítésével. Foglalkozik a gyűjtogatással és álta-lában a tüzesetekkel, majd a lopás jelenségeivel, a tolvaj szer-zésmaival, segédjeivel, a tolvaj szövetségeivel, valamint a lopás egyes fajaiival, mint a betöréses, beaurrand, szállodal, vásári, házi lopás, zsebtolvajlás, orrvadászat és vadörzés, végül okok felépítése után. Noha a munka tulajdonképp a m. kir. csendőrség számára készült, sőt annak tanfolyamain tankönyvvül is vezettetett be, nélkülözhetelen segédkönyv valamennyi rendőri hatóság részére, sőt a kir. ügyészségek és bíróságok számára is. Érdekes olvasmány ezenfelül mindazoknak, a kik a büntügyi nyomozás iránt érdeklődnek, sőt a nagyközönségnek is felvilá-gosítást nyújt a büntettes elleni védekezésére. A könyvet 40 ábra díszíti.

Recenzió Kármán Elemér és Soltész Imre könyvéről

[Szerző nélküli (1911): Irodalom. Magyar Közigazgatás, 29(46): 5-6.]

1916 apr. 16.	1916 máj. 30.	Kertész Imre ír.	Kertész Lajos gondatásit. Pellegrinai József Harcida Eötvös László	írt. 29.	33
---------------------	---------------------	------------------------	--	-------------	----

Kertész Imre születéséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(Hajdú Bihar Vármegyei Levéltár Hajdúböszörményi Fiókleveáltára)

Folyó szám.	Év és napja		MEGKERESZTELTEK				Szülők neve, vallása, állapota.	Lakhely a ház számával.	Keresztanyák s anyák neve, állapota.	Keresztelő- lelkész neve.
	a születés nek.	a keresz- telésé- nek.	N. v. o.	Steno.	Türel- mes szem- élyiség.	Hit- vesztés- ellen- esség.				
1231	1891. 9.	16.	Rácz	f.	-	-	Nagy János, Magyarán, Rácz Julianna, any.	Csömör- köz.	Fűző János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	Rácz János, Rácz Julianna.
1232	5.	16.	Rácz	f.	-	-	Magyar János, Rácz Rácz Marianna, any.	1902.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~
1233	11.	18.	Julianna	-	nő	-	Rácz János, Magyarán, Rácz Julianna, any.	129.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~
1234	12.	18.	Rácz	-	nő	-	Fűző János, Magyarán, Fűző Julianna, any.	1902.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~
1235	10.	16.	Rácz	f.	-	-	Fűző János, Magyarán, Fűző Julianna, any.	1902.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~
1236	9.	14.	Rácz	-	nő	-	Fűző János, Magyarán, Fűző Julianna, any.	1902.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~
1237	10.	18.	Julianna	f.	-	-	Fűző János, Magyarán, Fűző Julianna, any.	1902.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~
1238	11.	11.	János	f.	-	-	Rácz János, Magyarán, Rácz Julianna, any.	1902.	Rácz János, Magyarán, any. Rácz Julianna.	~

Laky Imre kereszteléséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3392-MNS7-X9?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AV6Y1-CVJ&action=view&cc=1858355>)

Laky Imre sírja
(Csömör)
(a szerző felvétele)

MATRICULA										COPULATORUM.										19
SPONSI																				
Numera currae	Annus et dies copulationis	Nomen et conditio sponsae et sponsi	Loco nuptiarum et domus Nuc. locus nuptiarum	Religio	Actus nuptiarum	Etates														
57	1891 okt. 18.	Katalin Csécsé, g. p. / László Csécsé, p. 1852. / 1889. / 18. 6. 1891. Ep. Győr, 1852. / Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.														
58	1891 okt. 18.	Béla Csécsé, p. 1852. / László Csécsé, p. 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.														
59	1891 okt. 20.	Dr. László Csécsé, p. 1852. / László Csécsé, p. 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.	Ep. Győr, 1852. Ep. Győr, 1889.														

Ludányi Béla házasságáról szóló anyakönyvi bejegyzés
(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9BTZ-Z6K?view=index&action=view&cc=1554443&lang=hu>)

Folyó szám	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalálozás ideje (év, hó, nap, óra)	Az elhalt					Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt	A halál oka
			családi és utóneve, állása (foglalkozása), lakhelye	vallása	élet-kora	házastársának családi és utó-neve	szüleinek családi és utó-neve		
643.	1907. okt. 30.	1907. okt. 28. é. n. 9. óra.	Lakatos László. Jeges. Therapies u. 26.	r. kath.	16. é. óra.	—	Lakatos László. Jeges. Therapies u. 26.	—	bélhurut.
644.	1907. okt. 30.	1907. okt. 29. é. n. 1/2 6. óra	Dr. Ludányi Béla. Jeges. Therapies u. 5. sz.	r. kath.	51. é.	Dr. Ludányi Béla.	Lakatos László. Jeges. Therapies u. 26.	—	ideg kimerülés.

Ludányi Béla haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9PCM-9BS2?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3A6N71-BB6P&action=view>)

Az egri ér. lyceum jog- és államtudományi kara mély fájdalommal jelenti, hogy

Dr. LUDÁNYI BÉLA

jogtudor, köz- és váltóügyvéd, volt kir. alügyész, a büntetőjog és jogbölcsészet ny. rk. tanára, Eger város képviselőtestületének tagja

folyó évi október hó 29-én d. u. $\frac{1}{2}$ 6 órakor, a halotti szentségek felvétele után életének 53-ik, tanári működésének 8-ik évében elhunyt.

A boldogult földi maradványai f. évi október hó 31-én d. u. $\frac{3}{4}$ órakor fognak a «Fájdalmas Szűz»-ről nevezett sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. — Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. évi november hó 5-én d. e. 9 órakor fog a lyceumi kápolnában megtartatni.

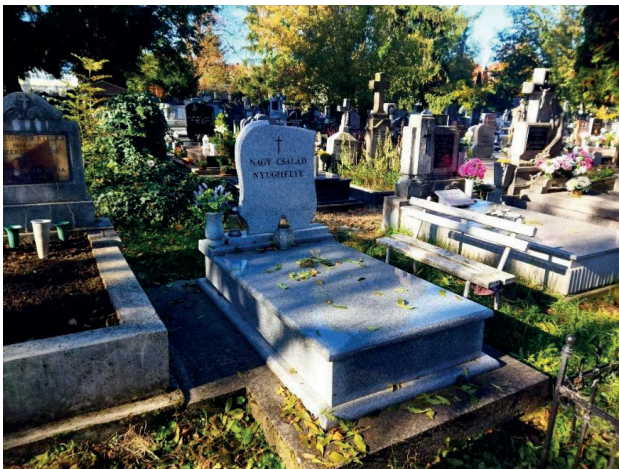
Eger, 1907. évi október hó 30-án.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

ERI ERSEK LYCEUM KÖNYVTÁRA

Ludányi Béla gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/154738#>)

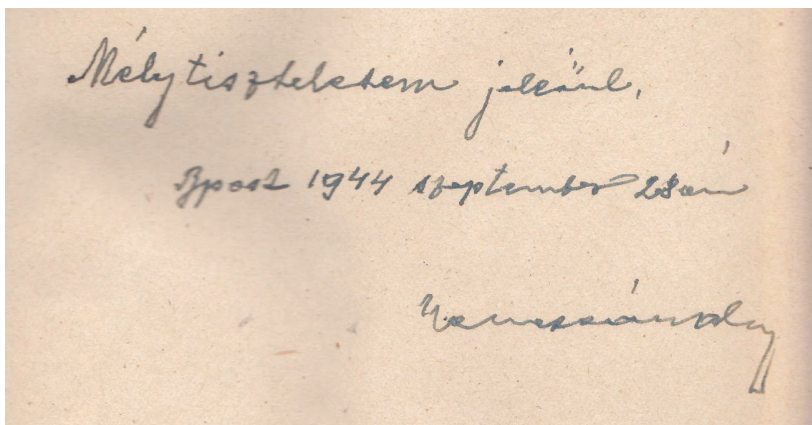

Ludányi Béla „sírja” az egri Hatvani temetőben

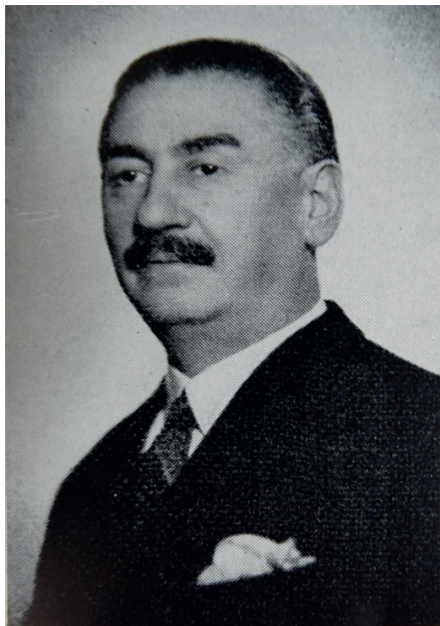
Az eredeti Ludányi sírban az alábbi személyek nyugszanak: Petróczy Pálné Ludányi Anna (1820-1891), Ludányi Tamás (1893-1894), Ludányi Ferenc (1849-1895) és Ludányi Béla (1859-1907) (a szerző felvétele)

Matakovics György
(Matakovics György Facebook profilja)

Nemes Sándor aláírása egy általa dedikált könyvben
(Kondor Vilmos archívuma)

Nemes Sándor időskori képe
(Borbély – Kapy 1942)

Olchváry-Milvius Attila vezérőrnagy síremléke a montreali temetőben
[Bajtársi Levél, 18(5-8): 33.]

Fénykép	A halott név, születési helye, születési idője	A halott név, születési helye, születési idője	Az elhalt				A halott név, születési helye, születési idője	A halott név, születési helye, születési idője
			halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője		
1933 okt. 28 d. a. 1933	1933 okt. 28 d. a. 1933	Keller Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője
1933 okt. 31 d. a. 1933	1933 okt. 31 d. a. 1933	Pozsga Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője
1933 okt. 31 d. a. 1933	1933 okt. 31 d. a. 1933	Lamarche Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője
1933 okt. 31 d. a. 1933	1933 okt. 31 d. a. 1933	Pozsga Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője
1933 okt. 31 d. a. 1933	1933 okt. 31 d. a. 1933	Pozsga Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője
1933 okt. 31 d. a. 1933	1933 okt. 31 d. a. 1933	Pozsga Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője
1933 okt. 31 d. a. 1933	1933 okt. 31 d. a. 1933	Pozsga Sándor	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője	halott, az elhalt, születési helye, születési idője

Panajott Sándor haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

([https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9R2S-](https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9R2S-81P?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3A6NW9-ZCPB&action=view&cc=1452460)

81P?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3A6NW9-ZCPB&action=view&cc=1452460)

Alulírottak az Isteni Gondviselésbe vetett hittel és megnyugvással tudatják, hogy hön szeretett apjuk, illetve apósuk és nagyapjuk

szamosfalvi Panajott Sándor

nyug. altábornagy, a m. kir. csendőrség volt felfigyelője

hazájának szentelt munkás életének 85-ik évében 1933. évi október hó 31. napján este 1/2 10 órakor Teremtőjéhez visszatért.

A megboldogult november hó 3-án d. u. 3 órakor fog a helybeli temető halottas házából örök nyugalomra helyeztetni s az engesztelő szentmiseáldozat november hó 4-én reggel 1/2 8 órakor a plébániatemplomban az Egek Urának bemutatattái.

Magyaróvár, 1933 november hó 1-én.

Nyugodjál békében!

Sándor
Gusztáv
Emmy
Rudolf
Pál
gyermekéi

Innocentia
Paula
Emmy
Julia
menyei

Sándor
Béla
Mária
Mihály
Anikó
Rudolf
Pál
unokái

"Menedék" könyv- és áruháza

Panajott Sándor gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/454216#>)

[illegible]

Pekáry Ferenc haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HT-6LKZ->

8L6?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AZ1SY-4MPZ&action=view&cc=1452460)

Pekáry Ferenc sírja
(Budapest, Fiumei úti sírkert) (a szerző felvétele)

A MAGYAR DETEKTÍV

Harmincéves a magyar daktiloszkópia

Anglia után elsőnek Magyarországon került alkalmazásra az ujjnyomat-nyilvántartás — 1902-ben hozta Pekáry Ferenc Londonból Budapestre a daktiloszkópiát — A bertillonage bukása Magyarországon — A jubileum

A budapesti ujjnyomatrendszer — első a Kontinensen

Bűszke, kriminalisztikai szempontból világjelentőségű jubileumot ül a budapesti főkapitányság — és a nyári évfordulónak az alkotó, Rudnay főkapitány halála is szomorú aktualitást ad

A Rudnay Béla főkapitány nevéhez fűződő reformok és újítások sorában a legjelentősebb a daktiloszkópia, a modern, szellemes és praktikus személyazonosság-megállapító rendszer, bevezetése, amely Londonból egyenesen Budapestre került s az angol nemzet után, másodikként a magyar rendőrség vette alkalmazásba, megelőzve ezzel, évtizedekkel — a londonit kivéve — a világ minden rendőrhatalmát.

A bűnügyi nyilvántartás problémája akkor Európa minden rendőrségét foglalkoztatta. Berlinben 1897-ben nemzetközi rendőrkongresszus volt a Bertillon-rendszer behozatala tárgyában, amelyen magyar részről a budapesti rendőrség két tisztviselője és az igazságügyminisztérium kiküldöttje vett részt. Dr. H. Arányi Taksony budapesti rendőrtanácsos már korábban lefordította Bertillon: *Identification anthropometrique és Instruction signalitique* című munkáit magyar nyelvre, sőt a fordító, a bűnügyi osztály vezetőjének társaságában, felkereste magát Bertillon Alfonz francia kriminál-antropológust, Párizsban, hogy vele rendszerének Magyarországon való bevezetéséről értekezzenek. Ekkor már a bertillonage Franciaországon kívül Ausztriában és Németországban hivatalosan be volt vezetve. Nálunk Gárdonyi Viktor detektív, Rudnay főkapitány utasítására szintén elvégezte a párizsi Bertillon-iskolát s úgy volt, hogy a felállítandó új ügyosztálynak ő lesz a főnöke.

Az, hogy a fiatal budapesti rendőrség még sem alkalmazta a bertillonage rendszert, hanem a sokkal modernebb és praktikusabb ujjnyomat-nyilvántartást vezette be, ez Rudnay főkapitány személyén kívül Pekáry

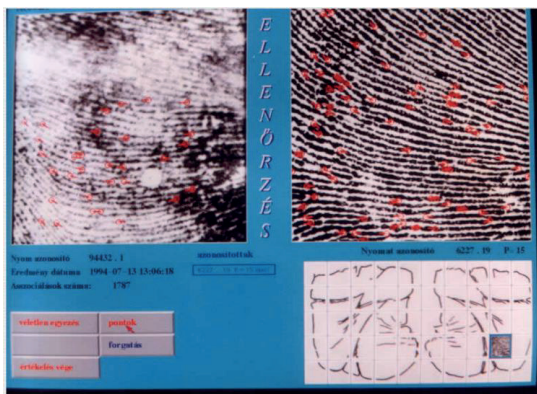
Ferenc dr. akkori rendőrkapitány, a közigazgatási ügyosztály vezetőjének érdeme. Pekáry kapitány ugyanis 1902-ben nyári szabadságát Londonban töltötte rokona, dr. Duka Tivadar, a jeles tudós házában. Ekkor áttanulmányozta a világhírneves angol rendőrség intézményeit s így bukkant a daktiloszkópiára. Nyomban felismerte a szellemes rendszer nagy jelentőségét és előnyeit. Megszerezte Henry akkori londoni rendőrfőnök erről írt szakmunkáját, mintát kért a londoni rendőrségen használt nyomtatványokból, sőt az ujjnyomategyekültekhez szükséges eszközöket — horganylemezt, gumihengert, festéket, stb. — is beszerezte és magával hozta. Hazaérkezvén azután, tanulmányútjának eredményéről tüzetes írásbeli jelentést tett Rudnay Béla főkapitánynak, amelyben részletesen leírta és kivételre ajánlotta az ujjnyomatrendszert.

Rudnay főkapitány nyomban felismerte a rendszer praktikus előnyeit és megbízást adott Arányi rendőrtanácsosnak a Henry-féle könyv lefordítására. Megindultak a kísérletek, amelyekben Arányi rendőrtanácsoson kívül dr. Gábor Béla akkori segéd-fogalmazó is résztvett és nem sokkal később — az angol rendőrség után elsőnek Európában — a budapesti főkapitányságon bevezették a modern bűnügyi ujjlenyomat-nyilvántartást.

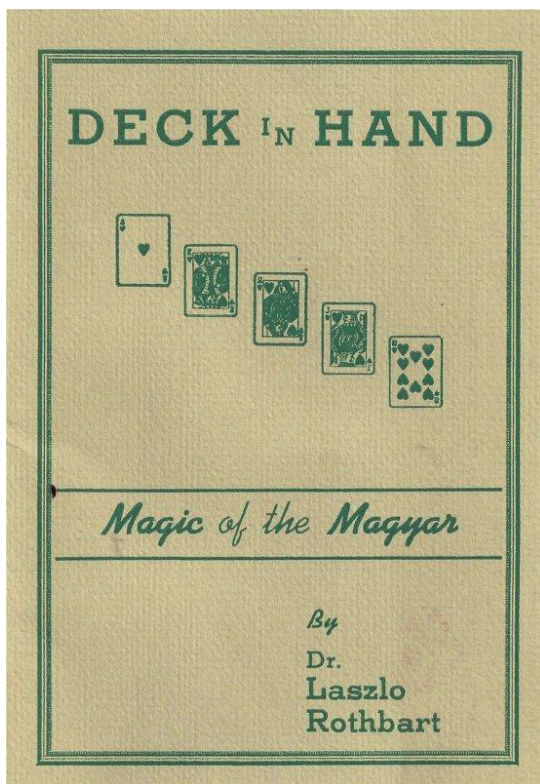
A rendszert egyébként, — amelyből a mai daktiloszkópia fejlődött ki — mint hivatalos előkara szolgáló, hatósági segédeszközt, Herschel bengáliai angol adóvégrehajtó dolgozta ki elsőnek. Később Francis Galton volt az, aki általános személyazonosítási rendszerre dolgozta át és ennek nyomán alkalmazta a londoni rendőrség.

A Magyar Detektív című lap cikke a daktiloszkópiáról

[A Magyar Detektív, 1932, 7(13):2]

A világ első AFIS tenyérnyomat azonosítása valós rendőri használat során (https://www.recoware.hu/a%20vilag%20elso/a_vilag_elso_nyitolap.html)

Rothbart László angol nyelvű bűvészkönyvének borítója (<https://www.ebay.com/itm/303510035075>)

[illegible]

Sellye Ferenc születési anyakönyvi kivonata

(Weszelitsné dr. Lakos Katalin archívuma)

lapozás 255

Kereszteltek

1898. December hav.

Sor-szám	Születési év, hónap + nap	Keresztelői év, hónap + nap	A keresztelések				Anyakönyv szerinti születési év, hónap + nap	Anyakönyv szerinti születési év, hónap + nap	Anyakönyv szerinti születési év, hónap + nap			
			Név	Név		Állapota						
				Férfi	Nő							
						Törvény	Törvény					
			Steen	/	/							
2217	1	5	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2218	30	8	Karl	/	/							
			Steen	/	/							
2219	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2220	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2221	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2222	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2223	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2224	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2225	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2226	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2227	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2228	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2229	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2230	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2231	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2232	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2233	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2234	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2235	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2236	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2237	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2238	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2239	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2240	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2241	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2242	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2243	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2244	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2245	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2246	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2247	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2248	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2249	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2250	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2251	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2252	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2253	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2254	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2255	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2256	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2257	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2258	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2259	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2260	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2261	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2262	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2263	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2264	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2265	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2266	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2267	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2268	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2269	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2270	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2271	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2272	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2273	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2274	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2275	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2276	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2277	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2278	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2279	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2280	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2281	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2282	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2283	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2284	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2285	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2286	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2287	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2288	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2289	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2290	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2291	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2292	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2293	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2294	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2295	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2296	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2297	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2298	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2299	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							
2300	2	8	Steen	/	/							
			Steen	/	/							

anyakönyve.									
A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap	
A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap		A keresztesülők anyakönyvi születési év, hónap + nap	

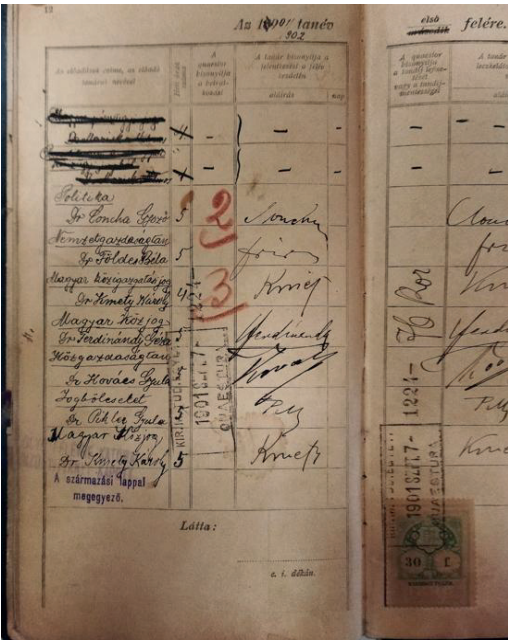
Sellye Ferenc kereszteléséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9398-N4FY->

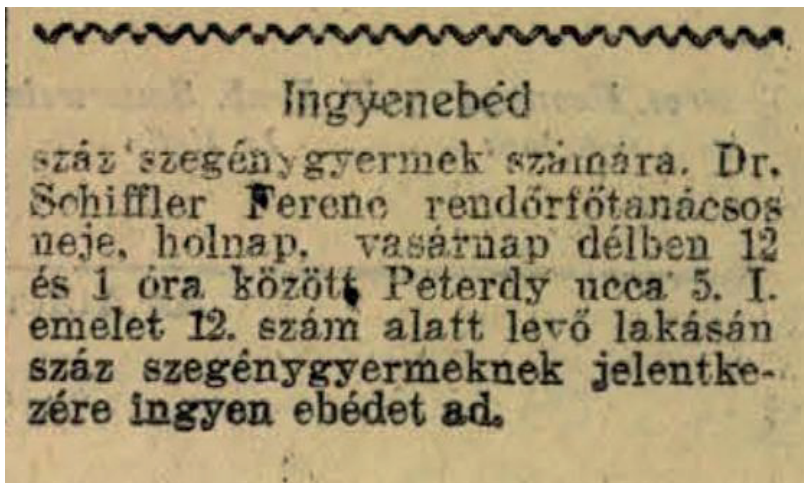
B?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AX6WK-N29&action=view&cc=1743180)

Sellye Ferenc fiataalkori,
egyetemi indexében lévő képe
(Weszeliitsné dr. Lakos
Katalin archívuma)

Sellye Ferenc
egyetemi indexe
Nemzetgazdaságtanból
Földes Bélánál vizsgázott.
(Weszelitsné dr. Lakos
Katalin archívuma)

Újsághirdetés Sellye (Schiffler) Ferenc feleségének
jótékonyági akciójáról

[Szerző nélküli (1925): Ingyenebéd. Magyarország, 32(235): 19.]

JÓTÉKONYCELU ELŐADÁS.

Emberbaráti kötelességemnek tartom az anyalföldi nyomor-
tanya gyermekei és betegjei, kik eddig gőté-
könyörögnek segíteni. — A nyomorultak felségítése céljaira

I. hó 25-én este 8 1/2 órai kezdettel

Hévízfürdőn a „Cursalon“-termében

≡ Jótékonycélu Előadást ≡

rendezek és arra kérem Hévízfürdő igen tisztelt nemesszívű fürdővendégeit, hogy
ezen jótékonycélu előadáson minél számosabban megjelenni és azt tehetségük szerint
támogatni szíveskedjenek.

Az előadás műsora: Szavaltatok, énekszámok, dalcrose-táncok stb.

Az előadás egész bevételét (költségek levonása nélkül) az anyalföldi nyomor-
tanya éhező gyermekei nyomora enyhítésére, mint a hévizi fürdőző közönség
könyöröltes adományait fogom használtatni.

 Mindenkinnek kötelessége segíteni azon, aki bajba jut.

Belépő-dij: 15.000 és 10.000 korona.

Tekintve a jótékonycélú felülvezetéseket köszönettel fogadok.

Teljes tisztelettel

dr. Schiffler Ferencné.

A Sellye (Schiffler) Ferenc felesége által Hévízen szervezett
jótékonyági előadás plakátja
(Weszelitsné dr. Lakos Katalin archívuma)

Sellye Ferenc egykori lakóháza

Az első emeleten lévő erkély és az attól jobbra lévő ablakok tartoztak Sellye Ferenc otthonához (Budapest, VII. Peterdy u. 5.) (a szerző felvétele)

Időpont száma	A bejegyzés (dátum, hely, név, megnevezés, stb.)	Az előző számok közül melyek előző	Az elhalt					Az elhunytak személyi adatai		A halál ok
			családi név, utónév, keresztneve	valószínű kor	születési helye	születési időpont	születési állam	születési helye		
67	1950 jan. 12.	1944 aug. 16.	Göröcsi József név: József	38 évt.	Göröcsi József	1912	Magyarország	Magyarország	Magyarország	Magyarország
68	1950 jan. 12.	1943 aug. 16.	Göröcsi József név: József	36 évt.	Göröcsi József	1914	Magyarország	Magyarország	Magyarország	Magyarország
69	1950 jan. 12.	1940 jan. 10.	Göröcsi József név: József	34 évt.	Göröcsi József	1916	Magyarország	Magyarország	Magyarország	Magyarország

Sellye Ferenc haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q57-994V-QZ76?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3A6V9P-X6GS&action=view&cc=1452460>)

Felj. azón	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalá- lástól ideje (év, hó, nap)	Az elhalt					Az elhalá- lástól ideje (év, hó, nap)	A halál oka
			családi és utóneve, általán (foglalkozása), lakóhelye	valószínű élet- kora	házastársának családi és utó- neve	szülőknek családi és utó- neve	szülőknek családi és utó- neve		
1255	1936 jul 16.	1936 jul 15. szegedi 1946 6. n.	Mundorata Lipót kéményes segéd Budapest III. Benczay u. 14.	szül. 60 éves	néhai Reichmann Anna	néhai Mundorath Béla néhai Benczay Zoltán	Budapest III. Benczay u. 14.	szül. 60 éves	szél- seb a fején, borda- tereték, belső- sérülés
1256	1936 jul 16.	1936 jul 15. szegedi 1946 6. n.	Perdál Róza magánjelölt Budapest III. Duna-Széchenyi téri 15.	szül. 29 éves	Perdál Anna	néhai Kucsera Miklós	Budapest III. Duna-Széchenyi téri 15.	szül. 29 éves	szél- seb a fején, borda- tereték, belső- sérülés
1257	1936 jul 17.	1936 jul 16. szegedi 1946 6. n.	Günzföld Annamária Pálfiak Regina Budapest III. Rákóczi u. 5.	szül. 78 éves	Günzföld Annamária	néhai Pálfiak Béla	Budapest III. Rákóczi u. 5.	szül. 78 éves	szél- seb a fején, borda- tereték, belső- sérülés
1258	1936 jul 17.	1936 jul 17. szegedi 1946 6. n.	Kovács József Kovács Regina Budapest III. Rákóczi u. 5.	szül. 78 éves	Kovács József	néhai Kovács Béla	Budapest III. Rákóczi u. 5.	szül. 78 éves	szél- seb a fején, borda- tereték, belső- sérülés
1259	1936 jul 17.	1936 jul 17. szegedi 1946 6. n.	Charvát Béla Kovács Regina Budapest III. Rákóczi u. 5.	szül. 69 éves	Charvát Béla	néhai Kovács Béla	Budapest III. Rákóczi u. 5.	szül. 69 éves	szél- seb a fején, borda- tereték, belső- sérülés
1260	1936 jul 17.	1936 jul 16. szegedi 1946 6. n.	Sachs Gusztáv magánjelölt Budapest III. Duna-Széchenyi téri 15.	szül. 80 éves	Sachs Anna	néhai Sachs Béla	Budapest III. Duna-Széchenyi téri 15.	szül. 80 éves	szél- seb a fején, borda- tereték, belső- sérülés

Sachs Gusztáv haláláról szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3S3HY-6SGS-9PJ?view=index&personArk=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AD2QK-9DW2&action=view&cc=1452460>)

BÁRÓ SPLÉNY ÖDÖNNÉ **БЛАГА ЛУИЗА** úgy a maga, mint fiai, leánya, veje, menyel, nővére, unokái és az egész rokonság nevében fájdalommal tudatja, hogy szeretett férje

MIHÁLDI BÁRÓ SPLÉNY ÖDÖN

nyug. m. kir. államrendőrségi hadnagy, sz. h. v. honvédszázad, a magyar szent korona vörös kereszt egyletének főmegbízott-helguttess, a Ferencz József-rend lovagja és számos külföldi rendjel tulajdonosa

folvó év és hó 3-án reggeli 4 1/4 órakor rövid, de súlyos szenvedés és a halotti szentségek felvétele után életének 67-ik, boldog házasságának 27-ik évében meghalt.

Temetése folvó hó 5-én délután 3 órakor lesz a kerepesi úti temető halottasházából.

Az engesztelő szent miseáldozat folvó hó 7-én délelőtt 11 órakor fog a ferenczrendi atyák belvárosi templomában a Mindenhatónak bemutattni.

Budapest, 1909. január hó 3-án.

ÁLDÁS ÉS BÉKE PORAIRA !

Entreprise des pompes funèbres : kigyó-utca 5. (Telefon 9—61.)

Buschmann F. nyomása

Splényi Ödön gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/544983#>)

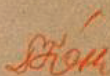
723/1942-43.sz.

Nagyságos Detektívfelügyelő Ur!

Az egri főképteleni helynök ur öcoxcellenciája jog- és államtudományi karunk előterjesztésére az évi február hó 26-án 1171/1943.sz.alatt kelt intézkedésével megengedte, hogy Detektív-felügyelő Ur az egri érseki jogakadémián a kriminológia és kriminalisztika c.tárgyokról kéthetenként 2-2 órában, mint a jogakadémiának ülés- és szavazatjog nélküli magántanára ingyenes előadásokat hirdessen és tartson.

Ezzel Detektívfelügyelő Urat Ervondatos tudomásulvétel végett azzal értesítem, hogy magántanári esküjének a jog- és államtudományi kar előtt leendő letételére a Kar az évi március havi ülésére a kellő időben meghívást fog nyerni.

Eger 1943.március 2.

S. Ivánovich
apát, kanonok
jogakadémiai igazgató.

Nagyságos

Dr. SZATHMÁRY ROBERT

m.kir.detektívfelügyelő urnak

B u d a p e s t

Szathmáry Róbert részére 1943-ban engedélyezték a kriminalisztika és a kriminológia tárgy oktatását
(Heves Vármegyei Levéltár)

En-----esküszöm az élő Istenre, A Boldogsá-
 ságos Szűz Máriára, Istennek minden szentjeire, hogy tanári hivatásomat a
 legjobb tehetségem szerint fogom betölteni, kötelességeimet mindenkor hiven
 és pontosan fogom teljesíteni, tanári állásom tisztességét megőrözöm, felebb-
 valóim, valamint kegyuraságom iránt hű és engedelmes leszek, a tanúgy, az
 érseki jogakadémia s az azt képviselő jog- és államtudományi kar érdekeit
 szívesen viselem, s mindenkor előmozdítani igyekszem, hivatalos titkait pe-
 dig megtartom. Esküszöm, hogy a róm. kat. vallással összeütköző tanokat és el-
 vekeket nem hirdetek, és nem terjesztek, s az anyaszentegyház hűségében áll-
 hatatosan megmaradok. Esküszöm végre, hogy magyar hazámhoz, és koronás ki-
 rályához, illetve kormányzójához mindvégig tprhetetlen hűséggel ragaszkó-
 dom, és hogy semmiféle titkos társulatnak tagja soha nem leszek, amint je-
 lenleg nem vagyok. Isten engem úgy segéljen, a Boldogságos Szűz és Istennek
 minden szentjei.

Mely eskümet ezennel jelen névalírással megerősítem.

Eger, 1943. március hó 12-én

Szathmáry Róbert

Szathmáry Róbert tanári esküje
 (Heves Vármegyei Levéltár)

Keresztelték						anyakönyve.			
Anyja neve	A keresz- teltet- tő	A keresz- teltet- tő	A keresz- teltet- tő	A keresz- teltet- tő	A keresz- teltet- tő	A keresz- teltet- tő	Keresztapa és anya	Keresztelő	Eszrevétel
1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.
307	24	27	24	27	24	27	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.
308	24	27	24	27	24	27	1884.10.10.	1884.10.10.	1884.10.10.

Tartsányi (Schreiber) Dániel kereszteléséről szóló anyakönyvi bejegyzés
 (https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939F-BHD6-
 L?view=index&action=view&cc=1743180&lang=en)

Folytatás	A házasság kötés helye és ideje (év, hó, nap)	A nőlegény		A menyasszony		A házasságkötés helye és ideje (év, hó, nap)	Házasságkötési kijelentések, Aláírás előtt esetleges megjegyzések, Aláírások.	Utólagos bejegyzések, Kiegészítések.
		1	2	3	4			
290	Buda- pest 1920 okt. 28	Gyök Lajos magánmunkás r. kat.	női Bok Magdolna r. kat.	Osztóth Mária r. kat.	Osztóth Mária r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.
498	Buda- pest 1920 okt. 28	Dr. Schreiber Dániel állami m- dolgozó r. kat.	női Schreiber Dániel r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.
499	Buda- pest 1920 okt. 28	Dr. Schreiber Dániel állami m- dolgozó r. kat.	női Schreiber Dániel r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.
500	Buda- pest 1920 okt. 28	Dr. Schreiber Dániel állami m- dolgozó r. kat.	női Schreiber Dániel r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.

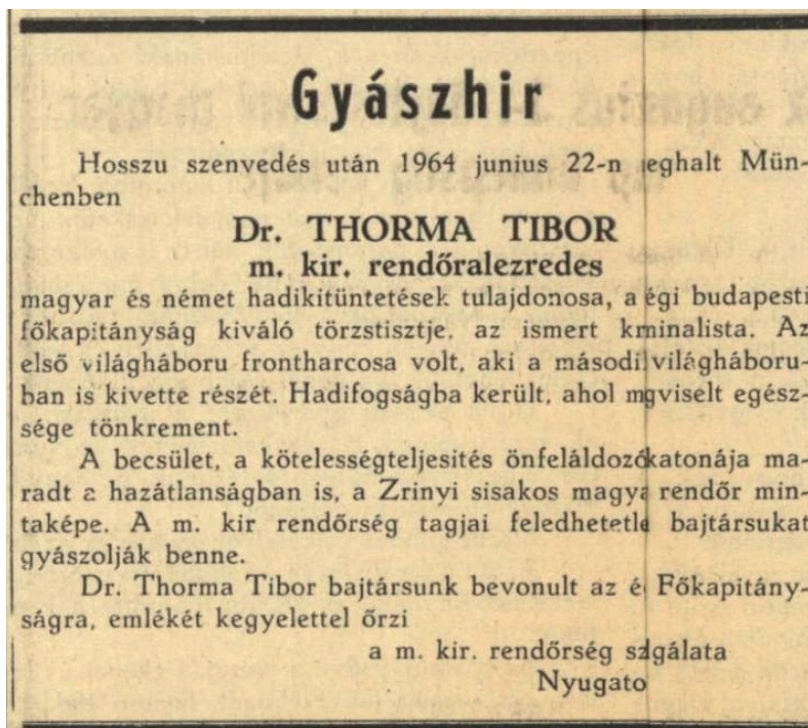
Tartsányi (Schreiber) Dániel házasságkötéséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3S3HY-6S6Q-CFP?view=index&action=view&cc=1452460&lang=en>)

Folytatás	A házasság kötés helye és ideje (év, hó, nap)	A nőlegény		A menyasszony		A házasságkötés helye és ideje (év, hó, nap)	Házasságkötési kijelentések, Aláírás előtt esetleges megjegyzések, Aláírások.	Utólagos bejegyzések, Kiegészítések.
		1	2	3	4			
313	Buda- pest 1920 okt. 28	Dr. Thorma Tibor magánmunkás r. kat.	női Thorma Tibor magánmunkás r. kat.	Holcman Janka r. kat.	Holcman Janka r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.
314	Buda- pest 1920 okt. 28	Dr. Thorma Tibor magánmunkás r. kat.	női Thorma Tibor magánmunkás r. kat.	Holcman Janka r. kat.	Holcman Janka r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.
315	Buda- pest 1920 okt. 28	Dr. Thorma Tibor magánmunkás r. kat.	női Thorma Tibor magánmunkás r. kat.	Holcman Janka r. kat.	Holcman Janka r. kat.	Mezőfalva József Buda- pest E. Baross- u. 7.	Wormszög József r. kat.	Wormszög József r. kat.

Thorma Tibor házasságkötéséről szóló anyakönyvi bejegyzés

(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:C43J-232M?lang=en>)

Thorma Tibor gyászjelentése

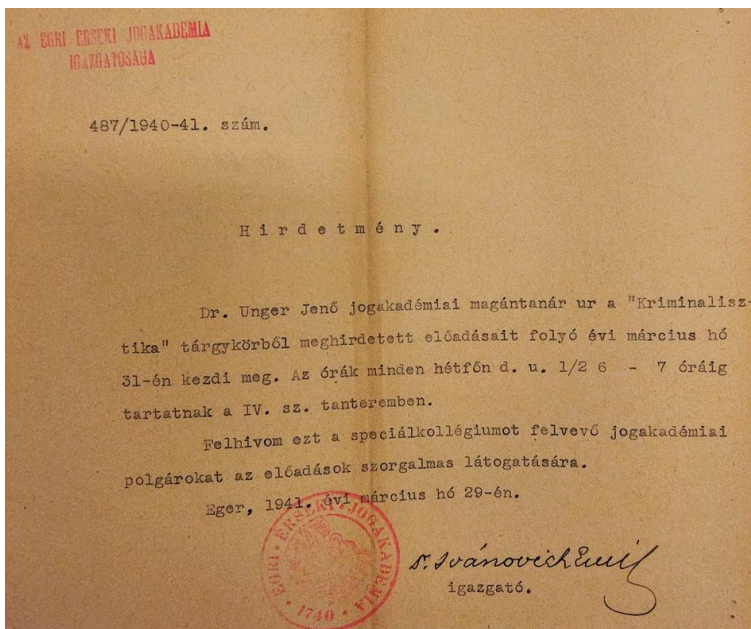
[Katolikus Magyarok Vasárnapja 1964. július 19., 71(29):5.]

[illegible]

Unger Jenő születéséről szóló anyakönyvi bejegyzés
(<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9P6T-T2W?view=index&action=view&cc=1452460&lang=en>)

fréskész- tő, kénár, 1922. sept. 16	Unger Jenő - Ferenc - Frigyes dr., m. kir. állami rendőrfelügyelő, r. k. k.,	Unger Frigyes, Ollósi, Katalin.	Bakosy Margit - Mária - Irén, r. k. k.,	Bakosy Miklós - László, Bakosy Julianna.
263	szül. Bortolan, Bortolan m., 1897. június 17., lak. Miskolc, Dobófi-ú.; 1.		szül. László, Bortolan m., 1901. dec. 7., lak. Jászapáti, Ferenc József-ú.; 5.	

Unger Jenő házasságkötéséről szóló anyakönyvi bejegyzés
<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33SQ-GT9M-VM3?view=index&action=view&cc=1452460&lang=en>

Hirdetmény az Unger Jenő által meghirdetett kriminalisztika
 tárgyval kapcsolatban
 (Heves Vármegyei Levéltár)

Fájdalomtól megtört szívvel, de a mindenható Ursten akaratában megnyugodva jelentjük, hogy a legjobb férj, édesapa, nagypapa és rokon

Dr. jur. et pol. radkesburgi Unger Jenő

ny. rendőrezredes, jog, akadémiai magántanár,
több bel- és külföldi tudományos társaság tagja, jogtudós szakíró,
a kriminalisztika első magyarországi főiskolai előadója

folyó hó 18-án 0 óra 30 perckor, életének 71-ik, házasságának 45-ik évében, türelemmel és nagy fegyelmel viselt hosszú szenvedés után, a betegek szentségével megerősítve visszaadta jósaős lelket Teremtőjének.

Drága halottunk földi maradványait folyó hó 22-én du. 1/2 órákor, a róm. kat. anyaszent-egyház szertartása szerint fogjuk örök nyugalomra helyezni a Farkasréti temetőben.

Az engesztelő szentmiseáldozatot folyó hó 22-én, reggel 1/8 órákor fogjuk bemutatni lelki üdvéért a XI., Kruspér utcai Szent Tádé kápolnában.

Budapest, 1967. július hó.

SZÍVÜNK BEN ÖRÖKKÉ ÉLNI FOGSZ, NYUGODJÁL, BÉKÉBEN!

Gyászolják:

felesége Dr. Unger Jenőné szül. Baksay Margit, fia Unger György, menyje Unger Györgyné szül. Ország Veronika, unokái: Keszthelyi Klárka, Unger Veronika és Rita, testvérei: öz. Sidló Józsefné szül. Unger Ella, öz. Sidló Sándorné szül. Unger Kornélia, valamint ezek gyermekei, Dr. Sidló Gábor, Dr. Sidló László, Sidló Gyula, azok feleségeik és gyermekeik, valamint az Oltyossy és Róza családok amóriné és a kiterjedt rokonság.

FNYY 12.

Cím: Budapest, XI., Egri József utca 23.

Unger Jenő gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/561737#>)

Mély fájdalommal tudatjuk hozzátartozóinkkal és barátainkkal, hogy a szerető gyermek, drága férj

dr. Zilahi János

rendőrezredes

türelemmel viselt, hosszas betegség után, életének 61. évében szeretteinek, munkatársainak, hű tanítványainak köréből örökre eltávozott.

Drága halottunk temetése 1958. november 29-én, 13 órákor lesz a rákoskeresztúri új köztemetőben.

Budapest, 1958. november 27-én.

AZ EMBEREK ÉS A MUNKA SZERETETE ADTA MEG ÉLETE D TARTALMÁT!

EMLEKED ÖRÖKKÉ ÉLNI FOGSZ!

dr. Zilahi Jánosné

Cím: Budapest, VII., Izabella tér 5.

nyomda telepe — Bp. IX., Szamuely u. 86.

Zilahi János gyászjelentése

(<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/642881#>)

Nagy tömeg kísérte utolsó útjára Zilahy Jánost
(Magyar Rendőr archívuma)
(<https://magyarrendor.archivum.org/content/index.php>)

Tartalomjegyzék

Előszó.....	8
Angyal Pál.....	7
Az először kinevezett 36 detektív.....	9
Arányi Lajos György.....	11
Arányi Taksony.....	13
Bócz Endre.....	15
Dáné Tibor.....	17
Déri Pál.....	19
Dietz Károly.....	21
Dobos János.....	23
Dobó István.....	25
Dorning Henrik.....	27
Endrődy Géza.....	29
Engelbach Károly.....	31
Felletár Emil.....	33
Garamvölgyi Vilmos.....	35
Gábor Béla.....	37
Gödöny József.....	39
Hacker Ervin.....	41
Haluska Lajos.....	43
Irk Albert.....	45
Kalmár József.....	47
Katona Géza.....	49
Kármán Elemér.....	51
Kertész Imre.....	53
Lakatos János.....	55
Laky Imre Sándor.....	57

Ludányi Béla.....	59
Mócsy T. László.....	61
Nagy Ferenc.....	63
Nemes Sándor.....	65
Olchvály-Milvius Attila.....	67
Orsós Ferenc.....	69
Panajott Sándor.....	71
Pekáry Ferenc.....	73
Pusztai László.....	75
Ridegh Rajmond.....	77
Romanek József.....	79
Rothbart László.....	81
Sachs Gusztáv.....	83
Sellye Ferenc.....	85
Soltész Imre.....	87
Splényi Ödön.....	89
Szathmáry Róbert.....	91
Tartsányi (Schreiber) Dániel.....	93
Thorma Tibor.....	95
Tonhauser László.....	97
Unger Jenő.....	99
Vargha László.....	101
Viski László.....	103
Zilahy János.....	105
A kriminalisztika emléknapi.....	107
A könyvben szereplő személyek sírhelyei.....	109
Idézetek a könyvben szereplőktől.....	117
Felhasznált és ajánlott irodalom.....	123
Mellékletek.....	137

A szerző 1975-ben született Berettyóújfaluban. 1999-ben szerzett földrajz – terület- és településfejlesztő geográfus diplomát a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, majd 2011-ben Ph.D. fokozatot, 2023-ban pedig habilitált. Tanított a gyöngyösi Károly Róbert Főiskolán, jelenleg pedig a Nemzeti Közszerológiai Egyetem docense és a Debreceni Egyetem óraadó tanára. Erasmus oktatóként a világ számos országában tanított. Tanulmányait magyar, angol és orosz nyelven jeleníti meg.

Több mint harminc könyv, közel százötven tudományos cikk és számos ismeretterjesztő dokumentumfilm köthető a nevéhez. Több neves magyar és nemzetközi tudományos folyóirat szerkesztőbizottságának a tagja. Alapítója és főszerkesztője a világ egyetlen angol és magyar nyelvű bűnözésföldrajzi folyóiratának, a *Criminal Geographical Journal*-nek és a *Bűnözésföldrajzi Közleményeknek*. Alapítója és alelnöke (korábban elnöke) az *International Criminal Geographical Association*-nak. A bűnözés újszerű ábrázolási módszerének, a Mátyás-féle Bűnözési Osztályozó Rendszernek a kidolgozója, és az egyre szélesebb körben használt „megelőző rendészet”, „izokrimen” és „isocrime” kifejezések megalkotója. A bűnözésföldrajz mellett a turizmusbiztonság, a talentumföldrajz és a kriminalisztika kutatója.